

Teknikens
Värld

BÅTNUMMER

MEG *Flyg* . NR **9** 1958 . 29/4-13/5 . PRIS **1** KR . I NORGE 2 KR, I DANMARK 2 KR

TEKNISKA FRÅGOR

Teknikens Världs experter besvarar endast frågor av allmänt intresse. Insända frågor måste förutom signatur också vara försedda med insändarens namn och adress. Då antalet inkomna frågor på intet sätt svarar mot det utrymme som står till förfogande, kan det dröja innan frågorna blir behandlade.

MC

Fråga: 1) Motordata för Norton Dominator modell 7 1953? 2) Hur stort skall ventilspelet vara? 3) Vilken viskositet skall användas på motor- resp. växellådsolja? 4) Vart skall jag vända mig för att få köpa instruktionsbok (på svenska) till Norton Dominator? 5) Finns det någon firma som förkromar avgasrör, eller finns det möjlighet att göra det själv?

Nortonägare

Svar: 1) Tvåcylindrig fyrtaktsmotor med toppventiler. Cylinderdiameter 66 mm. Slaglängd 72,6 mm. Kompressionsförhållande 6,7:1. Effekt 29 hk vid 7000 varv/min. 2) Vid kall motor skall ventilspelet vara: insug 5/100 mm och avgas 7-8/100 mm. 3) Sommartid användes SAE 40 i växellåda och motor, och vintertid användes SAE 30. 4) Generalagenten Motorfirman Bengt Berg & Co. AB, Friggagatan 25 A, Göteborg, har instruktionsböcker, tyvärr endast på engelska. 5) För att förkroma t. ex. ett avgasrör fördras en mycket omfattande utrustning varför enda möjligheten är att överläta detta arbete till en specialfirma. Sådana återfinnes i telefonkatalogens yrkesregister under rubriken: Förrickling, förkromning och övriga ytbehandlings-.

Fråga: 1) Är strålkastaren på DKW »Humlan« inställbar? 2) Finns det reservdelar till »Humlan« i Sverige? 3) Finns den bara i färgerna blått och rött? 4) Vilka däck är den utrustad med? 5) Kan Teknikens Värld ge några råd om inkörningen?

15 i april

Svar: 1) Ja. Sedan fastsättningskraven lossats kan strålkastaren installeras i önskat höjdläge. 2) Ja. Generalagent är Wiklunds Cykel & Motor AB, Ynglingagatan 18-20, Stockholm Va, som kan lämna uppgift om närmaste återförsäljare. 3) Ja. 4) Metzeler eller Continental däck, dimension 23x2,25. 5) Kör på oljeblandning 1:20, oljetjocklek SAE 50. Tag det lugnt de första 50 milen och utnyttja växellådan rätt, d. v. s. växla i tid.

Fråga: 1) Vad kommer det sig, att kraftöverföringen på DKW Hobby ger ifrån sig ett tjut samt inte fungerar, när man vid ganska högt motorvarv släpper kopplingshandtaget? 2) Kan Teknikens Värld upplysa mig om huruvida någon till annan skoter passande förkromad frontskyddslist även passar till Hobby, eftersom det inte finns någon originallist?

Roller

Svar: Tjut i transmissionen kan bero på att remskivorna är osmorda. Dessa skall smörjas var 200:e mil, en åtgärd som dock bör överlätas åt en auktoriserad DKW- eller NV-verkstad. Att kraftöverföringen inte fungerar, beror på, att remmen slirar. Vid rätt utförd start skall kopplingen ganska snabbt släppas, varvid motorvarvet skall hållas obetydligt över tomgångsvarv. 2) DKW Hobby »Luxus« har kantlister som originalutrustning. Dessa går även att

montera på standardmodellen och finns att köpa hos Wiklunds Cykel & Motor AB, Ynglingagatan 18-20, Stockholm Va, eller hos deras återförsäljare.

Fråga: 1) Tekniska data för Puch moped? 2) Är det skadligt att köra denna moped på fullgas 4 km i sträck? 3) Hur fort går den om man tar bort stryppbricken?

Puchägare

Svar: Puch moped finns i tre olika utföranden med beteckningarna MS 50 L, VS 50 L samt VS 50 S. Följande data är gemensamma: Encylindrig fläktkyld tvåtakts enkelkolvmotor med vändspolning. Cylinderdiam.: 38 mm. Slaglängd: 43 mm. Slagvolym: 49 cm³. Kompressionsförhållande: 1:6,5. Förbrändning: 3,5 mm. Smörjning genom oljeblandad bensin med ett blandningsförhållande 1:25. Oljemängd i växellådan: 2 dl. SAE 40-50. Tändstift: Bosch W 225 T 11 eller motsvarande. Svånghjuls-magnetgenerator 6 V 17 W. Ram av pressad stålplåt. Framgaffel av teleskoptyp med hydraulisk stötdämpning. Bakfjädring av svängarmstyp med teleskopstötdämpare. Däckdimension: 23x2,25. Bronsar med invändigt expanderande bac- kar med en bredd av 20 mm. Bromstrummans diameter: 90 mm. Hjulbas: 1160 mm. Markhöjd: 140 mm. Vikt, körklar: 43 kg. Tankvolym: Typ MS 50 L: 5 l. Typ VS 50 L: 5,8 l. Typ VS 50 S: 10,5 l. Dessutom skiljer sig de olika modellerna från varandra genom något varierande utföranden på stänkskärmar, avgassystem, bromsar, kedjeskydd m. m. 2) Det torde inte vara skadligt. 3) Vi vet inte, och vill bestämt varna för dylika experiment, då de är enligt lag förbjudna.

RADIO

Fråga: De nya skivspelarna som finns på marknaden är ofta försedda med ett extra varvtal på 16% varv per minut. Finns det några skivor med det varvtalet eller kan sådana beräknas komma inom den närmaste tiden?

Prenumerant 58

Svar: Det finns på den amerikanska marknaden skivor med det varvtalet. En del av dem kan inte spelas med en skivspelare även om den har rätta varvtalet, därför att de kräver en nålspets som bara är hälften så grov som den som nu används för fin-spårsskivorna. För att spela dem måste man alltså ha ett nytt pick-up-huvud med den nya nålspetsstorleken. De stora grammofoonbolagen har på förfrågan meddelat att de inte har några planer på att släppa ut de nya skivorna inom den framtid de kan överblicka för tillfället.

Fråga: Varför föreskriver skivtillverkarna att man måste torka av plastskivorna med en fuktig lapp för att avlägsna dammet? Vad spelar fuktigheten för roll i sammanhanget?

Discus

Svar: Fuktigheten kan säjas ha två funktioner. Dels utgör den genom att vattnet är en ganska god ledare för elektricitet en väg för de elektriska laddningarna på skivytan att jämna ut varandra och dels blir det lättare att samla ihop dammpartiklarna om lappen är fuktig. Möjligheterna till laddningsutjämning består emellertid bara under den tid fuktigheten finns på skivytan. När vattnet får torka är skivytans benägenhet att utbilda laddningar, som inte kan utjämna sig naturligt genom att skivmaterialet i sig självt är en god isolator, lika stor som tidigare. Man inleder alltså lämpligen varje skivspinning med att man torkar av skivytan med en fuktad lapp.

Fråga: Vilket är att föredra vid inspelning av radioprogram på bandspelare: att göra det via mikrofonen eller genom anslutning med sladd till radiomottagaren?

Nybliven bandspelarentusiast

Svar: Det senare alternativet är absolut att föredra. I det fallet är det bäst om radiomottagaren är försedd med s. k. bandspelartagg. Härigenom tar man program från radion så tidigt som det är möjligt och får en bättre kvalitet än om man exempelvis ansluter till extra högtalaruttag. Man kan också i det förra fallet göra inspelningen med volymkontrollen urvriden, eftersom tappningen sker före denna. Om man vill spela in radioprogram med hjälp av mikrofonen bör man se till att denna placeras nära högtalaren. Man kommer på så sätt ifrån akustiken i rummet, fast man får vara försiktig med andra ljud som alstras där (rörelser i rummet, tal, telefonsignaler etc.) eftersom de också går in i mikrofonen. Vid inspelning över mikrofon kommer dessutom återgivningsegenskaperna hos radiomottagarens högtalare och bandspelarens mikrofon med i bilden och de är sällan av sådan kvalitet att det inte blir en ganska stor försämring, åtminstone i jämförelse med den direkta elektriska anslutningen.

FLYG

Fråga: Vilka data och prestanda har ryssarnas nyaste trafikflygplan? a) Tupolev Tu-104, b) Antonov AN-10 Ukraina och c) Iljusjin IL-14P?

Aeroflot Competition

Svar: a) Tu-104, som rymmer 54-80 passagerare (beroende på kabininredning), är försedd med två reamotorer som uppges vara av typen Zubets M-209 med en dragkraft på inte mindre än 8.000 kp vardera. Spännvidden anges till 35 m, längden 37 m, vingytan 188 m², flygvikten 70 ton, marschfart på 12 km höjd 900 km/tim och max. flygsträcka 5.000 km med begränsad betalande last. Startsträckan anges till 1.400-1.600 m. b) AN-10, som uppges rymma 84 passagerare och 3,5 ton frakt, är försedd med fyra propeller-turbomotorer som uppges vara av typ Kuznetsov med 4.000 axel-hk vardera. Flygvikten anges till 55 ton och marschfarten 590 km/tim på 8.000-10.000 m höjd. c) IL-14P, som rymmer 18 passagerare i standardutförande, har två Chvetsov ACH-82T på 1.900 hk vardera. Planet har 31,7 m spännvidd, 21,33 m längd, vingyta 100 m², tomvikt 12.080 kg, flygvikt 16.500 kg, toppfart 400 km/tim, marschfart 320 km/tim och max. flygsträcka 1.900 km.

Fråga: 1) Vore tacksam för data och prestanda för det argentinska reaktivplanet Pulqui III? 2) Kommer det att utrustas med A3F-raketer? 3) Vilka flygplan ingår i Ecuadors flygvapen?

Rolf Gref

Svar: 1 och 2) Något flygplan med beteckningen Pulqui III har inte offentliggjorts. Pulqui II däremot är försett med en Rolls-Royce Nene med 2.270 kp dragkraft, dess spännvidd är 10,6 m, längd 11,6 m, vingyta 25,1 m², tomvikt 3,5 ton, flygvikt 5.550 kg, toppfart 1.040 km/tim och absolut topphöjd 15 km. Beväpningen består av fyra 20 mm akan men någon raketbeväpning har inte omtalats. Någon serietillverkning av planet har veterligen inte påbörjats trots att prototypen provflög redan den 27 juni 1950. Flygplanet chefskonstruktör, tysken Kurt Tank, har numera också

Teknikens Värld

NR 9 • ARGÅNG 36

29 APRIL

Torsgatan 21,
Stockholm Va.

Tel. 34 90 00 (växel)

Chefredaktör och
ansvarig utgivare:
RUNE MELANDER

Redaktionssekreterare:
BIRGER GRIPSTAD

Redaktionen ansvarar inte för insända inte beställda manuskript eller bilder. Fri diskussion i våra spalter. För åsikter framförda i signerade artiklar svarar författaren. Eftertryck av text och bilder förbjuds!

**PRENUMERATIONS-
AVDELNINGEN:**

Postadress: Box 3263, Stockholm 3. Telefon 34 00 80 och 31 41 30. Postgirokonto: 55575.

**PRENUMERATIONS-
PRIS**

Helår kr 22: 75
Halvår » 11: 95

PRENUMERATION

kan verkställas:

antingen på närmaste postanstalt, där postens tredelade gröna abonnemangsbillett användes och prenumerationssavgiften erlägges, eller genom tidningens prenumerationssombud (se under Ahlén & Akerlunds i telefonkatalogen), eller genom inbetalning på förlagets postgirokonto 55575. I Danmark, Finland och Norge kan prenumeration ske på närmaste postanstalt.

Adressförändring anmäles senast 6 dagar före flyttning på närmaste postanstalt, där erforderlig blankett tillhandahålls och gällande överflyttningssavgift erlägges.

ANNONSAVDELNING:

Torsgatan 21, Stockholm.
Tel. 34 90 00.

Annonschef: Olle Lindkvist
Ingemar Engelbrektsson

Teknikens Världs
VARUMÄRKAD och
Teknikens Världs
RADANNONSER:
Bengt Almqvist

Ahlén & Akerlunds Foto-
gravryanstalt, Sthlm 1958.

lämnat Argentina. Flera prov-exemplar har havererat och det är synnerligen tveksamt om typen någonsin kommer att införas med det argentinska flygvapnet. 3) Ecuadors flygvapen är bl. a. utrustat med jaktplan av typen Republic F-47 D Thunderbolt, transportplan av typen Junkers Ju 52 samt skolplan av typerna Fairchild PT-19, North American T-6 och Ryan PT-20.

INNEHÅLL

Högaktuellt:

Mc-tävlingen avgjord	4
Kan vi lita på plastbåten?	15
Rätt vett till rors	16
Full rulle hos Renault	20
Sätt vingor på båten	23
Bilburna båtar	30

Motor:

Teknikens Värld testar Taunus 17 M	31
Sjömopeder och knöpvidunder	34
Ratta rätt ... med ögon i nacken	45
Vi gör bil av rishög	54

Teknik:

Fråga oss om teknik	2
Bil på böljan blå	22
Kung på tre punkter	26
Fågel eller fisk	28
Genom eld och vatten	29
Snurror på prov	52
Teknisk revy	66

Flyg:

Lastbombare och bärbärare	10
Svenska flygvapnet »realiseras»?	42

Serier:

Samlarsalongen Europeiska bilar: Opel	41
Buzz Cooper	46
Flygsoldat 113 Bom	47
Fordon för väa och vatten	58

I NÄSTA NUMMER

KAMERAN GÅR PÅ DJUPET

Dykning har blivit en stor sport i vårt land. Allt fler har funnit tjusningen i att utforska världen under vattenytan och alla har väl en önskan att kunna förmedla sina intryck genom fotografier eller film. Om undervattensfotografering och bygge av undervattenskameror handlar en intressant artikel i nästa nummer av Teknikens Värld. Det utkommer den 13 maj.

OMSLAGSBILDEN

Sedan veckor tillbaka har man jobbat för högtryck på småbåtsvarv och båtklubbar. Man har skrapat, slipat, putsat och målat — all fritid har gått åt för att snabbt få båtarna i sjön ty alla båtägare vill få ut mesta möjliga av den tyvärr ganska korta båtsäsongen.

Foto: Gunnar Hansson.

FIL-ÖBERGS handbok

ger råd och upplysningar
om filar och filning.
Erhålles gratis på begäran.

Ju mer Ni vet om filar, desto mer värdesätter Ni

ÖBERGS

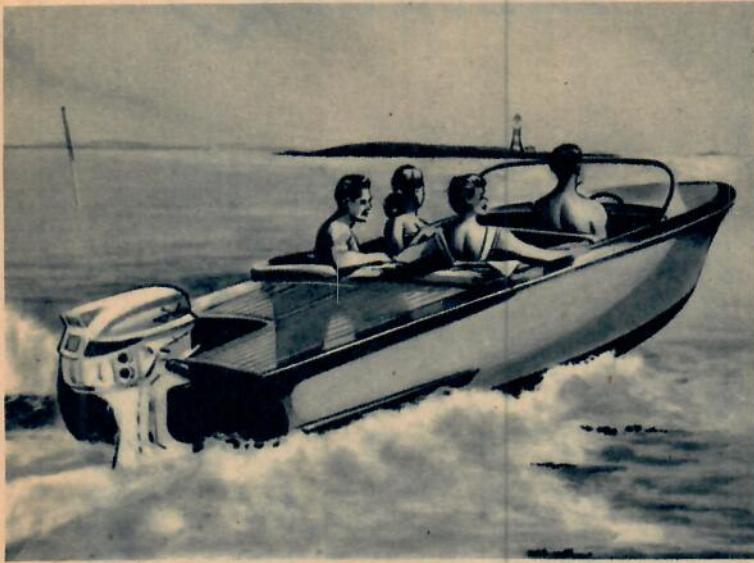

Grundlagd 1850

ÖBERGS FILAR - GODA FILAR

Vattenvägarnas suveräne mästare

Johnson Sea-horse

Öppna fjärdar! Då är det tid låta båten gå i sjön och utrustas för sommarens härliga kryssningar över soliga vatten. Nu är tid att titta närmare på världens ledande och mest avancerade utombordsmotor – den berömda Johnson Sea-horse.

Den startar kvickt som en mört. Effektivt, helt inkapslat och fuktskyddat tändsystem. Genial fallförgasare med choke.

Den går tyst som en seglande mås. Gummiupphängd motor innanför ljudisolerande ytterkåpa. Avgasning under vatten. Reducerad motorvibration.

Den är robust som klippan mot baven. Varje detalj precisionstillverkad av bästa material. Konstruktionen omsorgsfullt utprovad och utvecklad under mångårig, hård tjänst. Alla metalldelar är korrosionsbehandlade. Oljefast lackering.

Johnson Sea-horse V-50

Revolutionerande, kompakt, 4-cylindrig V-motor på hela 50 hästar. Tändmagnet av fördelartyp. Specialförgasare med automat- och handchoke. Termostatreglerad kylning. Mängder av andra finesser. – En ny epok i utombordsmotorns historia är inledd med Johnson Sea-horse V-50.

Begär prospekt

Det finns en JOHNSON SEA-HORSE för varje båt

Motorstyrka hk	50	35	18	10	7 1/2	5 1/2	3
----------------	----	----	----	----	-------	-------	---

Aktiebolaget AGE BE

Stockholm

Malmö

BIL-TEST I BOK-FORM

■ Teknikens Världs biltester som varje år utkommer i bokform rör alltid ett oerhört intresse. Nu har **TEKNIKENS VÄRLD PROVKÖR BILAR 1958** kommit i handeln.

Tänker ni köpa bil? Har ni bil? Skall ni byta bil? Tycker ni om att diskutera bilar? Vet ni

ingenting om bilar? Vet ni mycket om bilar men vill lära mer? Är ni bilintresserad i största allmänhet? I så fall är **TEKNIKENS VÄRLD PROVKÖR BILAR 1958** boken för er. För 5: 85 får ni den i närmaste bokhandel eller genom att fylla i och sända in kupongen här nedanför.

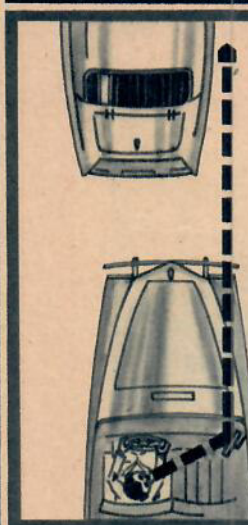
Till bokhandel eller Tidskriftsböckerna AB, Sveavägen 56, Stockholm.

Härmed beställes ex. TV provkör bilar 1958. Betalningen kr 5: 85 plus porto erlägges mot postförskott.

Namn

Bostad

Postadress TV 9-58

Se hur Ni kör...

BARNACLE omkörningsspegel ger fri sikt framåt!

Er bil är vänsterstyrd, men med Barnacle omkörningsspegel får Ni lika god sikt framåt som om raten satt på höger sida.

BARNACLE har dubbla glas, det ena bländskyddat. Storlekar:

- Flat 90 x 50 mm 15:50
- Konvex 90 x 50 mm 17:50
- Flat 115 x 50 mm 17:50
- Konvex 115 x 50 mm 19:50

Skriv eller ring till generalagenten **LJUNGGREN & HAKER** Brunkebergstorg 13, Stockholm Ordertelefon 119897, 119898

Dröj inte med Er beställning – tänk på att Barnacle är lika nödvändig som backspeglarna!

Specialisten i bil tillbehör!

Härmed rek. ovan förprickade artiklar, till ett sammanlagt pris av kr + porto

Namn:

Adress:

Postadress:

TV 9-58

A.C.I.

Viktigt 1954 — än viktigare för Er motor idag!

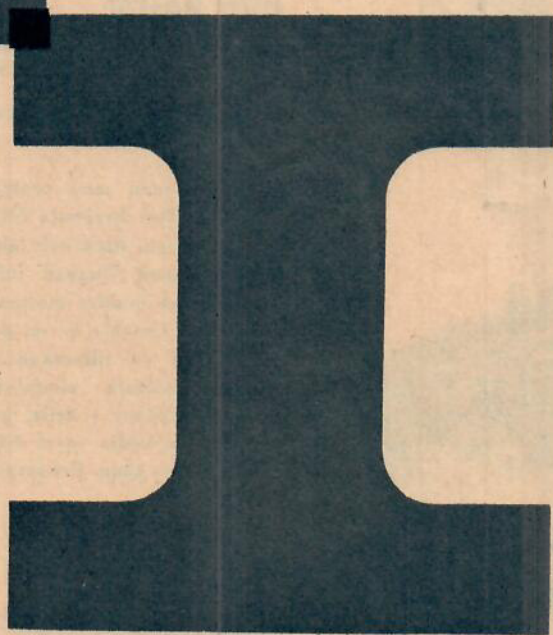
Motorkonstruktörerna kan verkligen sina saker! De moderna, högkomprimerade motorerna förenar högre effekt med bättre bränsle-ekonomi — varje bilists dröm!

Men det är en sak Ni måste se upp med! Dessa moderna motorer blir speciellt känsliga för avsättningar i förbränningsrum och på tändstift, avsättningar som orsakar glödtändning och tändstiftskrängel och därmed stjälar dyrbar effekt ur motorn.

A.C.I. — tändningskontrolltillsatsen som Shell är ensam om — oskadliggör dessa avsättningar och ger motorn full effekt.

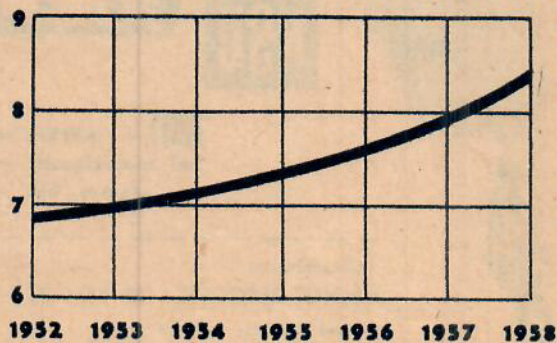
När A.C.I. släpptes ut på marknaden i januari 1954 betecknades det som "den största bensinnyheten på 32 år". Den ökade kompressionen har gjort A.C.I. nödvändigare än någonsin.

Bilar går bättre på Shell
— ensam om A.C.I.

Sv. pat. nr 135366

KOMPRESIONSFÖRHÅLLANDE
(genomsnitt)

1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958

Den här kurvan visar hur kompressionsförhållandet ökar inom bilproduktionen i hela världen.

MC-TÄVLINGEN AVGJORD

Det är inga överord om man säger att Teknikens Världs motorcykeltävling som var införd i nummer 2, 3 och 4 i år blev en verklig succé. Över 8.000 av landets knutar och spättor och andra motorcykelintresserade hade gett sig i kast med de tre tävlingsetapperna. Juryn har nu med ledning av deltagarnas motivering för sitt motorcykelintresse gallrat ut de 14 som var bäst förtjänta av de fina priserna. Det var hårt jobb!

RESULTAT

1. Heinkel Tourist skoter. Eric Cordesius, Regementsgatan 27 C, Malmö.
2. Heinkel Tourist skoter. Jan-Arne Jansson, Tredje Avenyn 33 B, Hässleholm.
3. Rumi Super Sport TT. Olle Norling, Lungre, Kyrkås.
4. Rumi Super Sport TT. Stefan Klintheim, Mollbergsvägen 14, Kalmar.
5. Rumi Super Sport TT. Uno Östlund, Hälletorpsvägen 35, Härnösand.
6. Rumi Junior Corsa. Veine Berndtson, Box 23, Ledbergskulle.
7. Rumi Junior Corsa. Bengt Larsson, Sikhagen, Sjuntorp.
8. Rumi Junior Corsa. Knut Westroth, Spångabacken, Kulltorp.
9. Rumi Junior Corsa. Gunnar Schortz, Klockareväg. 6, Örebro.
10. Adler Junior skoter. Rolf Larsson, Edåsa, Vreten.
11. Royal sidvagn. Kjellåke Gerinder, Lundakulle, Lundaskog, Borås.
12. Royal sidvagn. Hasse Redhe, Koppartorget 3, Falun 3.
13. Royal sidvagn. Stange Svensson, Storgatan 13, Gamleby.
14. Royal sidvagn. Bengt Westerberg, Box 436 B, Sundåsen.

(Forts. på sid. 8)

Så här skall
en riktig moped
se ut . . .

. . . Mer skall den
inte kosta!

Lyx 895:—
Standard 740:—

Enda mopeden med centralpressram. Den berömda NSU-motorn är seg, stark och tålig. Systemet med "lugnad luft" ger avsevärt mindre motorslitage. NSU Quickly är en originalmoped — tillverkad av världens största mc-fabrik. Billig och säker i drift, mc-bromsar, en kedja, mjuk fjädering och tyst gång. Fri service efter 50 mil.

700.000 har valt
NSU-Quickly
— det kan inte vara någon
tillfällighet!

NSU Quickly

NSU - märket som är en
hel motorfamilj — moped,
mc, scooter, bil.

Generalagent
BENGT BERG & Co AB BOX 835 GÖTEBORG 8
Sänd Quickly- Namn
broschyren och Adress
NSU-nålen till

TV 9-58

P.S.

Vi vet att QUAKER STATE är den bästa
av alla motoroljor, och det säger också
alla som använder den. Det är faktiskt
den bästa olja som kan köpas för pengar
— en kvalitet värd att fråga efter!

Q.S.

QUAKER STATE

There is no substitute for Quality!

Generalagenter:
BRÖDERNA ÅSTRÖM AB
Malmstorgsgatan 6, Stockholm. Tel. växel 23 13 10

England

Frankrike

DOVER

en ny kraftallians

DUNGENESS

CALAIS

BOULOGNE

De franska och engelska statliga kraftverksförvaltningarna, Electricité de France och Central Electricity Generating Board, har nu beslutat realisera den plan på kraftutbyte över Engelska Kanalen som diskuterats sedan kort tid efter andra världskrigets slut.

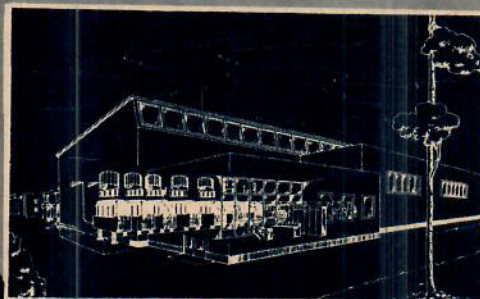
I slutet av 1957 antogs officiellt det av ASEA uppfunna och föreslagna systemet för högspänd likström, som tidigare kommit till användning vid kraftöverföringen mellan fastlandet och Gotland år 1954 — världens första och hittills enda i sitt slag. Definitiv beställning har i dagarna gjorts hos ASEA på de vitala delarna av utrustning för överföring i båda riktningarna av 160 000 kW effekt, motsvarande 800 A likström vid 200 kV. Överföringen beräknas kunna tagas i drift i slutet av år 1960.

Tanken bakom detta projekt är att utnyttja överskottskraft i det ena landet vid toppbelastningar i det andra. Belastningstopparna infaller nämligen på olika tider på dagen och på olika dagar i veckan, och vissa förskjutningar föreligger trots det nära grannskapet även i fråga om årstiderna. Båda länderna kan uppskjuta eller helt avstå från att bygga nya kraftverk som ställer sig väsentligt dyrare än den beslutade överföringslänken.

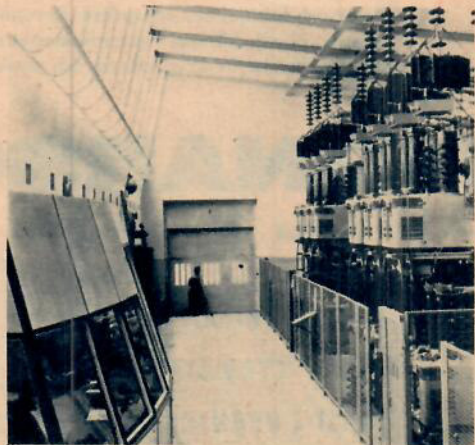
Överföringsavståndet är ca 60 km. Strömriktarstationerna kommer att placeras i närheten av Dungeness på den engelska kusten och vid Boulogne i Frankrike, och likströmslänken anslutes i England till 275 kV, 50 Hz, och i Frankrike till 225 kV, 50 Hz.

ASEA:s likströmssystem, som valdes i hård konkurrens med andra alternativ, erbjuder väsentliga fördelar. Antalet överföringskablar kan begränsas. Anläggningskostnaderna blir lägre och riskerna för mekanisk åverkan minskas. Likströmslänken möjliggör dessutom att nätfrekvensen i det ena landet kan regleras oberoende av frekvensen i det andra.

ASEA

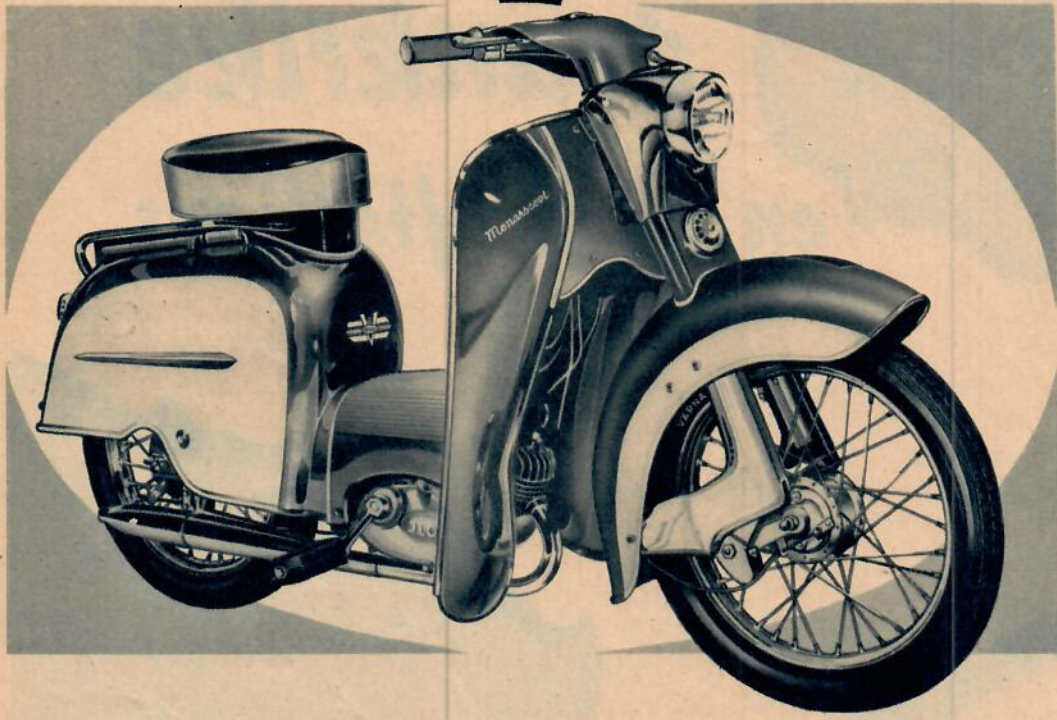

Förslagsskiss till strömriktarstation.

Ventilhallen i en av strömriktarstationerna för likströmsöverföringen från fastlandet till Gotland, i drift sedan 1954.

KRONAN PÅ VERKET

körkortsfri · skattefri · bullerfri · stänkfri
nu också "pumpfri"

MONARSCOOT 1958

Lätt att köra som en cykel, rekordbillig i drift som en Monarped (mindre än 2 öre kilometeren), elegant inbyggd och bekväm som en scooter, men kostar bara obetydligt mera än en moped, tyst som en viskning — det är Monarks Monarscoot, fjolärssuccén med nya finesser i årets jubileumsmodell.

Monarscoot åker Ni söndagssnyggt till vardags. Semestertrippen på Monarscoot blir lika vilsamt behaglig som weekendutfärden, resan till sommarstugan och den dagliga turen till arbetet, skolan eller på shoppingen. Monarscoot är det smidiga året-runt-fordonet.

Motor och bakhjul helt inkaplade. Revolutionsnerande plastljuddämpat transmissionssystem. Inbyggda kablar, Verkygskassett och stränkfri

bränslepåfyllning under sadeln. Stötfri bottenlänkfjädring fram. Svinggaffel bak. Scootersadel av extra tjockt svampgummi. Fullbromsnav. Elsignal. Strålkastare med ljus som följer färdriktningen och inbyggd hastighetsmätare. 49 cc 2-rakts accelerationssnabb Ilo-Piano motor. 2- eller 3-växlad med kickstart. Både insugnings- och avgasljuddämpning. Reservtank för 20 kilometers körning.

Monarscoot-nytt 1958

Pumpfri — de nya Butyl-slangarna håller rätt ringtryck halvårsvis. Helt nya jättejusiga tvåfärgs-lacker. Motorinklädnaden lyfts lätt av. Nytt stödsäkert, polisgodkänt lås. Sparkskydd över motortäckplåten. Och Ni kan åka dragfritt med det extra vindskyddet.

MONARSCOOT 1958

— det bästa Monark gjort — och bara 1.095,- kostar den!

AB CYKELFABRIKEN MONARK
VARBERG "CYKELSTADEN"
— STÖRST I BRANSCHEN I NORDEN

Mc-tävlingen

(Forts. fr. sid. 6)

PRISTAGARNAS OMDÖMEN:

1:e pristagaren, Eric Cordesius,
Malmö:

Motorcykeln är billig i inköp, försäkring, skatt och reparation. Den är smidig i stadstrafik och ekonomisk på landsväg. Parkeeringsproblemet löser sig själv. Motorcykeln lockar fram det tekniska intresset med åtföljande större motorkunskap och ger ojämförlig körteknisk övning och erfarenhet. Till sist, men inte minst, det är ROLIGT att köra motorcykel.

2:e pristagaren, Jan-Arne Jansson,
Hässleholm:

Motorcykling är en variationsrik sport utan motstycke, i vilken form den än utövas, nytto- som tävlingsbruk. Motorcykelsporten skänker utövaren glädjen att behärska sitt fordon, den fostrar gott kamratskap, bidrar till tekniskt kunnande och skärper reaktionsförmågan. En av motorcyklismens stora uppgifter är att skapa tekniskt kunniga och hänsynsfulla motormän (och -kvinnor!).

3:e pristagaren, Olle Norling,
Kyrkås:

Tjusing: att känna fullständig kontakt med maskinen. Möjligheten att köra in på smalaste skogsstig, t. o. m. komma fram i obanad terräng. Fördelar: 100 % runtomsikt. Alltid »ratten på rätt sida». Omkörningssäker. Direktstyrning. Tar liten plats på vägen och parkeringsplatsen. Billigt inköpspris, drift, reparationer. Enkelt underhåll, garagering, ev. bärgning. Ööverträffad luftkonditionering sommartid. Rymlig.

Teknikens Värld gratulerar pristagarna och önskar er alla en trevlig mc-sommar. Vi vill också tacka samtliga tävlingsdeltagare för visat intresse.

BLÅ *Stinget* →

skandinavisk

suverän

- vann

**SM, Norges, Finlands
största OT- lopp 1957**

Fyra Ess — fr.v. Allan Eklund, Ove Lundell och Bengt "Spicky" Svensson med Sveriges och Monarks segerrikaste mc Blå Stinget.

Svenskt och Norskt Mästerskap, seger i Pjäne Runt — Finlands mest krävande tillförlitlighetstävling — och norska Novemberlobet — Nordens hårdaste i år — samt en mängd andra storsegrar, detta blev det imponerande resultatet av första året på tävlingsbanan för Monarks Blå Stinget — mc med sting i kubik!!!

Toppade i Moto-Cross

Monark blev också klart bästa svenska maskin i de förnämsta in- och utländska Moto-Cross-tävlingarna. VM-brons och SM-silver togs hem av Sten "Storken" Lundin och Monark — pangdebut!

Segrar och topp-resultat på Monark mc-året 1957

Tävlingar	Placeringar			
SM Totalt	1		4	5 6
Hyttasvägen Seniorer	1 (de-lad)		4	5 (de-lad)
Juniorer A	1	3	4	
175 cc Seniorer	1	2 (de-lad)	4	
Trollstigen Seniorer	1		3	5
Stockholmspokalen Seniorer	1			
Sjuhäradstrofén Seniorer	1		3	5 6
Juniorer A	1			
.....				
Finspångsrundan Seniorer	1	2 3	4	5
Hammarbypokalen Seniorer	1			
Juniorer A	1	2 3		
Pjäne Runt Totalt	1		3	
Karlsborgskannan Seniorer	1			
Mobilkannan Seniorer	1			
Augustimotor Seniorer	1	2	4	
Köpingsrundan Seniorer	1	2		
175 cc Seniorer	1	2		
Viskafors-pokalen Seniorer	1	2 3		
Juniorer A	1			
Novemberlobet Totalt	1			
175 cc	1			
125 cc	1			
.....				
Motor-3-dagars 15 Guld, 2 Silver, 8 Brons				

BLÅ *Stinget* →

Monark

**Nordens snabbaste...
Nordens modernaste...
Nordens elegantaste...
Nordens första 4-växlade
200-kubikare under 75 kg**

— det moderna segermärket

skotern heter

ZÜNDAPP

Skotern som enligt en samstämmig fackpress "vintar av finesser"...

Bella

...och dessutom:

- Snabb, stark** 200 cc och 150 cc; 4-växlad med vipparmspedal; stora 12" hjul
- balansriktig** och lång hjulbas; svingarmsfjädring med hydr. stötdämpare;
- komfortabel** överdimensionerade bromsar;
- säker, modern** 35 W ljus; elektrisk självstart; 12 V batteri

Generalagent:

A/B MOTORkraft

Stockholm Göteborg

Spara pengar – klipp själv håret!

Amerikansk hårputsapparat putsar varje hår – helt utan hack – föres som en vanlig kam genom håret. Hair-Clip De Luxe en amerikansk nyhet – lätt att sköta, och vem som helst kan själv klippa håret – finputsar också bort varje misspyrdande halshår.

Endast **4⁷⁵** med etui!

ETT FYND

för hela familjen – betalar sig redan vid första användandet

Jämnt och fint får Ni lätt fram en perfekt klippning då Ni för Hair-Clip genom håret som en vanlig kam.

• **BESTÄLL NU** – mycket stor efterfrågan.

TILL LANCO-VERKEN, Malmö.

Sänd st. HAIR-CLIP DE LUXE kr 4:75. Bruksanv. medföljer – 2 st. portofr. Sändes mot postförskott med returrätt inom 5 dagar.

Namn

Adress

TV 9-58

Barnen klipper Ni själv lekande lätt.

Edgar Percival EP.9 är mera praktiskt än vackert. Planet kan starta och landa på ca 100 meter – en väg eller en äng kan användas som flygfält.

LASTBOMBARE OCH BÄRBÄRARE

Av BIRGER GRIPSTAD Foto: Göran Andrén

Sedan en ganska lång tid tillbaka har som bekant en svensk flygambulansorganisation varit på tal. I denna är det meningen att helikoptrar skall ingå eftersom de är absolut oersättliga t. ex. i skärgårdsområdena. Inom andra områden är de emellertid allt för oekonomiska och man vill därför komplettera dem med flygplan av någon typ som lämpar sig för ambulanstjänst. Man har sökt en mindre flygplanstyp med sådana prestanda att flygfältskraven blir av underordnad betydelse. Vidare kräver man att flygplanet skall vara pålitligt, robust och enkelt och därmed billigt i underhåll och service.

Ett flygplan i den stilen är Edgar Percival EP. 9 – en engelsk konstruktion som helt nyligen demonstrerats och genomgått vissa prov i Sverige. EP. 9 är ett litet enmotorigt högvingsat monoplan som i passagerarversion har plats för sex personer. Det kan snabbt

och lätt ändras om till ambulansplan och tar då två bärare, en vårdare och en passagerare förutom föraren. Det har just sådan start- och landningsegenskaper som efterlyses – 100 meter väg eller en liten äng är tillräckligt för att EP. 9 skall kunna starta och landa.

EP. 9 är mera praktiskt än vackert. Dess kabin slutar tvärt och oskönt i höjd med vingbakkan. Bakre delen av kabinen kan snabbt och lätt monteras bort och sedan två stolar tagits ut kan två bärare föras in bakifrån och placeras i ställningar ovanför varandra. Vårdaren har sin plats bredvid bärarna och en passagerare får plats bredvid föraren i den främre kabinen, som ligger en »halv trappa upp». När bären eller bärarna förts in är det bara att montera dit »kabinkapsylen» igen.

EP. 9 är ett bruksflygplan och kan användas för en mängd oli-

(Forts. på sid. 12)

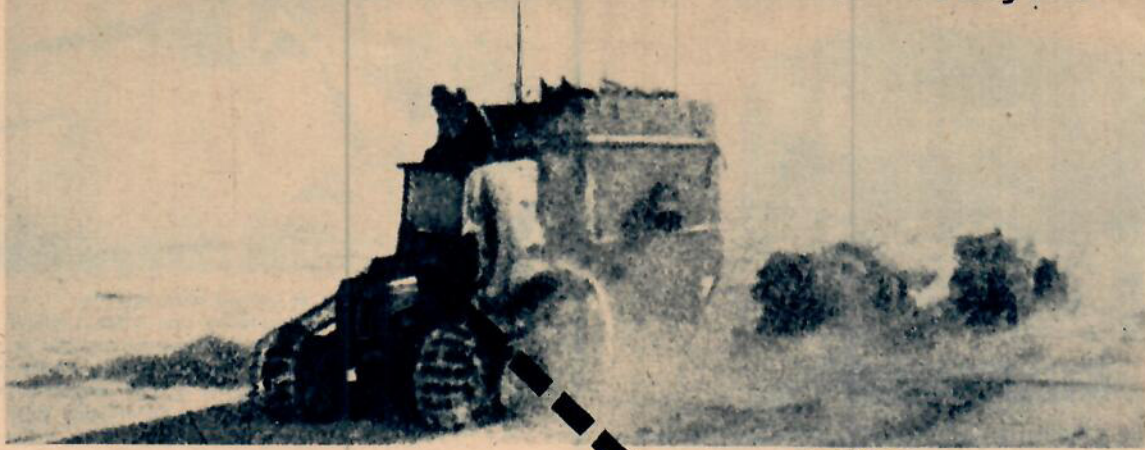

EP.9 tar upp till 770 kg betalande last. En del av den kan placeras i fallskärmsförsedda »lastbomber» som hängs upp under vingarna.

Kabinens bakre del kan snabbt och lätt monteras av och därifrån kan man skjuta in två bärare som placeras över varandra. En vårdare och en passagerare får plats.

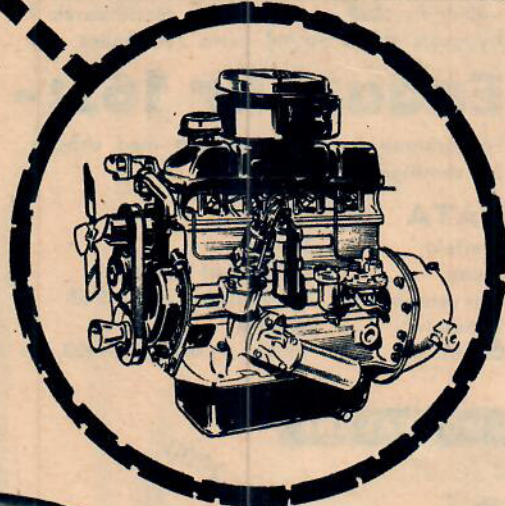

En **motor-test** som saknar motstycke

Världen runt — och inte minst i Sverige — genljöd pressen av lovord över Ferguson-motorns fantastiska prestationer under Hillarys sydpolsexpedition. Svenska Dagbladet säger i artikeln "Hillarys traktorer oväntat effektiva" (den 15 januari) bl. a.:

"Det är verkligen anmärkningsvärt att traktormotorerna klarade polarfärdens påfrestningar. Samma motorer är utmärkta i jordbruksarbete, i privatbilar, ja, t.o.m. i sportbilar, men det var sannerligen inte meningen att de skulle färdas 650 kilometer — och nästan alltid 3.000 meter över havet — genom den mjuka, sprickiga issjö, som utgör polarplatån."

Den välkända 60 hk toppventilmotorn med utbytbara, våta cylinderrövar är bilversionen av Ferguson-motorn.

Fyrväxlad växellåda med golvspak. Samma som i Triumph Sport men med andra utväxlingsförhållanden.

Omdisponerat sittutrymme och ny form på säteha ger bekvämare åkning och bättre plats för benen.

16" hjul — rätt dimension för varierande körförhållande — avpassade för vagnens storlek.

Effektivt värmesystem.

Rymligt bagagerum med separat plats för reservhjulet. Effektivt rattlös — fullständig underreddsbehandling.

Säljes av ANA-återförsäljare över hela landet.

VANGUARD 58

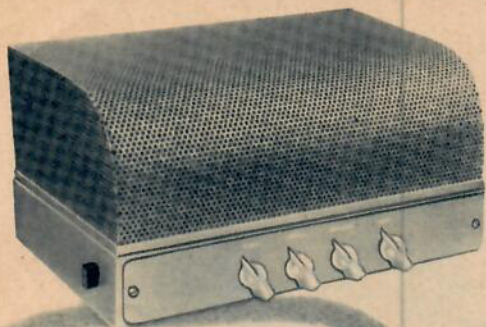
ENSIGN

STANDARD MOTOR CO

Tillverkare av Vanguard Ensign,
Vanguard Junior,
Triumph Sport samt
Ferguson 35 och 65.

FYND!

FÖRSTÄRKARE

Tillfället Ni väntat på! Ett mindre antal av den välkända Mullard 5-rör Hi-Fi förstärkaren i byggsats säljes nu till extra förmånligt pris

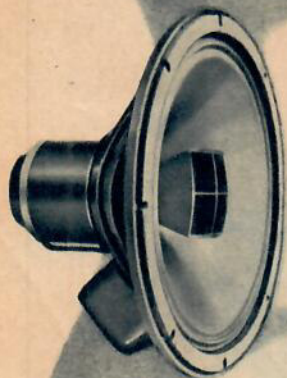
Endast kr 165:-

Förstärkaren levereras komplett med chassie och samtliga komponenter.

DATA

Uteffekt: 10 watt
 Brum: -73 dB vid 10 watt
 Frekvensområde: 10-20.000 p/s ± 0,5 dB
 Känslighet: 600 mV
 Distortion: mindre än 0,2% vid 400 p/s

HÖGTALARE

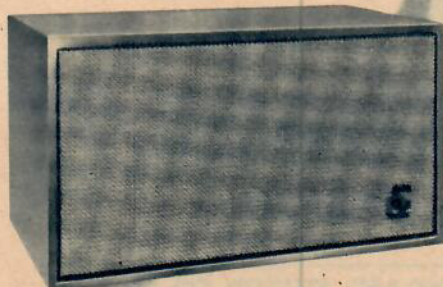

Alto-Bass 2000
 - högklassig dubbelkon-högtalare

NU kr 295:-

CQ-högtalare
 komplett med skåp (utan ben)

NU kr 145:-

Beställ
 idag
 direkt
 från

SVENSKA **MULLARD** AB

STRINDBERGSGATAN 30 - STOCKHOLM NO
 Telefoner: 61 35 10 - 61 35 20

EP.9 kan användas för en mängd olika uppgifter, t. ex. som ambulans- och transportplan, för fotografering från luften, i militär tjänst som sambandsflygplan och för övning i fallskärmshopp, för jordbrukstjänst och som segelflygbagserare. Här är »kabinkapsylen» monterad. I denna finns ett fotogenelement för kabinvärme och för att hålla motorn varm vid stillastående. Aktre kabinen ligger »en halvtrappa» lägre än färarplatsen.

LASTBOMBARE... (forts.)

ka uppgifter, t. ex. som fraktflygplan. Det tar en nyttig last av 770 kg och om man så önskar kan en del av lasten placeras i en på vardera vingen festsatt kastbar »lastbomb» försedd med fallskärm. Med avmonterad »kapsyl» kan det medföra last avsedd att kastas från luften och i detta skick lämpar sig flygplanet också för övningar i fallskärmshopp. Planet kan också användas för fotograferingsuppdrag, i militär tjänst som sambandsflygplan och i jordbrukstjänst för besprutning. Genom att

montera sprutramper mellan vingspetsarna och landställen när man stor spridning av t. ex. insektsutrotningsmedel vid besprutning av öppna fält.

EP. 9 väger totalt 1.678 kg, dess toppfart är 236 km/t, den ekonomiska marschfarten 193 km/t, stighastigheten 5 m/sek, landningsfarten 60 km/t och aktionsradien 930 km.

Utrustad med skidor har EP. 9 provats under vinterförhållanden i Jämtland.

Ny snurre-säsong!

Byt ut Er gamla motor förmånligt eller köp ny på goda villkor!

Stockholms Motorcentrum har motorer för campingbåtar, roddbåtar, ekor, kanoter, segelbåtar och snabba sportbåtar

från 1,5-50 hkr

Passa på nu innan vår-rusningen - Ni får mycket förmånliga avbet.-villkor. Begagnade motorer inbytes och säljes: t. ex. Penta, Archimedes, Evinrude, Johnson, Trim m. fl. På beg. motorer lämnas garanti efter översyn på vår specialverkstad.

Bara bra märken:

Evinrude - Johnson - Mercury - West Bend - Sjögullet - NV Marin - Aldell m. fl.

Skriv eller ring i dag till

AB Stockholms Motorcentrum

Bensinstationsbyggnaden, Norra Bantorget, Stockholm - Tel. 11 21 42 - 20 24 42

Jag är intresserad av en utombordsmotor av fabrikat med cahkr. Närmare upplysningar önskas.

Namn:

Adress:

Postadress:

Tel.:

TV 9-58

Ni som önskar lämna bytesmotor, insänd uppgift om fabrikat, årsmodell, motorstyrka och skick.

De "stora kanonerna"

väljer skinn från Malung

Vet Ni att de »heltuffa» racerställen är tillverkade i samråd med våra världsberömda MC-stjärnor!

Det är den enda utrustning som verkligen stoppar för de enorma påfrestningarna.

Nålvass motblåst, vinterns kyla, värmestrålningen från motorn, åratals slitage — för allt detta och mer till stoppar den kromgarvade, förstklassiga getnappan, som ingår i racerställen med malungsfirmornas etikett.

Gör som racer-essen: använd skinn från Malung — det kan Ni lita på!

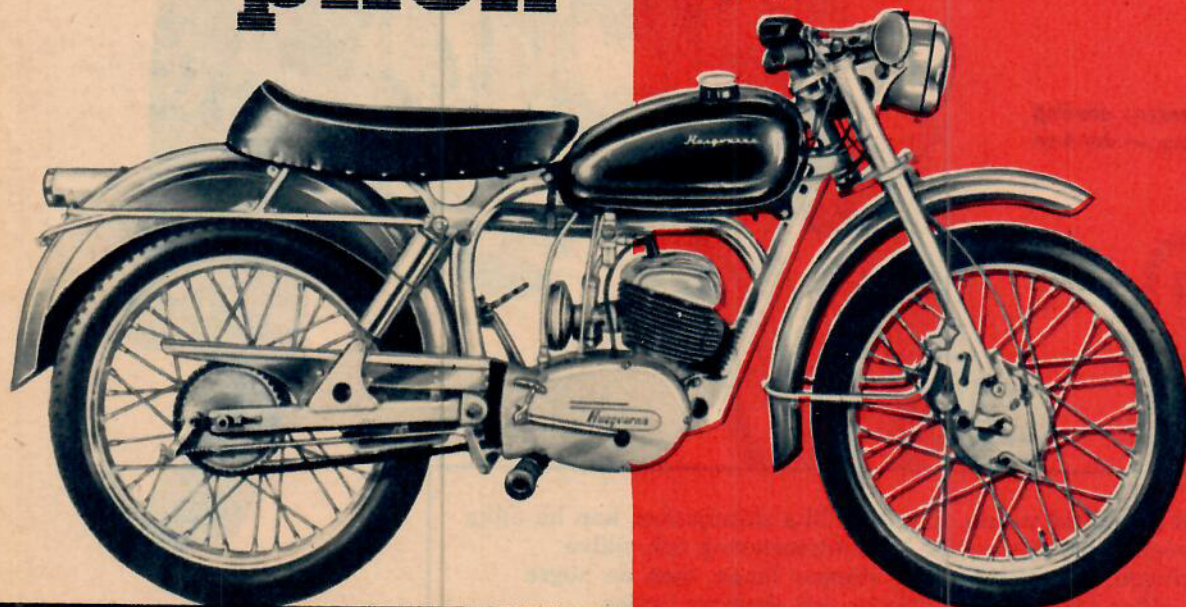

Skinnkvalitet ger alltid valuta. Skenbart lika skinnjackor kan ha olika priser — beroende på råvarusort, kvalitetssortering och själva konfektioneringen. Alla skinnjackor stoppar länge, men de högre kvaliteterna håller sig dessutom fräscha och eleganta under längre tid och blir därför i längden de billigaste.

MALUNGS SKINNVARUFABRIKANTER

Silver- pilen

etta i försäljningsstatistiken och på tävlingsbanan

Under 1957 inregistrerades fler Husqvarna än närmast följande fem märken tillsammans — och av den totala mc-försäljningen 1957 svarade Husqvarna för närmast hälften. Varannan mc i Sverige är en Husqvarna.

Även på tävlingsbanan är Husqvarna det klart dominerande märket. 53 segrar av 62 möjliga talar sitt starka språk.

Svensk mc-ungdom av idag väljer alltså helvassa Husqvarna — 200 cc GULDPILEN och 175 cc SILVERPILEN, den förstnämnda i år i ny elegant utformning med ännu vassare motor, den senare med samma segersuveränitet. De vinner båda genom sin snabbhet, blixtrande acceleration, styrka och tillförlitlighet. De vinner genom säkerhet och fartfylld elegans...

helsvenska segermaskiner i världsklass

Husqvarna

Marindirektör Curt Borgenstam är en teknisk auktoritet i både civila och militära kretsar. Han är välkänd från press och radio och har ofta medverkat i Teknikens Världs spalter. Hans sakkunskap när det gäller båtar bevisas bland annat av att det är han som är mannen bakom de nya svenska motortorpedbåtarna T32—T59.

Curt Borgenstam:

KAN VI LITA PÅ PLASTBÅTEN?

Plasten har erövrat båtbyggnadstekniken. Därom råder ingen tvekan, att döma av den senaste båtutställningen »Allt för sjön», där plasten dominerade så pass att besökaren nästan hajade till vid åsynen av en och annan träbåt. Detta gäller inte bara själva skrovmaterialiet; man hittade även beslag och halkipar av helt rostsäker plast, roderlinor med plasthölje och många andra utrustningsdetaljer.

Plasttekniken har nu tillämpats en tid, på sina håll mycket intensivt, och det kan vara dags för ett bokslut. Har förhoppningarna infriats? Har båtbyggeriet vunnit eller förlorat på övergången? Kan man förutse en fortsatt utveckling i samma riktning?

I fråga om den rent konstruktiva tillämpningen stötte man tidigt på principiella problem. För den traditionellt konservativa båtbyggaren och konstruktören låg det nära till hands att helt enkelt ersätta träbordläggningen med plast och i övrigt bibehålla träbåtens bottenstockar och andra förstyrningssystem. Detta ledde ofelbart till bakslag. Plasten fordrade sin egen konstruktiva form, i huvudsak självbärande skalkonstruktion. Förstyrningarna måste harmoniskt inbyggas i själva plastskalet för att få en jämn kraftfördelning utan lokala spänningscentra. Det tog tid innan dessa bittra lärdomar vanns av vilka f. ö. en del kom från bilkarosstillverkningen, som kämpade med liknande problem.

Likaså beredde anslutningen av beslag och utrustningsdetaljer nya bekymmer innan man funnit lämpliga metoder. I många avseenden var dessa födslovänder en intressant parallell till övergången från nitning till svetsning inom skeppsbyggeri och maskinteknik.

Med en materialriktig konstruktiv tillämpning är det uppenbart att plasten kan ge skrovbyggnaden synnerligen förnämliga egenskaper. Skrovet blir elastiskt, starkt och tätt, samt säkerligen mer motståndskraftigt mot grundkänningar och nötning än ett träskrov. Ur underhållsynpunkt blir det mycket tåligare — nota bene om man inte ställer alltför stora estetiska krav.

Den väntade prisbilligheten har däremot uteblivit. Härför fordras oerhört mycket större serier än vad båtbyggeriets kundkrets kan erbjuda, i varje fall i vårt land. Materialkostnaden är fortfarande

hög, trots att tillverkningsvolymen numera borde vara så stor att produktionen bör vara fullt rationell.

Stora serier fordrar standardisering, något som alltid haft svårt att slå igenom inom båtbyggeriet. I grund och botten beror detta på att båten kan sägas vara symbolen för individualiteten, både hos dess skapare och dess ägare. Båten har alltid ansetts som ett väsen, en individ, inte såsom t. ex. bilen en operoslig transportapparat.

En lösning på detta psykologiska problem är kanske kombinationen av standardskrov och speciell överbyggnad och inredning, anpassad efter den individuella smaken. Inredningen kan i så fall lämpligen byggas av trä, även av estetiska skäl.

Med bästa vilja, och med all aktning för dess tekniska egenskaper kan man nämligen ingalunda kalla plasten vacker. Materialet är utan struktur, kyligt och livlöst och utstrålar ett intryck av imitation och massproduktion. I alla dessa avseenden är det raka motsatsen till träet, som är ett vackert och levande, naturligt byggnadsmaterial.

Härtill kommer att just plastens fria formbarhet kan utgöra en stor fara för den estetiska utvecklingen. Träets amorfa hållfasthet och utpräglade fiberstruktur fostrar dess formgivare att anpassa sina former efter dess naturliga egenskaper. Plasten däremot lämnar fritt spelrum för publikfriande »designers» att få utlopp för sina vildaste feberfantasier. Vart detta kan leda kan vi se genom en blick på de moderna bilkarosserna, vilkas inflytande också redan kan spåras i åtskilliga skräckexempel från plastbåtproduktionen.

På rätt plats, som rent skrovmaterial, och rätt tillämpat, kan plastmaterialet ge goda praktiska problemlösningar och minska underhållsbekymmer och -kostnader. På detta område kommer det därför säkerligen att användas allt mer på träs bostnad, såvida inte en ökad tillgång på arbetskraft kan medföra en handarbetets renässans. Man får emellertid hoppas att konstruktörer och båtbyggare samtidigt undviker det frestande missbruk av materialet, som stundom kan komma en skönhetsälskande båtentusiast att längta tillbaka till de vackra, handarbetade mahognybåtarnas tid!

29 APRIL—12 MAJ 1958

C. Borgenstam

RÄTT VETT TILL RORS

Ut på havet är melodin och ut på havet beger vi oss. Teknikens Värld vill bara lämna litet skaffning på vägen som underlättar framfarten till sjöss. Sjötrafik liksom landsvägstrafik fordrar sina kunskaper om trafikregler. Här är några nyttiga smakbitar!

Av BENGT-O. ALLSKOG. Illustrationerna ur Dorch Bäckens Skepparskola.

Med stillsamt porlande kölvatten eller den ilsken skumkvast akteröver, med motorn dunkande i en låda midskepps eller en högvarvig snurra i aktern — sak samma vad man väljer — huvudsaken är att man kommer ut till sjöss och får njuta av den frihet som böljan bjuder. Bättre sommarnöje finns inte, den saken är väl samtliga överens om. Det är friheten till sjöss som lockar och visst är friheten stor men inte större än på vilka vägar som helst. Det är bara det att sjöfarande tar alla regler med mycket bättre humör än landsvägsåkare med följd att stämningen trafikanter emellan blir betydligt hjärtligare på 'avet.

För er som första gången har skaffat en båt och står i begrepp att kasta loss, vill Tekn. Värld ge några tips om uppförandet på sjön. Det är egentligen ganska enkla saker men de ger betydligt större utbyte av sjölivet.

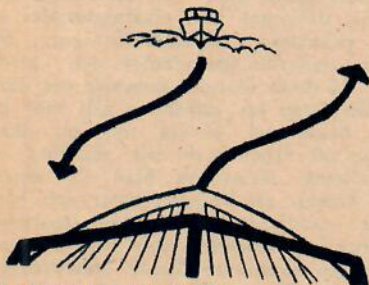
Den stora grundregeln till sjöss är att den som seglar för sitt nöje håller undan för den som seglar för sitt bröd. Propsa därför inte på »förkörsrätt» även om ni enligt lagens bokstav har rätt till den sa-

ken. Att skepparen är kung ombord på sitt fartyg kan man läsa i alla sjöromaner men den tesen äger sin riktighet även i verkligheten. Den som är kapten på skutan, även om det är en liten roddbåt, skall åtlydas. Särskilt om man har barn ombord bör man se till att den regeln efterföljs. (Beträffande barnen ser ni väl till att de har något slags flytkrage på sig om de inte kan simma eller är dåliga simmare). Skulle någon ramla överbord under färd skall den som ser missödet genast ropa: Man över bord. Kasta ut något för den nödställda att flyta på och håll sedan oavbrutet utkik efter den som gått över bord. Skepparen skall sedan efter utkikens anvisningar manövrera så att den nödställda kan bärgas. Kom bara ihåg att köra fram långsamt mot personen och att aldrig backa mot honom. När ni är framme skall motorn stannas så att inte propellern kan skada honom.

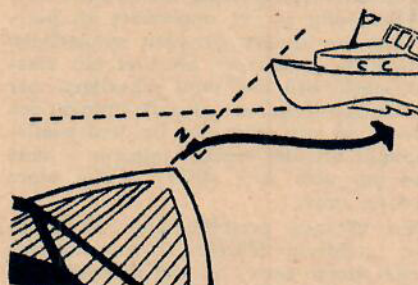
Att det är högertrafik på sjön och att styrbord är höger och babord vänster är väl knappast någon som inte känner till. Farten mäts i knop vilket »landsvägsvis» betyder 1852 m/t. Någon speciell logg för

att mäta farten på semesterbåten brukar man väl knappast skaffa sig. Den vanligaste fartmätaren brukar i sådana fall vara den s. k. spottloggen och den fungerar på det här sättet: Mät ut ett avstånd längs relingen, låt oss säga 3 meter. Kasta sedan ut en träbit eller spotta i vattnet vid det förliga märket. Ta tid på hur långt det tar för föremålet att förflytta sig mellan märkena. För att ta reda på farten i knop skall man sedan dividera det dubbla avståndet med tiden i sekunder. Låt oss säga att tiden blev 2 sekunder. Uträkningen blir: 6 (dubbla avståndet) : 2 = 3 knop. En enklare hastighetsmätare får man leta efter.

Trafikreglerna till sjöss är som sagt till för att efterlevas. (De viktigaste beskrivs i bild härintill) men lika viktigt är det att känna till sjöns trafikmärken, d. v. s. utprickningen. Det blir ju litet dyrbart i längden att lära sig grynnorna den hårda vägen. Följer man en farled upptäcker man snart att vissa typer av prickar begränsar farledens södra och västra sida medan andra begränsar den norra och östra. Följande ramsa säger allt om den

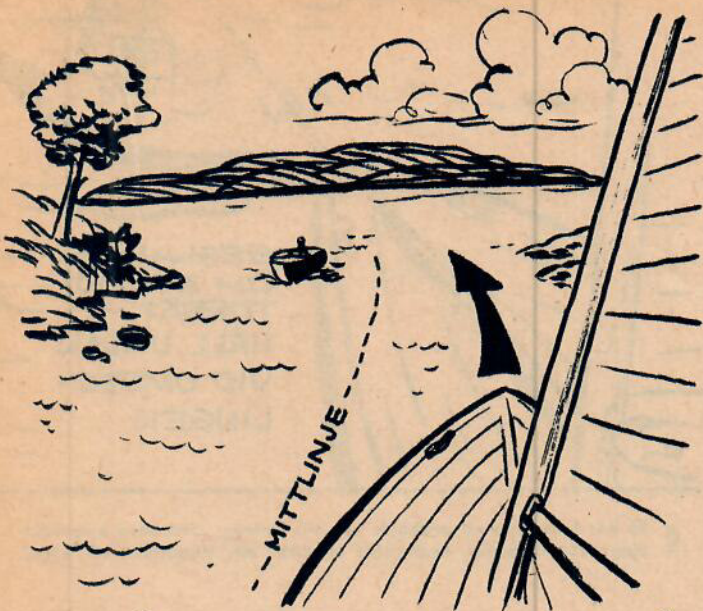
OM DU MÖTER EN ANNAN MOTORBÅT STÅV MOT STÅV, VÄJ STYRBORD HÅN.

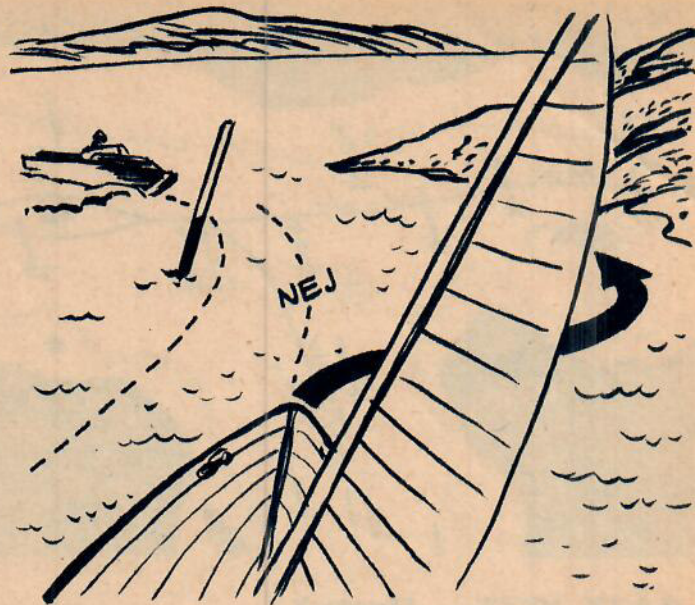
OM DU MÖTER EN BÅT SOM KOMMER STYRBORD, SKALL DU HÅLLA UN DAN.

OM DU HINNER UPP EN ANNAN BÅT, SKALL DU HÅLLA UN DAN.

I TRÅNGT VATTEN SKALL MOTORBÅT HÅLLA STYRBORD OM MITTLINJEN. SEGLAR DU FÖR ÖPPEN VIND BÖR DU GÖRA DETSAMMA.

LÄMNA GOD PLATS VID MÖTE I NÄRHETEN AV LAND ELLER GRUND, ÄVEN OM DU INTE ÄR SKYLDIG ATT VÄJA.

saken: Röd och rusk i nord och ost, svart och vit i syd och väst. Hur de olika prickarna ser ut framgår av illustrationerna.

Nu kan det ju hända att en farled kröker sig och i så fall skulle ju inte prick-placeringen stämma med ramsan. Varje farled har därför en huvudriktning och den kan man få reda på i Svensk Lots. Möts sedan två farleder med olika huvudriktning signaleras detta genom s. k. prickbyte. Detta utmärks genom att en kvastprick och en slätprick placeras bredvid varandra.

I öppen sjö är prickarna kraftigare tilltagna och kallas remmare och hur de placeras i förhållande till grundet framgår av illustration.

Att läsa sjökort är det många som drar sig för men det är inte svårare än att läsa en vanlig karta. De vita områdena på kartan betecknar vatten och de skuggade land. Landområdena har för det mesta inga detaljer utritade annat än bryggor och vissa iögonfallande höjder eller andra lämpliga sjömärken. Kanske sjöområdet vid en första anblick verkar väl rörigt med alla sina siffror, kurvor och bokstavs-

beteckningar men en titt på figurförklaringarna på kortet löser snabbt de värsta bekymren. Det är faktiskt lättare att få en fullständig bild av höjd- och djupförhållandena på ett sjökort än på en vanlig landkarta. Dessutom är samtliga »trafikmärken» tydligt utsatta och tjänar som bra orienteringspunkter.

För att ta reda på en viss distans mellan ett par punkter använder man en stickpassare och mäter direkt ut avståndet på sjökortets högra eller vänstra kant. Kom bara ihåg att mäta på den plats på skalan som ligger i jämnhöjd med platsen. Genom det projektionssystem som används vid de vanliga sjökorten blir nämligen latitudminuternas längd större ju närmare polerna man kommer. Ett par kvällars skrivbordsnavigering över sjökortet är allt som behövs för att man någotsånär skall bli bekant med de olika termerna och förkortningarna.

När ni så småningom börjar känna er litet »säkra i korken» beträffande navigation o. dyl. (det finns utmärkta handledningar i den konsten. Färgfirman Dorch, Bäcksin har en Skepparskola upplagd på

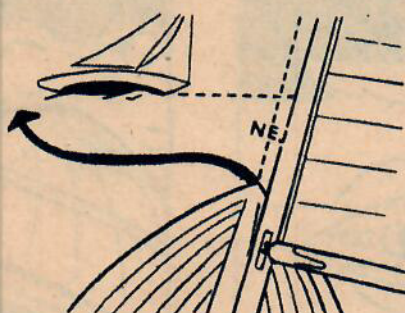
brevbasis som leder fram till 3:e klass förarbevis. Kursen kostar bara 11:50) kan det vara dags för något av det tjugigaste våra sommarfarvatten har att bjuda, nämligen nattseglingar. Det vanliga sjökortet kommer väl till pass men bör även utökas med Svensk Fyrlista om det är fråga om längre färder. Den boken kostar 15 kronor och uppftar alla fyrkaraktärer i våra farvatten. Det viktigaste är naturligtvis att den egna farkosten är utrustad med reglementsensligna ljus. Ljusen är inte bara varningssignaler utan även avsedda som identifiering av olika slags fartyg.

Ett fartyg på väg, d. v. s. ett fartyg som inte ligger till ankars, är förtöjt eller står på grund, skall från solens nedgång till solens uppgång föra grön sidolanterna om styrbord, röd om babord och en vit akterlanterna. Är det ett maskindrivet fartyg har hon också, beroende på storlek ett eller flera topplanter. Dessa ljus skall synas inom vissa bestämt avgränsade sektor som absolut inte får nonchaleras.

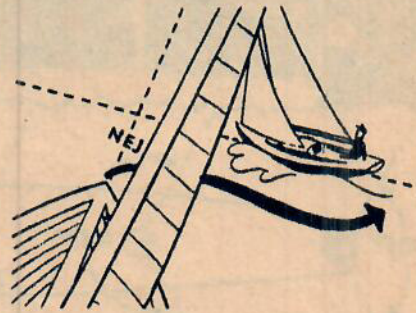
Vilka ljus skall då olika fartygstyper föra? Härnedan följer en kort uppräkn-

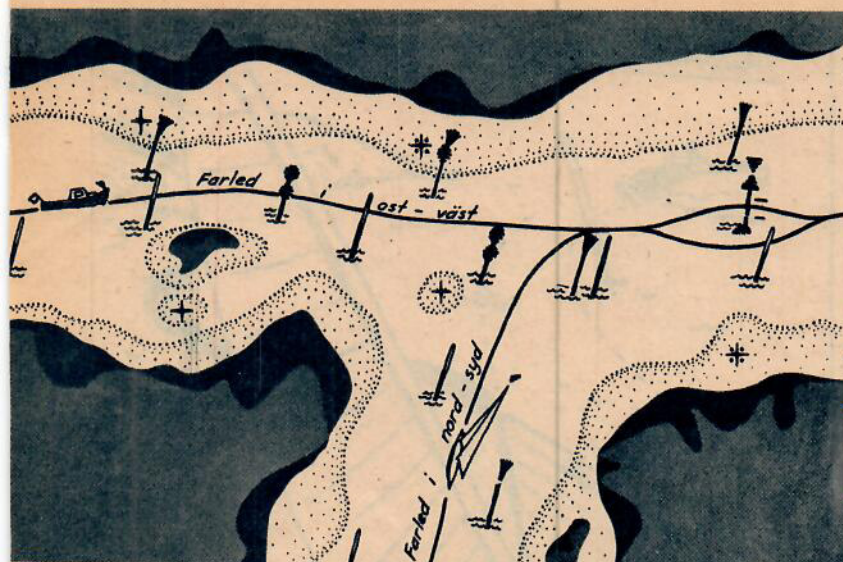
HÅLL UN DAN FÖR SEGLANDE BÅT, I DETTA FALL BABORD HÅN

SEGLAR DU FÖR ÖPPEN VIND, HÅLL UN DAN FÖR DEN SOM SEGLAR BIDEVIND

SEGLAR DU BIDEVIND FÖR BABORDS HALSAR, HÅLL UN DAN FÖR DEN SOM SEGLAR FÖR STYRBORDS.

◀ Så här betecknas ett prickbyte när två farleder med olika huvudriktning skär varandra. Ledmärket är rusk- och slätpricken till höger.

RÄTT VETT... (forts.)

MASKINDRIVET FARTYG PÅ VÄG. Mindre än 40 ton: sidolanternor synliga minst en distansminut (1852 m) från rätt förut till två streck akter om tvärs (112,5 grader). Topplantern, synlig 3 distansminuter i en sektor på 225 grader förifrån räknat. Höjden på lanternan skall minst vara 2,72 meter över relingen och övriga lanternor skall sitta minst 0,91 m under topplantern. För små motorbåtar kan det vara svårt att hålla den höjden på topplantern men den bör i alla fall sitta betydligt högre än sidolaternerna. Akterlanterna med vitt ljus synligt i en sektor på 135 grader.

Över 40 ton: Sidoljus enligt ovan men med lysvidd av minst 2'. Topplanterna på minst 6,10 meters höjd om längden understiger 45,75 meter. Är fartyget längre tillkommer ytterligare en topplantern på annan mast. Denna skall sitta minst 4,57 meter över den förliga topplantern.

SEGLFARTYG PÅ VÄG: Segelbåt skall föra sidolanternor men inte topplanterna. Segelbåtar under 20 ton kan få ha en s. k. sammansatt lanternas som visar grönt ljus åt ena sidan och rött åt den andra. Lysvinklar är desamma som vanliga sidoljus. Denna lanternas skall placeras där den är bäst synlig.

FARTYG SOM BOGSERAR skall för-

utom sido- och akterlanternor även föra två vita topplanternor, placerade ovanför varandra på 1,83 m avstånd. Om mer än en båt bogseras och avståndet till den sista båtens akter överstiger 183 m, skall den bogserande föra tre vita topplanternor ovanför varandra. De bogserande fartygen får bara föra sidoljus och akterlanterna. Som styrmärke får dessa, utom den sista, i stället för akterlanterna, föra ett vitt styrljus, synligt akteröver från tvärs till tvärs.

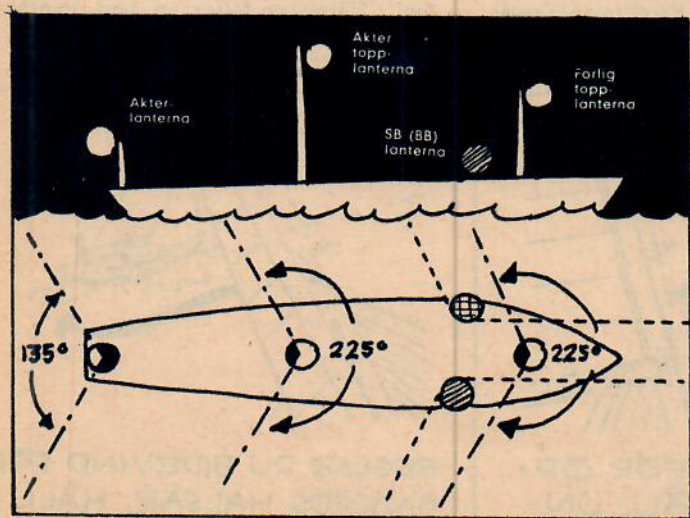
FARTYG TILL ANKARS skall föra en vit lanternas vars sken är synligt runt horisonten på ett avstånd av minst 2'. För fartyg längre än 45,75 meter fordras även ett likadant ljus som skall sitta lägre än det förliga. Ljusvidden skall här vara 3'. På dagen utgörs signalen av en svart rund figur eller ett svart klot.

Detta är de vanligaste ljusen ni kan möta under de mörka timmarna. Vidare finns det olika bestämmelser för ljus och signaler för fiskebåtar etc., men det skulle ta för stor plats att redogöra för här.

Har ni reseradio ombord? I så fall kan ni vid vissa tillfällen få prima navigationshjälp av denna, förutsatt att våglängdsskalorna är ordentligt kalibrerade

så att visaren på denna verkligen visar den rätta våglängden. Låt en radioreparatör ordna den saken. Hur skall jag navigera med reseradio, kanske ni säger. Jo, det går till så här: I Svensk Fyrlista finns förutom de vanliga fyrarna även riktade radiofyrar upptagna. Våglängder omkr. 184 m. Vi kan som exempel ta Djurstens radiofyr i listan. Efter denna står bokstäverna RD vilket betyder riktad radiofyr och därefter står fyrens ortsangivelse och på vilken frekvens den kan sökas. Kursriktningen står angiven till 152 grader och längs denna linje hörs fyren 20 distansminuter. Igenkänningssignalen är morsebokstäverna DS (—) och ljuder en gång var 60:e sekund. Går man nu mot radiofyren och ligger på rätt kurs ljuder alltså DS-tecknen. Kommer man ur kurs mot styrbord övergår ljudet till morse tecknet för bokstaven A (—) och girar man åt babord kommer N (—). Vid rätt kurs hörs DS men man bör idka högertrafik på sjövägarna och det är lämpligt att ligga så A hörs litet svagt.

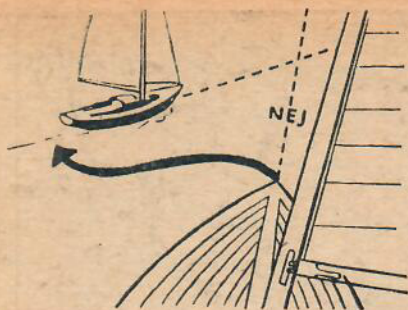
Även de vanligaste radiofyrarna i fyrlistan kan man använda som navigationshjälp om man har en reseradio med ramantenn eller ferritantenn. Leta rätt på fyren i fyrlistan. Våglängdsområdena hål-

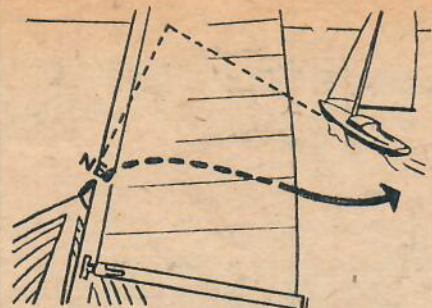
Den övre bilden visar systemet för placering av lanternor och andra ljus. Underst ses inom vilka sektorer de olika ljusen skall kunna synas.

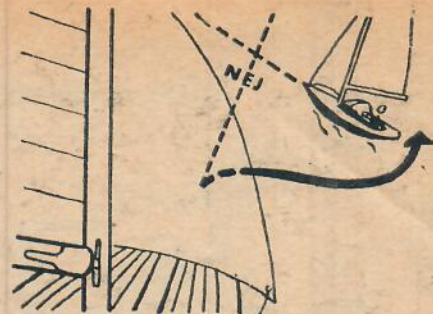
Reseradiation är inte bara till för underhållning. Den kan även lämna utmärkt navigationshjälp. Se vidare i texten hur det hela skall avklaras.

SEGLAR DU FÖR ÖPPEN VIND MED VINDEN IN MOT BABORD, HÅLL UNDAN FÖR DEN SOM HAR VINDEN IN STYRBORD.

OM DU SEGLAR I ÖPPEN VIND OCH LIGGER I LOVART, HÅLL UNDAN FÖR BÅT FÖR ÖPPEN VIND FRÅN SAMMA SIDA.

OM DU SEGLAR MED VINDEN IN AKTERIFRÅN, HÅLL UNDAN FÖR ANDRA SEGELBÅTAR.

Sjökortets myller av siffror och tecken är inte så svårförståeliga. På den här bilden har vi rensat ut det mesta. De olika djupkurvornas utseende framgår tydligt liksom beteckningarna för grund och bränningar. Övriga beteckningar förklaras tydligt på ett vanligt sjökort. Lär in dem ordentligt!

ler sig mellan 950—1050 m för sådana fyrar. När man identifierat fyren med hjälp av dess igenkänningssignal, vrider man radion till man får det starkaste ljudet. Därefter vrider man åter radion fram och tillbaka tills man hittar den punkt där ljudet är som svagast. Radion befinner sig då i nittio graders vinkel mot fyren. Och med ledning av detta kan man med hjälp av sjökort rätta sin kurs. Att köra efter en radiofyr betyder förstås inte att man får släppa efter på vaksamheten.

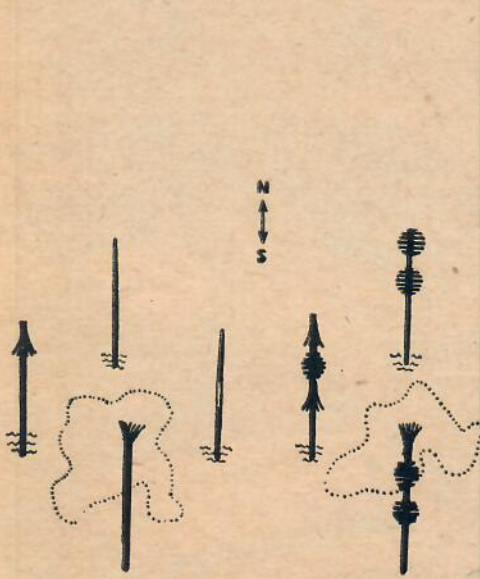
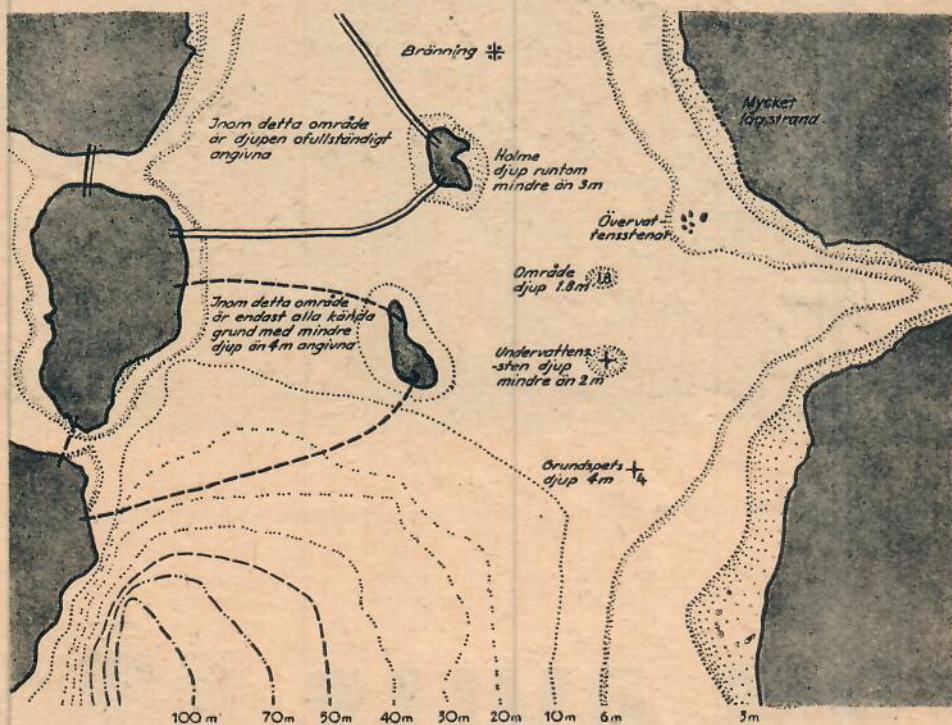
Till sist kan det vara lämpligt med en liten lektion i konsten att ge signaler. Detta gäller i första hand motordrivna båtar och är avsett för att göra andra fartyg uppmärksammade på vilka manövrer man tänker företa sig.

EN KORT SIGNAL: Jag ändrar min kurs styrbord hän.

TVA KORTA SIGNALER: Jag ändrar min kurs babord hän.

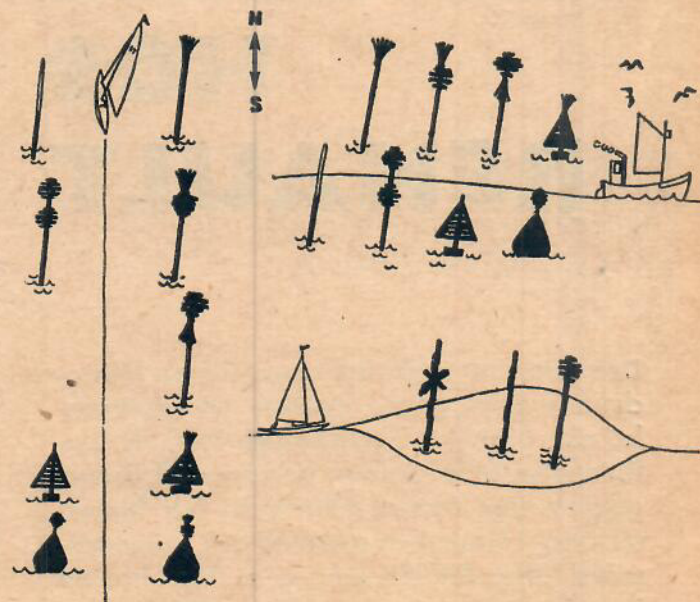
TRE KORTA SIGNALER: Min maskin går back.

Vi hoppas att den här korta lektionen i sjöetikett och sjöregler har gett er blodad tand att fortsätta studierna. Det är ett synnerligen fascinerande ämne som gör »båtåkat» ännu intressantare och roligare för sina utövare.

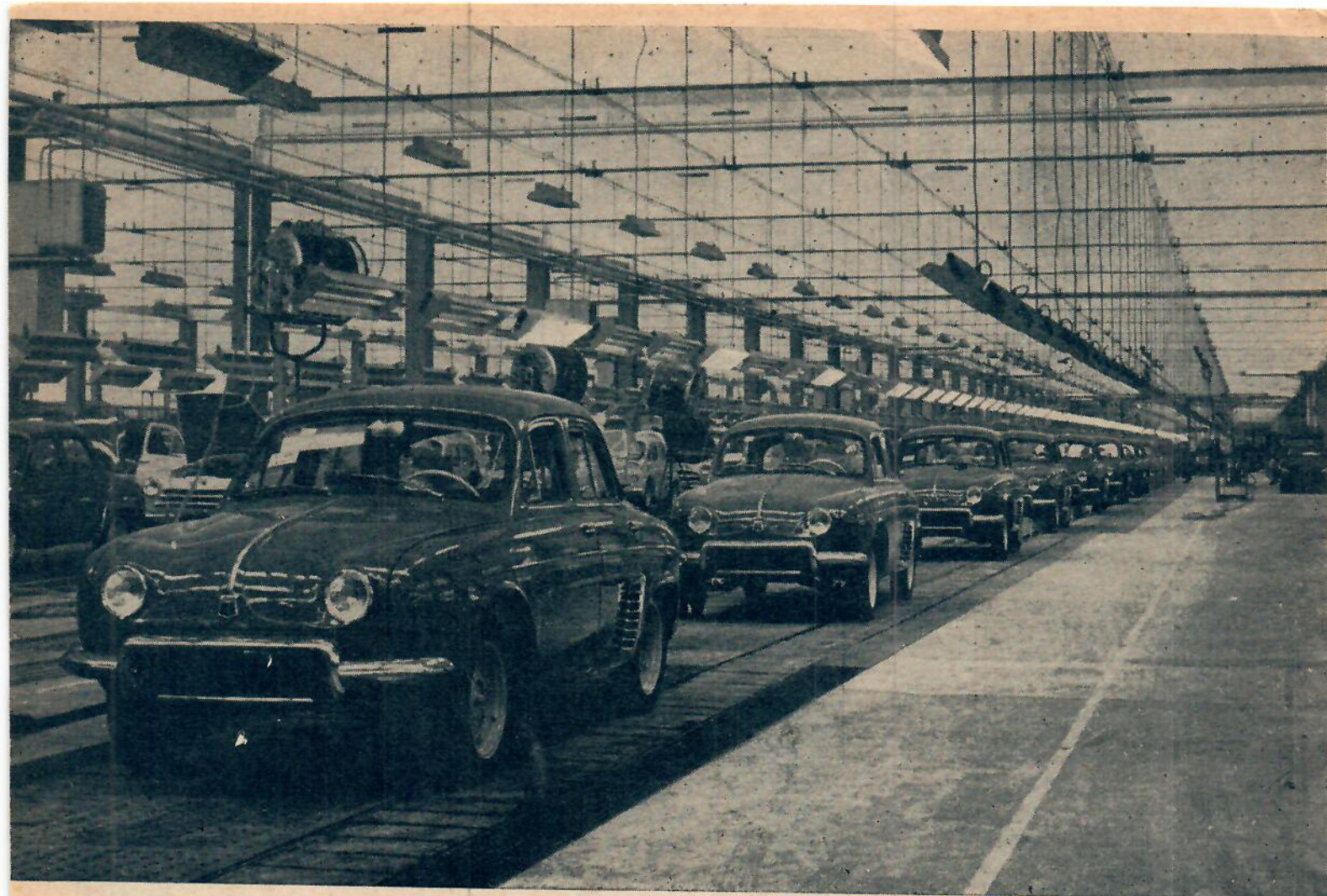

Här ses principen för placering av prickar vid grund i öppna farvatten. Systemet är mycket lätt att lära sig.

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

Hur skall jag passera olika prickar i en farled? Den här skissen ur Dorch, Bäcksins Skepparskola ger fint besked om den saken samtidigt som den redogör för vilka olika slags prickar man kan möta på »sjövägen».

USA var visserligen först med att spotta fram bilar på löpande band men nu är det frågan om, om inte Frankrike är värre. Två bilar i minuten gör Renault.

FULL RULLE HOS RENAULT

Den som eventuellt betraktar fransk bilproduktion som något ganska underutvecklat och primitivt i jämförelse med de traditionella billändernas bör snarast ändra uppfattning. Fransk bilindustri har hunnit så långt i fråga om rationell och automatiserad bilproduktion att t. o. m. USA har en hel del att lära t. ex. vid Renault-fabriken.

Av Teknikens Världs utsände YNGVE NORRVI.

Besökande amerikanska biltillverkare erkänner öppet att Renault slagit dem i fråga om automation. Automaterna avan gör 90 svetsar på en gång.

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

När Renault gjorde sin första bil 1898, i en liten pittoresk stuga som ännu står kvar inne på en gård vid Billancourt (företagets huvudfabrik på en ö i Seine mitt i Paris) tog det två och en halv månader, och det var ändå en förnämlig prestation. Nu gör Renault 1700 fordon om dan, och enbart vid den nya anläggningen vid Flins, fyra mil utanför Paris, spottas det ut över hundra Dauphine i timmen.

Det kan man verkligen kalla utveckling. Att Régie Nationale des Usines Renault är Frankrikes största biltillverkare, är väl känt för de flesta, men att Renault dessutom har världens längst drivna automatisering både vid tillverkning av motorer och vid sammansättning av bilar var åtminstone till för kort tid sedan förborgat för Teknikens Världs utsände.

Ärligt talat, så har vi nog en litet förutfattad och inte så lite gammalmodig uppfattning om fransk industri över huvud taget, en uppfattning som man snabbt lägger av efter ett besök hos Renault.

Över 60.000 anställda har Renault idag vid ett tiotal fabriker runt om i Frankrike, där man inte bara gör person- och lastbilar utan också traktorer, jeepar och andra militära fordon, diesellokomotiv och vagnar för järnvägs- och T-banetrafik och mycket annat.

Den största fabriksenheten är Billancourt. Där gör man dels motorer, dels personbilen Fregate och den lilla 4 CV 750 samt en hel del annat. Den fabriken har 40.000 anställda och vad vi närmast tittade på där var tillverkningen av motorer till Dauphine.

Denna tillverkning är så långt automatiserad som väl någonsin en motortill-

verkning kan bli. Från det motorblocken kommer från gjuteriet rörs de knappast av någon mänsklig hand förrän det är dags för provkörning. Var 40:e sekund matas ett nytt block in i maskineriet och automatfräsar, svarvar och borrar maskiner i halvkilometerlånga rader gör sitt precisionsjobb med nästan kuslig monoton och snabbhet.

Här kommer ämnen till exempelvis cylindarfoder i långa »stänger». Maskinerna fräser, svarvar, borrar, putsar och kapar och de färdiga fodren faller med envis regelbundenhet ner på transportbanden som för dem vidare till sammansättningslinan. I de maskiner som bearbetar cylindrerblocken genomförs 725 olika operationer helt automatiskt.

Tillverkningen av moderna bilmotorer kräver små toleranser, och för att inte överskrida givna värden sker såväl kontinuerlig som stickprovskontroll. Verktyg skiftas efter statistiskt uppgjorda program. Maskininställningarna kontrolleras oftast kontinuerligt av elektroniska eller andra organ inbyggda utefter bearbetningslinan.

Varje motor startas och provkörs direkt efter sammansättningen i cirka 20 min. men dessutom tas var 50:e motor ut och körs i tio timmar för kontrollens skull. Och utanför står specialtruckar och lastar de färdiga motorerna för transport till i första hand sammansättningsfabriken i Flins, där Dauphine kommer till.

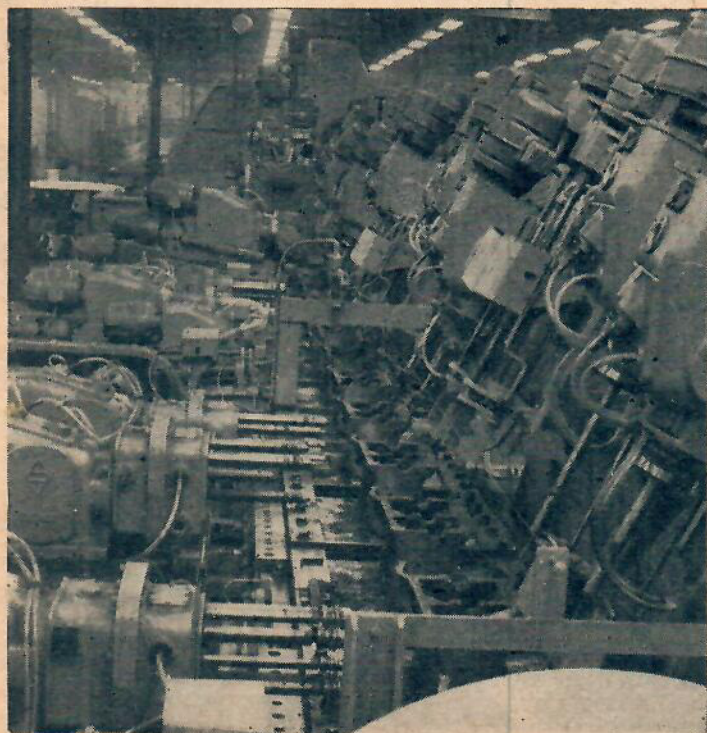
Flins, som ligger cirka 45 km från Paris centrum, började planeras 1950. I september 1950 sattes bygget igång och i januari 1952 kunde den första bilen lämna sammansättningsbandet, redan detta ett tecken på att fransmännen inte bara har tek-

nisk fantasi utan också kan organisera den. Nu hade fabriken visserligen inte full kapacitet från början men fick det 1956, då man med 6.000 man nådde en dagsproduktion av 900 Dauphine. Dagens produktion ligger närmare 1.100 Dauphine och meningen är att man efter hand skall öka ut fabriken — och kapaciteten till inemot det dubbla.

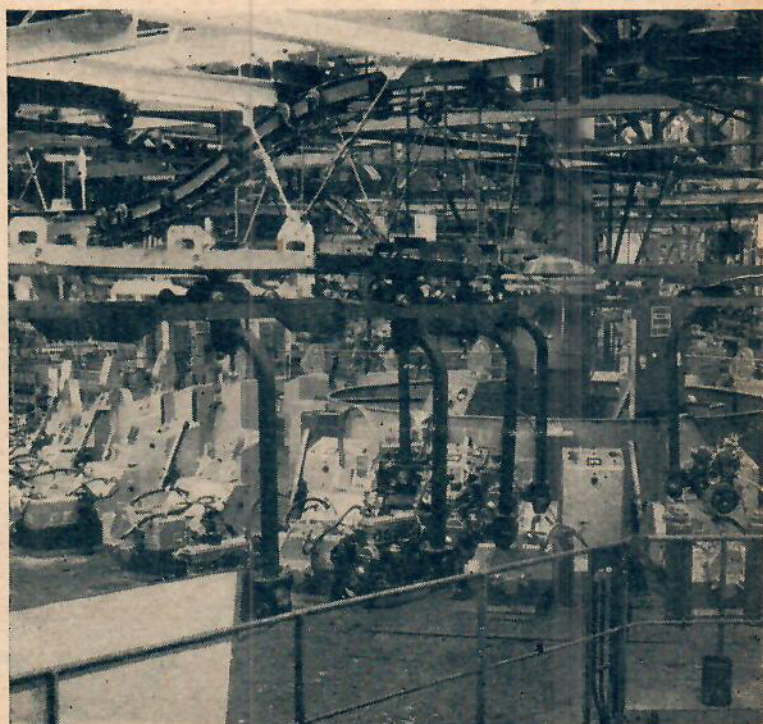
Om motortillverkningen i Billancourt är automatiserad, så gäller detta inte mindre om Flins, vilket ju också bör framgå av relationerna mellan antalet anställda och produktionen, som nu nås med 40 timmars och fem dagars arbetsvecka.

Vad som närmast imponerade var den mycket högt uppdrivna arbetstakten och den långt drivna automatiseringen i plåtpressar och punktsvetsningsmaskiner.

Pressningen av de olika plåtdetaljerna vid Flins sker alltså även den enligt ett automatprogram. Sedan den tillskurna plåten lagts in i pressmaskineriet har detta helt hand om fortsättningen, alltså även transporten av arbetsstycket, som vandrar från press till press tills det fått sin slutgiltiga form. Då distribueras det direkt ut på sin plats på sammansättningslinan och in i svetsningsproceduren, som också är så gott som helautomatisk. Arbetarna på denna lina har bara att efter hand plocka på de olika detaljerna. De helautomatiska och delvis mycket stora svetsmaskinerna för in detaljerna i rörliga giggjar, där upp till 90-talet svetsningar görs inom loppet av några sekunder. Där efter förs arbetsstycket ut automatiskt, får ytterligare detaljer påplockade, förs in i nästa svetsmaskin osv, och så pågår det (Forts. på sid. 55)

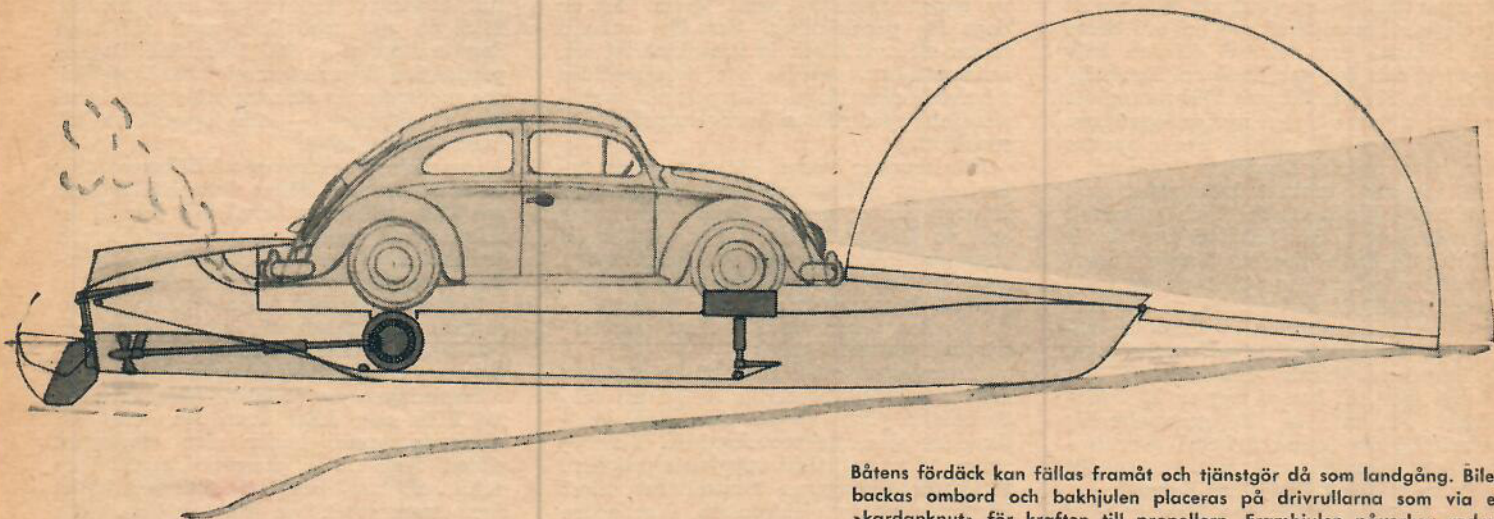
Och här var det mera automation. Var 40:e sekund matas ett block in på maskinraden som automatiskt svarvar, fräser och borrar. 750 operationer.

Automatjonen är genomförd in i det sista. Varje motor provkörs automatiskt 20 min. innan den lämnar fabriken. Var 50:e testas noggrannare.

BIL PÅ BÖLJAN BLÅ

Av LENNART THORSLUND

Båtens fördäck kan fällas framåt och tjänstgör då som landgång. Bilen backas ombord och bakhjulen placeras på drivrullarna som via en »kardanknut» för kraften till propellern. Framhjulen påverkar rodet.

Särgårdsälskaren måste hålla sig med fordon för att någorlunda bekvämt kunna ta sig ut till stugan på skärgårdsön. Man behöver både bil och båt om man nu inte föredrar att kombinera de båda forskaffningsmedlen.

Detta är möjligt om man tar bilen ombord på ett relativt enkelt bärkraftigt skrov och utnyttjar bilens maskinella utrustning för farkostens framdrivning och manövrering. Kraften från bilens drivhjul kan överföras till propellern och framhjulens styrning till roden.

Bilen backas över en landgång ombord på båten. Därefter fälls landgången — som är lagrad i förstäven — ombord och bildar fördäck. Bilen fixeras med bakhjulen på drivrullar som via en »kardanknut» driver propellern och framhjulen placeras på »roderorganen». Sedan är det bara att slå sig ner bakom ratten och fortsätta åkturen — ut på böljorna. Bilens strålkastare kommer väl till pass vid tilläggning i mörker och blinkers eller pilar vid manövrer.

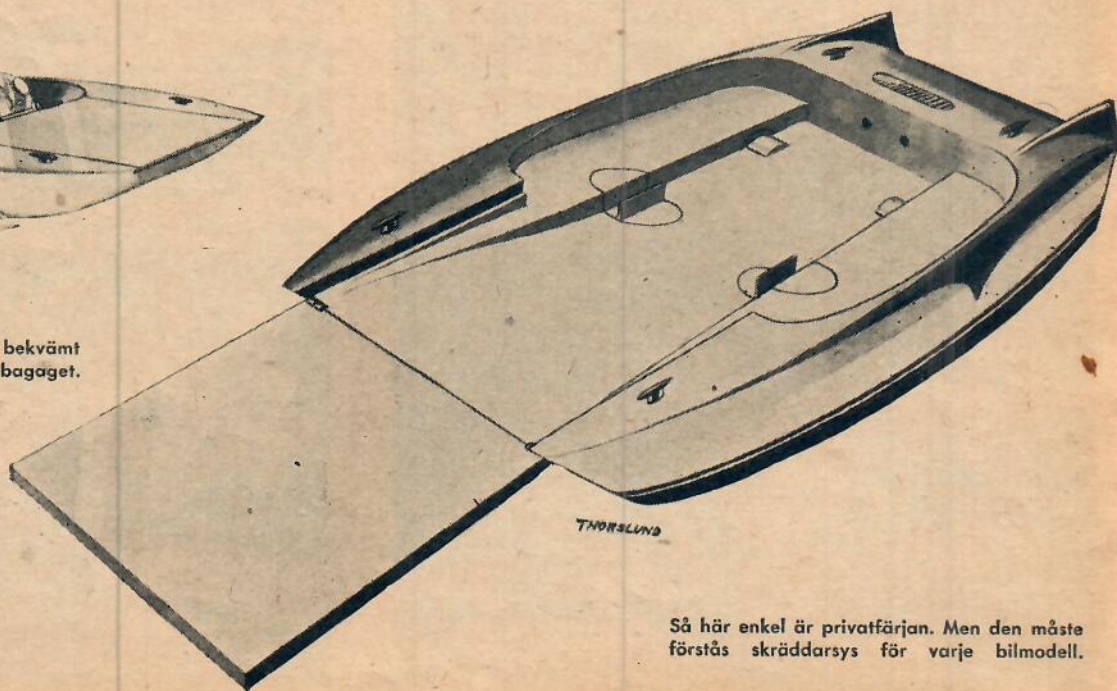
Arrangemanget erbjuder ytterligare fördelar, dels sitter man varmt och bekvämt

och eventuellt bagage behöver inte stuvats över från bilen till båten eller vice versa.

Kom emellertid ihåg att på sjön råder högertrafik, och glöm inte att byta ut vägkartan mot sjökort och Svensk fyrlista. Tro inte att en ruskprick är detsamma som »huvudled börjar» och att ni tar en höger- eller vänsterkurva när ni faktiskt girar styrbord eller babord. Och ni ger omkörningssignal så vänta inte att Waxholm III:an skall svara med ångvisslan. Och en sak till: Se till att det finns soppa i tanken. Det blir rätt jobbigt att ro!

Med bilen ombord sitter man varmt och bekvämt och behöver inte heller stuva om bagaget.

Så här enkel är privatfärjan. Men den måste förstas skräddarsys för varje bilmodell.

SÄTTI VINGAR PÅ BÅTEN

VÄND!

SÄTT VINGAR PÅ BÅTEN (forts.)

Vår USA-reporter berättar att bärplansbåtarna är den stora flugan inom amerikansk båtsport av idag. Allt flera båtägare köper bärplanstillbehör och det förefaller som om idéerna skulle sprida sig även till segelbåtarna.

AV ROBERT LEE BEHME

De mest fantastiska båtarna är de som flyger, brukar Allyn B. Hazard säga till sina blivande kunder när de far omkring en meter ovanför vattnet. Utan tvivel vet Hazard vad han talar om — han har byggt bärplansbåtar sedan 1949.

Bärplansbåtar är ingen direkt nyhet utan har funnits länge i Europa. En tysk firma, Supramar, har byggt bärplansbåtar avsedda för polis, fiske och som passagerarbåtar. I USA har emellertid bärplansbåtarna blivit en helt ny och mycket populär sportfluga och utan tvivel gett båtsporten överhuvudtaget ökat intresse bland allmänheten.

Allyn Hazard är en av de tre män som närmast är ansvariga för den nya flugan. Han är sportens verkliga missionär som aldrig tröttnar att predika bärplansbåtens fördelar framför vanliga flytetyg och hitintills har han lyckats bra. — Förenta Staternas flotta har blivit så pass intresserade att de lägger ner stora summor på experiment med olika typer. Byggare

av passagerarbåtar har åtskilliga stora projekt på sina ritbord och cirka 40.000 privata båtägare har köpt bärplansbyggsatser för att modernisera sina båtar.

Fördelarna med bärplan är många så det är inte så underligt att de möter efterfrågan. En bärplansbåt är två gånger så snabb, fem gånger stabilare och tre gånger lättare att manövrera än en liknande deplacementbåt. Experterna förutspår att bärplansbåtarna snart helt kommer att dominera inom racersporten, inom transportväsendet till sjöss och inom polisen. Kanske er nästa båt kommer att bli ett styltföretsett skrov som »flyger» på vattnet. Blir den det, kan den antingen ha ett vanligt deplacementskrov eller ett speciellt byggt, aerodynamiskt väl utformat skrov. Vad det än blir är det styltorna och bärplanen som är hemligheten med dess fördelar.

Bärplanen fungerar som vingarna på ett flygplan och lyfter skrovet upp ur vattnet och väl ovan vattnet känns det för passa-

Förenta Staternas Flotta experimenterar för närvarande med bärplansbåtar. Detta är den i texten omtalade High-Pockets. Motorn är en Chrysler på 125 hästar och den ger båten en toppfart på ca 38 knop. Utan bärplan gjorde båten med samma motor endast 20 knop. En kraftig ökning.

En av de bärplansbåtar som används i reguljär passagerartrafik i Schweiz. Den kan ta 75 passagerare och har en toppfart på ungefär 40 knop. Marschfarten ligger vid 35 knop. På bilden kan man skymta den förlängda propellern.

Här är en fiskebåt, byggd enligt bärplanssystemet. Den är byggd av Supramar i Schweiz och har visat sig utmärkt för insjöfiske. Toppfarten är dryga 30 knop. Skrovet är helt konventionellt.

En detalj av Hazards bärplanskonstruktion. De små vingarna lyfter vid fart båten upp ur vattnet. Stötten med bärplanet är fjädrande ungefär som en stötdämpare på en vanlig bil. ▶

gerarna mera som att flyga än att åka båt. Det är helt nya upplevelser som möter passagerarna genom de olika manövringsmöjligheter som bärplanen ger. Dykning, stigning, skarpa lutande svängar är några av de nyheter som bärplansbåten bjuder på det området.

Viktigare är emellertid de tekniska fördelar som bjuds. Genom bärplanet slipper man ifrån skrovets motstånd i vattnet. Det minskar med ca 50 procent och bidrar till att öka farten och därmed stabiliteten. För utbordarentusiasten betyder detta mycket. Med en bärplansbåt blir farten fördubblad jämfört med en deplacementbåt av samma storlek och samma motor. Bränsleekonomin förbättras eller båten kan ta dubbelt så många passagerare med samma fart och ekonomi som deplacementbåten.

Den intressantaste detaljen på en sådan här båt är naturligtvis bärplanen. Vi sade förut att de verkar som vingarna på ett flygplan men med den skillnaden att de rör sig genom vatten. En del av lyftkraften ger vattnet vid passage under vingen men största delen utvecklas på vingens översida genom det negativa tryck som bildas. Genom att ändra vingarnas anfallsvinkel kan höjningen och sänkningen av båtskrovet kontrolleras.

Vatten är ungefär 815 gånger tätare än luft och som en följd härav kan vingarna göras relativt små för att bära en tung båt. Tre bärplan på tillsammans $\frac{1}{4}$ m² lyfter lätt en 5-meters båt.

För närvarande arbetar man med två olika typer av bärplan: Ett som hela tiden går under vattenytan och ett variabelt system. Den förra typen består vanligen av små V-formade vingar med spetsen av V:et mot färdriktningen. Vingarna är monterade i rätt vinkel mot stöttorna.

Det sistnämnda systemet har också bärplan i V-form men själva V:et är större och dess öppna ändar är monterade på båtens sidor. Den slutna delen är under vattnet. Bägge dess typer av bärplan kan monteras på vilket konventionellt skrov som helst.

I USA säljs bärplan i byggsatsform, kompletta med anordningar för att fästa till båtskroven. En del är så konstruerade att stöttorna är uppfällbara längs båtsidan och ägaren har då även möjlighet att använda båten som vanligt. En del båtar har två bärplan i fören och ett akteröver, andra tvärtom. I bägge fallen måste propelleraxeln förlängas för att »snurran» skall nå ned i vattnet men detta är numera en ganska lätt avklarad detalj. De stora motorfabrikanterna i USA säljer nämligen speciella axlar för bärplansbåtar.

Trots att bärplansbåten är en ny fluga är den långt ifrån okänd i historien. 1897 bekostade Brittiska Admiralitetet experiment som utfördes av den franske greven Le Lambers. Proven försiggick på Seinen-floden utanför Paris och man lyckades komma upp till hela 32 km/t. 1900 hade Förenta Staternas flotta två patent på lyckade bärplanskonstruktioner och omkring 1911 och 1918 gjorde italienaren Guidoni experiment med bärplan på sjöflygplan. Telefonens uppfinnare, Graham Bell, lyckades 1919 slå rekord med en bärplansbåt på Baddeck Bay i Kanada. Farten var 96 km/t. Därefter har det varit lugnt på bärplansfronten ända fram till slutet av andra världskriget. Då började en herer vid namn Baker pyssla med saken igen. (Forts. på sid. 56)

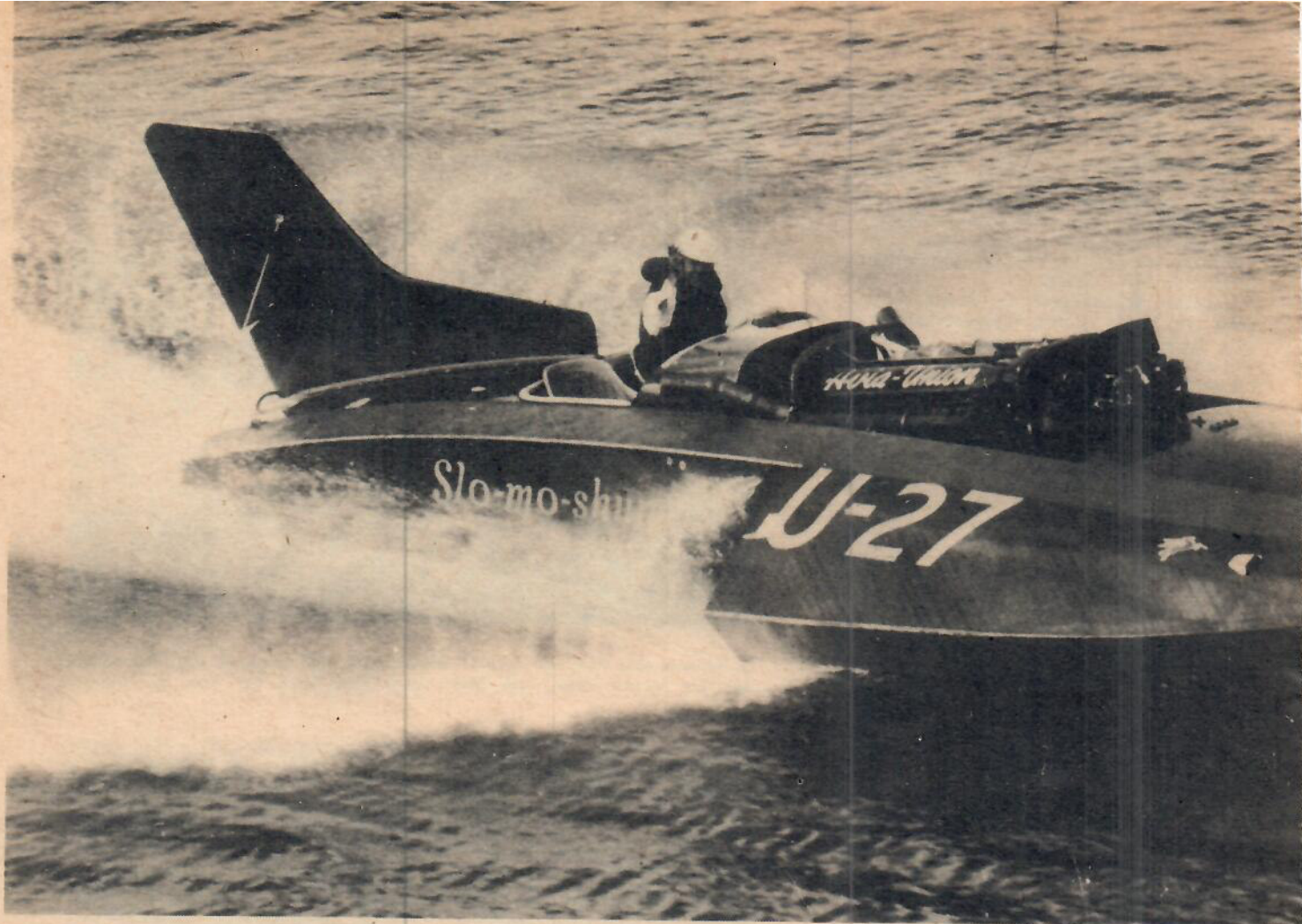

En bildserie som visar hur Hazards bärplansbåtar uppför sig till sjöss. Överst har man just startat motorn och börjar göra fart. Båten har ännu ej »lättat».

Farten ökar (ovan) och båten börjar komma upp på bärplanen. Ännu har båten ej nått toppfart. På den under bilden, slutligen, rusar bärplansbåten fram i toppfart.

Slo-Mo-Shun IV, före detta världsrekordhållare och en av Jones' tidigare konstruktioner. Här är föraren placerad enligt gamla principen bakom motorn.

KUNG PÅ TRE PUNKTER

Vem har inte hört talas om Slo-Mo-Shun, den båt som 1950 slog hastighetsrekord i sin klass genom att komma upp i 262,2 km/t. Hon tillhörde en båttyp som vi aldrig ser i Sverige på båttävlingar men typen är annars mycket populär på kontinenten. De är hästkraftsladdade inombordare där drivkraften i många fall kommer från flygmotorer, trimmade till det yttersta. I USA tillhör tävlingar med sådana mastodonter de mest publikdragande, kanske till stor del beroende på att gemene man sällan har en chans att prova på sporten. Den är helt reserverad för millionärer som har råd att punga ut med ca 100.000 dollars om året för en bra båt med förare och ett antal mekaniker.

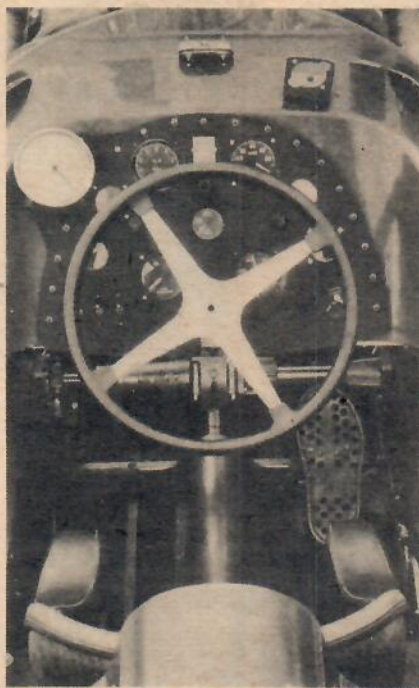
Skepparna, eller kanske rättare förarna av dessa trepunktsbåtar vet inte vad ner-ver vill säga. De besitter en blixtnabb

reaktionsförmåga för att kunna mästra kursavvikelserna hos hästkraftsmonstren när de rusar fram med dryga tvåhundra kilometer i timmen över småkrabba insjöar eller floder.

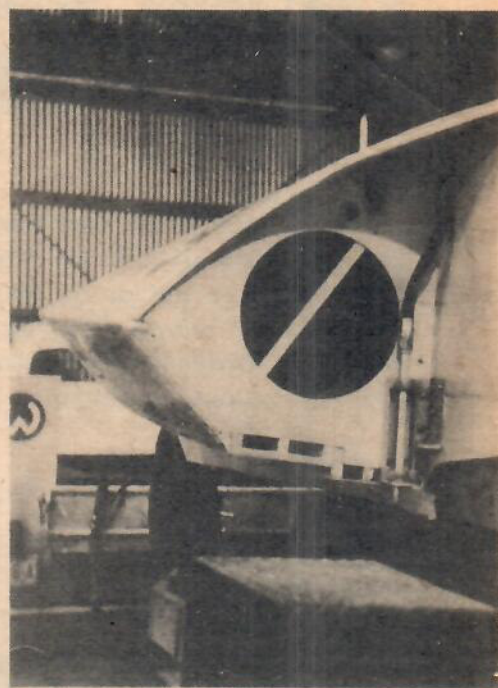
Mannen bakom konstruktionen av trepunktsbåtarna är kanske den som miljonärerna helst vill köpa för sitt lilla nöje. Hans namn är Ted Jones, 41 år gammal och sedan 25 år mer eller mindre kung på allt som handlar om trepunktsbåtar. Hans namn skymtar i kulisserna bakom Slo-Mo-Shuns, Hawaia Kias och Slo-Mo-Shun V:s framgångar inom sporten. Detta är bara några namn i högen.

Alla hans konstruktioner har skrov som till konstruktionen påminner om ett flygplans kropp med lätta spant och tunn klädsel. Uppifrån sett påminner de om pilspetsar. På sidan om skrovet finns

speciella luftkammare, smala vid stäven för att sedan utvidga sig akteröver och tvärt avhuggas i jämnhöjd med förarplatsen. De är helt öppna akteröver och tjänar som ett slags självlänsar för skrovet. Vid avhuggningarna vilar båten i hög fart och dessa punkter liksom skrovet i övrigt är uppbyggt med osviklig precision för att ge båtarna exakt balans. En trepunktsbåt uppför sig nämligen snällt endast mellan 220 till 320 km/t. Därunder är den som en bångstyrig barnunge men till skillnad från en sådan rent livsfarlig att handskas med. Uppe i fart och uppe på punkterna glider båten graciöst över vattnet med skrovet vilande på uttriggarna och nedre delen av propellern. En ca 25 meter lång skumsvans bakom akterna är signalen att allt är som det skall vara.

Förarplatsen på Shanty I är typisk för det här slaget av båtar. Instrumenten omfattar förutom hastighetsmätare och varvräknare även en girindikator. Observera gaspedalen.

Här ses mynningen av den luftkanal som löper från fören och akteröver. Den är tvärt avhuggen vid förarplatsen och fungerar som ett slags självläns för det lätta skrovet.

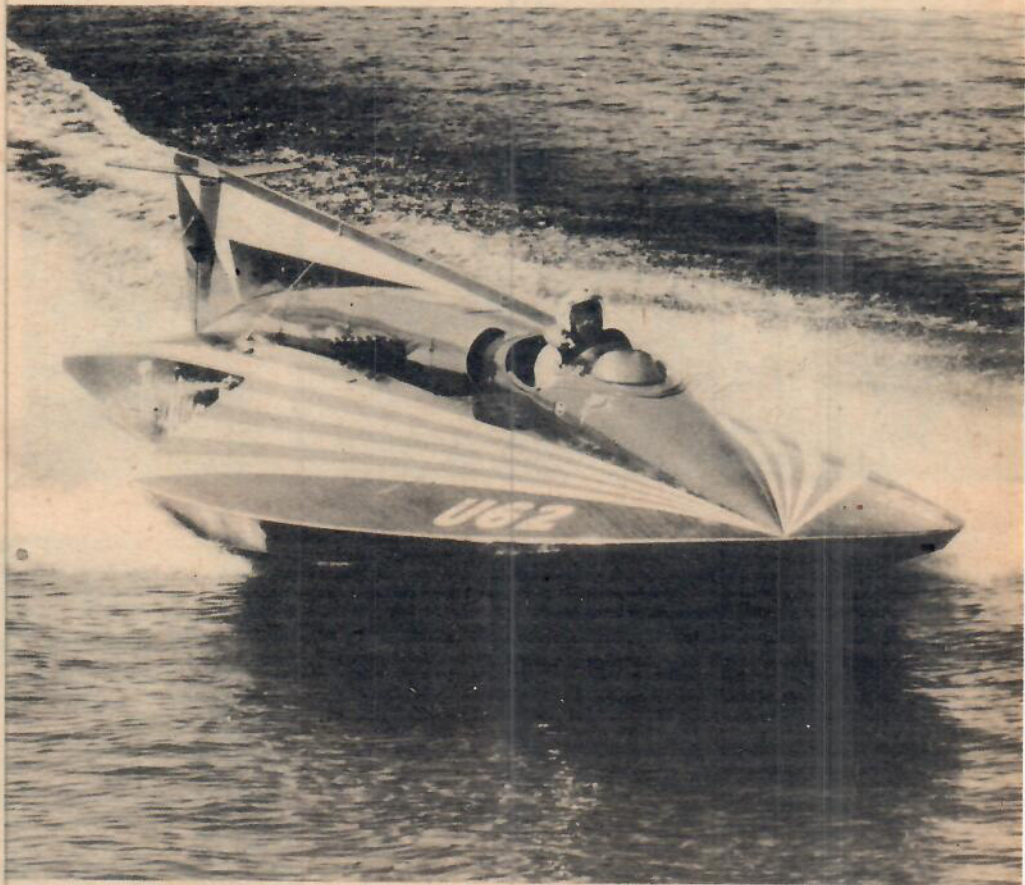
Den snabbaste och farligaste båtsporten domineras just nu av en man. Han har i tjugofem år sysslat med konstruktionen av trepunktsbåtar och är ett eftersökt byte för de amerikanska miljonärer som har den dyrbara racersporten till hobby.

Av ROBERT LEE BEHME

Enligt Jones är trepunktsbåten den absoluta toppen inom racerbåtskonstruktioner. Allt som skall gå fort till sjöss skall vara trepunktare enligt hans bestämda åsikt och det verkar onekligen som han hade rätt. Alla rekord i de större klasserna hålls av trepunktare.

Det stora problemet med båtar av den här typen, säger Jones, är inte att få båten att lyfta sig på punkterna, som många tror, utan att trycka ner båten mot vattnet. Den måste helt enkelt ha ett gott »väggrepp». Den detaljen vilar helt på konstruktören. Han måste utforma fördäcket så att det hjälper till att trycka ner båten mot vattenytan, samtidigt som akterdäckets utformning skall hjälpa till att med propellerns hjälp höja aktern. Mellan dessa punkter ligger den balans som ger båten dess fartegenskaper.

(Forts. på sid. 56)

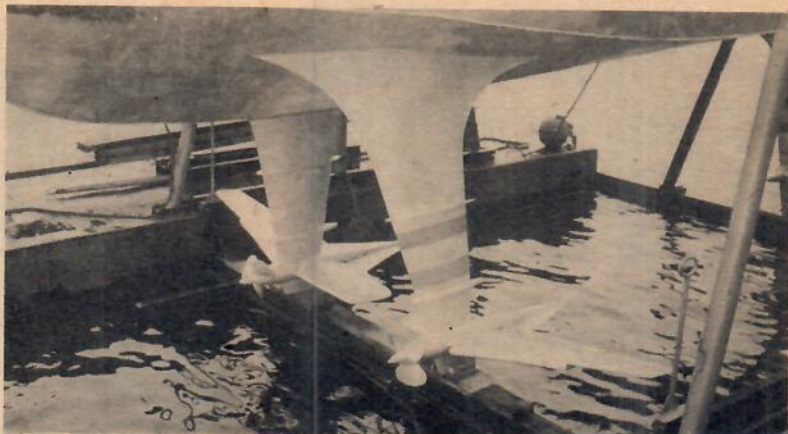

Miss Thriftaway Too, den av Jones konstruktioner som kommer att stå modell för flera nybyggen. Till skillnad från övriga trepunktare sitter föraren framför motorn vilket ger bättre balans.

FÅGEL ELLER FISK?

I sommar kommer en tysk bärplansbåt att gå i passagerartrafik till Helgoland. En planerad större version av denna båt skall om några år krossa Atlanten på 60 tim. Teknikens Världs tyske medarbetare har tittat in bakom kulisserna i Hamburg.

Text och foto: PETER SCHNEIDER

Den tyska WSS 22 har två dragande propellrar som sitter på de främre bärplansbenen. Vid propellervarvtalet 1.600 v/min. når båten sin max-hastighet som är 25 knop.

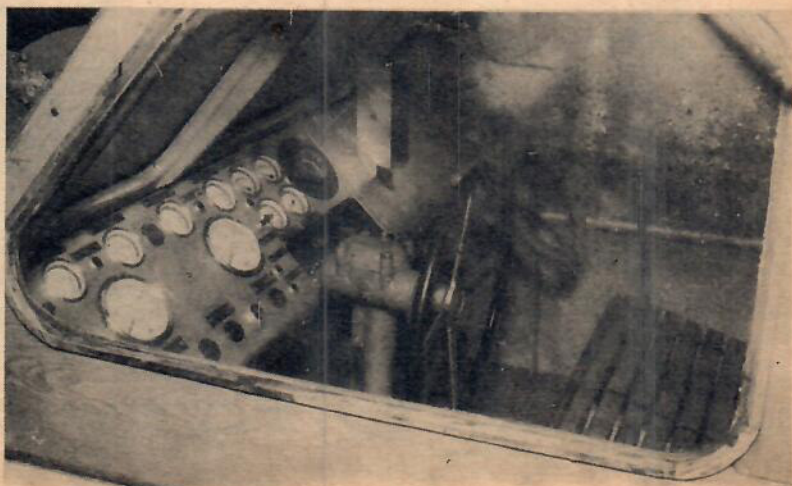
Slagordet »Tid är pengar» har under Stjugonde århundradet realiserats i högre hastigheter till lands och i luften. Men varför har transportmedlen till sjöss inte följt med utvecklingen i samma höga grad? Ingenjör Wendel i Hamburg gjorde sig denna fråga och resultatet blev att han byggde en bärplansbåt för passagerartrafik.

Försöksexemplaret har ännu en del provturer kvar innan dess slutliga form fastställts. Båten får i varje fall tre ben, vardera ungefär en och en halv meter högt, varav två är placerade strax framför tyngdpunkten och ett akterut. Längst ned på benen sitter bärplanen; på frambenen dessutom propellrarna. Propellerkraften levereras av två Ford V8-motorer på vardera 60 hk. De svåraste problemen vid konstruktionsarbetet har varit farkostens styrning. Manövreringen är så komplicerad att det fordras två man för den detaljen. Den ene sköter höjdrodret (roderytorna sitter på bakre kanten av de två främre bärplanen) och gasreglaget (som på bilmanér är i form av en pedal); den andre har hand om den egentliga styrningen som sker genom ett sidoroder på bakre bärplansbenet.

WSS 22, som Wendel kallar sin båt, kommer i sommar troligen att gå i trafik mellan Helgoland och fastlandet. Om allt då går efter ritningarna tänker man bygga en större version WSS 50 för transatlantisk trafik. Den båten skall på 60 timmar »flyga» sträckan Hamburg—New York.

En sjöman av äldre skolan blir nog rätt betänksam vid ösynen av detta monstrum. Wendels bärplansbåt liknar faktiskt mer ett flygplan med sitt strömlinjeformade skrov och tre spretande ben. Bärplanen har en sammanlagd yta av ungefär 1,5 m². Under gång ligger endast en halv meter av benen under ytan.

Inredningen i färarhytten leder inte precis tanken till en gammaldags kajuta. Två man behövs för den mycket komplicerade manövreringen. I plåtlådan mitt på instrumentbrädan sitter sex röda lampor ovanför varandra; de tänds successivt under starten allt eftersom farkosten lyfter sig upp på sina styltor.

GENOM ELD OCH VATTEN

Monte Carlo i april

Nu har motorbåtssporten fått sin motsvarighet till Stock-Car. En för publiken nervpirrande gren med typiskt showdrag. Båthopp är den nya melodin som just nu haft sin premiär i Monte Carlo.

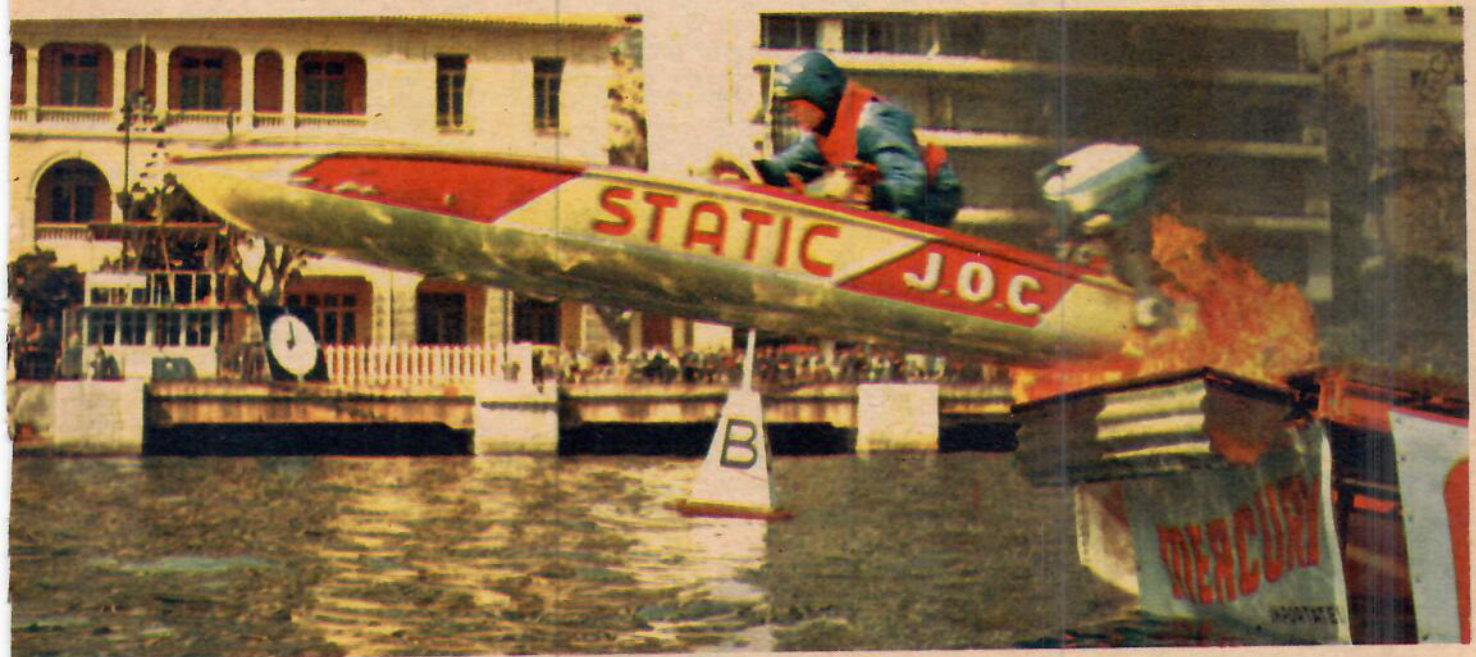
Text o. foto: SVEN-ÅKE NIELSEN

Nu har man arrangerat Europas första stortävling i båt-hopp, eller som det heter på originalspråket: Jumping Outboards. Tävlingen var arrangerad i samband med den III:e internationella speedboats-tävlingen där mästare från hela världen deltog och tampades i närheten av 50-knopsstrecket.

Från början kördes sådana här tävlingar i Florida men nyligen stiftades en båthopparklubb i Paris och därmed har flugan nått Europa också. Klubben tränade så smått på Seine utanför Paris och gjorde nu sitt första offentliga framträdande inför en tusenhövdad publik i Monte Carlo. Det är garvade karlar som ställer upp

i längdhoppstävlingen. Hopplängderna håller sig omkring 15–20 meter. Till sitt förfogande har medlemmarna i klubben 28 plastbåtar. Varje båt väger med motor 100 kg. Henri Desfilles, som var den förste att försöka sig på den här »sportgrenen» och är ordförande i klubben, berättar att man försökt med allehanda motorer men slutligen stannat för Mercury 350 cm³. Farten med en sådan blir omkring 30 knop. Med tyngre motorer blir farten högre men hoppen kortare genom att de väger ned båten för mycket.

Vid hoppbryggan har man en ränna med brinnande bensin för att göra det hela litet mera dramatiskt och nattetid har varje båt två facklor. Snyggt att titta på men knappast sport.

Full fart och stadig kurs mot rampen. Motorn tippar upp och rusar medan båten leker flygfisk. Vid rampen finns en ränna med brinnande bensin.

Efter 20 meters luftfärd tar båten vatten med en döv duns medan skummet stänker i högan sky. Publiken har fått sitt.

Den italienska mästaren Crespis båt ligger fint på vattnet när han med upp mot 50 knops fart rusar iväg mot segern efter rundning av vändmärket. Här är det verklig sport.

BILBURNA BÅTAR

Många bilägare funderar ibland på att köpa båt men tvekar vid tanken på hur sällan den kan utnyttjas. Men båten behöver inte alltid ligga vid samma brygga. Tag med den på bilturerna och ni kommer att få mer glädje av både bil och båt.

Av JAN KARLSSON Foto: Sven Ivar

Den här lilla jollen av glasfiberplast kan med lätthet fraktas på biltaket. Den väger ungefär 40 kg. Tillverkare: Baggensbåtar, Saltsjö-Boo.

Båtar är i allmänhet ganska otympliga saker så fort de kommit ur sitt rätta element. Man är som regel hänvisad att ha sin båt liggande vid den sjö eller del av skärgården där den skall utnyttjas. Man kan visserligen ta sig ut till båten snabbt per bil men båtturerna kan inte bli särskilt omväxlande, i varje fall inte under de korta veckosluten eftersom man måste hålla sig inom ett begränsat område.

Men det går att använda båten mycket mer rationellt. Om man utnyttjar bilens snabbhet och stora aktionsradie och helt enkelt låter båten följa med i bagaget har man fått stora variationsmöjligheter på fiske- eller nöjesturerna. Ena söndagen kan man välja en idyllisk skogssjö och nästa den yttre skärgården. Under semestern hemma eller utomlands kan man låta båten följa med.

En båt kan fraktas efter, på eller till och med i bilen. De olika alternativen har naturligtvis sina för- och nackdelar.

I inget fall kan det bli tal om att ta med några större farkoster men nuförtiden finns det gott om rymliga och sjösäkra båtar som inte är vare sig tunga eller särskilt skrymmande. Träbåtar är kanske inte speciellt lämpade att transporteras i onödan; plast, lättmetall eller gummi är modellen om man vill ha en portabel farkost.

För att transportera en någotsånär tung båt med bil måste man ha en särskild påhängsvagn. Sådana tillverkas tyvärr inte i serier än så länge utan man blir tvungen att beställa om man inte har tillfälle att bygga själv. Det behöver dock inte bli avskräckande dyrt. Om den lastade vagnens vikt inte överstiger en tredjedel av dragbilens tjänstevikt behöver vagnen inte vara utrustad med bromsar utan hjulkonstruktionen görs mycket enkel. Under samma förutsättning får man även hålla fri fart; är vagnen däremot tyngre blir maxihastigheten begränsad till 60 km/tim. (Forts. på sid. 60)

En tvåhjulig kärria av det här slaget är inte avskräckande dyr att låta tillverka. Byggd på beställning hos AB Löfa, Jakobsberg.

Samma firma bygger även en mindre lättmetallbåt. Den modellen passar bra att ha på biltaket.

TEKNIKENS VARLD 9/58

Glädan heter den här lättmetallbåten. Den väger 80 kg och har en bärkraft av ungefär 1.200 kg. Passar bra för motorer mellan 2 och 8 hk. Tillverkas av Arvid Lundgren & Co, Vänersborg.

TEKNIKENS VÄRLD TESTAR

TAUNUS 17 M

PROVKÖRD VID TEKNIKENS VÄRLDS TESTAVDELNING AV INGENJÖR OLLE LINDAHL

VÄND!

Foto: Ove Wallin

BETYG

SÄRSKILT BRA:

- Vagnen har goda fartresurser. . .
- Sikten är utmärkt. Bakre sidorutorna är öppningsbara.
- Synkroniserad etta förenklar körningen.
- Bromsarna är tåliga.

MINDRE BRA:

- Motorn är högljudd och har dålig segdragningsförmåga.
- De invändiga dörrhandtagen, tändningslåset och manöverdon för huv- och trippmätare är obekvämt placerade och svåra att nå.
- Backspeglarna visar för liten del av bakrutan.
- Flera smådetaljer krånglade under provlärden och minskade förtroendet för vagnen.

Den nya Taunus är inget försök att bygga en större bil i klass med Kapitän eller Zephyr. Trots ökade ytterdimensioner och starkare motor hör vagnen fortfarande hemma i den mindre storleksklassen, bland Volvo och Rekord.

Det nya karosseriet är betydligt mer tilltalande och fartfyllt än föregående modell. Längd och bredd har ökat väsentligt medan höjden reducerats med en halv decimeter. En påtaglig utrymmesförbättring är att bagagerummet fått sitt tidigare dåligt placerade reservhjul nedlagt under det plana golvet och därigenom ökat på bredden nästan en halv meter.

Dörrarna är breda och man kommer bekvämt in och ut ur vagnen, även till baksätet. Körställningen är bekväm, men man sitter mycket högt och rattlutningen är »gubbigt» horisontell. Vagnen är utan tvekan mer tillrättalagd för äldre personers krav på komfort än på sportighet som tilltalar yngre fortkörare. I baksätet sitter alla

passagerarna bekvämt med vilsam lutning på ryggstödet.

Sikten är utmärkt och man ser bilens alla fyra hjörn. Detta är utmärkt ur manöversynpunkt. Vindrutetorkarna arbetar parallellt och sveper en sammanhängande yta.

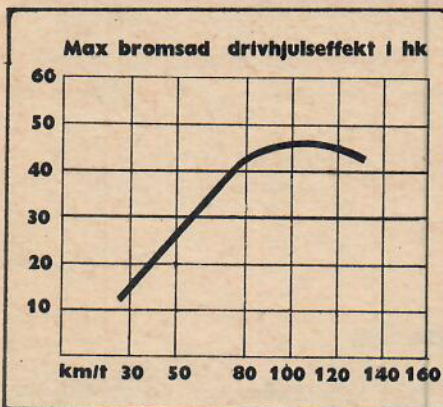
Backspeglarna är tyvärr plana och visar endast en liten del av bakrutan. Det är svårt att förstå att fabrikerna inte använder konvexa speglar som kan visa hela bakrutan och i hög grad ökar körsäkerheten. Standardspeglar hos de flesta bilar visar inte en bil snett bakom som just skall köra om när man kanske själv ämnar göra detsamma.

Inredningen med både instrument och klädsel verkar väl utförd och trivsamt vid ett första påseende. Vi har dock en del anmärkningar att göra mot bl. a. dörrhandtagen som är kombinerade med armstöden och sitter så långt bak att de är

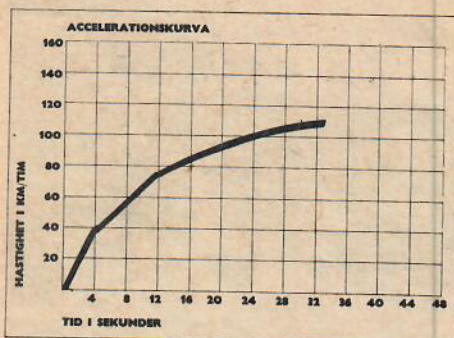
(Forts. på sid. 59)

Teknikens Världs testsiffror för TAUNUS

PROVRESULTAT

Drivhjulseffekt bromsad i bänk till max. 47 hk.

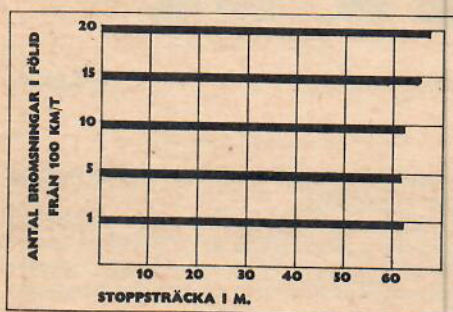

ACCELERATIONSTIDER

1 km stående start: 42 sek.
Genom växlar:
0-50 km/t 6,0 sek.
0-80 km/t 14,0 sek.
0-100 km/t 23,0 sek.

På enstaka växlar:

Tvåan 30-50 km/t 4,5 s., 50-80 km/t 7,0 s.
Trean 30-50 km/t 7,2 s., 50-80 km/t 10,1 s.
80-100 km/t 9,0 s.

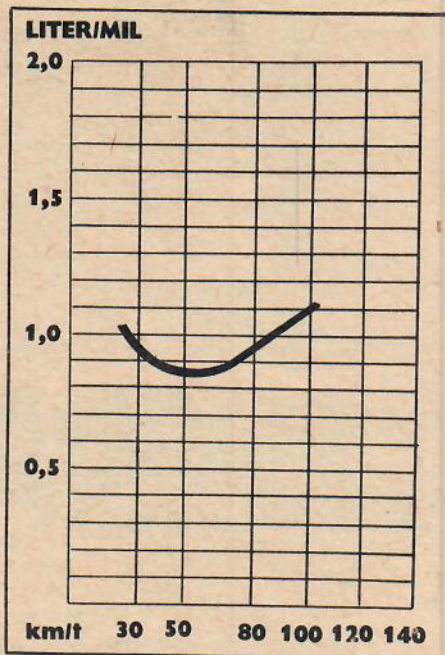

BROMSVERKAN

Bromsarna gav vid mätning med pendelinstrument på torr asfalt en bromskraft av 13 18 30 45 57 68 proc. av vagnvikten vid ett pedaltryck av 10 15 20 25 30 35 kg.

Bromssträckor vid 20 st. max. bromsningar i följd på torr asfaltväg. Bromsningarna sker från en verklig fart av 100 km/t:

1:a bromsningen 62 m,
5:e bromsningen 62 m,
10:e bromsningen 62 m,
15:e bromsningen 65 m,
20:e bromsningen 65 m.

BRÄNSLEFÖRBRUKNING

Konstant fart: 30 km/t 0,9 l/mil, 50 km/t 0,85 l/mil, 80 km/t 0,96 l/mil, 100 km/t 1,10 l/mil.

Snabb landsvägskörning ca 48 km sträcka på rikshuvudväg (medelfart ca 71 km/t, upp till 110 km/t på fria vägvägnitt) medelförbrukning ca 1,15 l/mil.

Lugn körning samma sträcka (medelfart ca 56 km/t, upp till 80 km/t på fria vägvägnitt) medelförbrukning ca 0,9 l/mil.

Stadskörning ca 11 km, medelförbrukning ca 1,1 l/mil.

FART- OCH VÄGMÄTARE

Fartmätaren visade

30 50 80 100 km/t

vid en verklig fart av

25 45 76 100 km/t

Vägmätaren visade rätt vägsträcka.

Obs! Samtliga värden i denna rapport är korrigerade för fartmätarens felvisning.

SPECIELLA DATA

Växel	1	2	3	4
Synkroniserad	Ja	Ja	Ja	
Tystgående	Ja	Ja	Ja	
Växellådans utväxlingsförh.	3,27	1,69	1,0	
Slutväxelns utväxlingsförh.	3,9	3,9	3,9	
Antal motorvarv per drivhjulsväxel = total utväxling	12,75	6,59	3,9	
Teor. fart vid 1.000 v/min km/t	8	15	26,0	
Antal motorvarv per körkilometer	7500	4000	2300	
Kolvväg, m/körkm.	1150	613	352	
Max. effekt och medelkolvh. 10,8 m/s uppnås vid km/t	34	64	110	
Teor. fart vid maxdragkraft, km/t	18	33	57	
Teor. spec. maxdragkraft, kp/ton tjänstevikt	557	288	170	

STRÅLKASTARNAS LJUSVÄRDEN

Helljus 100 m 2,5 lux. Halvljus 25 m 0,9 lux. (Enl. lag får helljuset inte underskrida 1 lux på 100 m avstånd; halvljuset får inte över-skrida 1 lux på 25 m avstånd.)

ÅTKOMLIGHETS BETYG

Betygsskala: 3 = mycket god; 2 = god; 1 = mindre god.

Just. av förarsäte 3. Just. av värme o. vent. 3. Oljemätsticka 3. Oljepåfyllning 3. Kylvattenpåfyllning 3. Batteri 3. Tändstift 2. Ström-fördelare 3. Förgasare 3. Bromsvätskebeh. 3.

VAGNBESKRIVNING

Typ: Ford Taunus 17 M.

Tillverkare: Ford-Werke A.G., Köln.

Generalagent: Ford Motor Company AB, Stockholm.

Pris: Kr 9.375 vid leverans i Stockholm inklusive ventilerade värmesystem.

Skatt: Kr 194:— per år, omsättningskatt kr 990:—.

TEKNISK BESKRIVNING

Vagnstomme: Självbärande helsvetsad stålkaross. Två dörrar upphängda i framkanten. Bagageutrymme bak, åtkomligt utifrån. Motorn fram, vagnen bakhjulsdriven.

Inredning: 4-5 sittplatser. Fram: Helt säte med delade fällbara ryggstöd. Bak: Helt säte av sofftyp.

Motor: 4 cyl. fyrt. vätskekyld radmotor med toppventiler. Cyl. diam. 84 mm, slaglängd 76,6 mm, slagvolym 1698 cm³. Kompr.-förh. 7,1:1. Max. effekt 60 hk SAE vid 4250 v/min.

Kraftöverföring: Enkel torrlamellkoppling. Treväxlad helsynkroniserad växellåda. Rattväxel. Slutväxel av hypoidtyp.

Hjulställ: Fram: Separatfjädring med fjäderben hopbyggda av spiralfjädrar och hydrauliska dubbelverkande stötdämpare. Bak: Stel axelbrygga och långsgående halvelliptiska blad-fjädrar. Hydrauliska dubbelverkande stötdämpare.

Däck: 5,90x13" slanglösa.

Bromsar: Hydraulisk fotbroms. Handbromsen verkar mekaniskt på bakhjulen. Total bandarea 884 cm².

Styrinrättning: Typ skruv och rulle. Utv. 15,8:1.

Elsystem: 6 V, batterikapacitet 84 Ah.

Bränsletanken rymmer 45 liter.

VAGNENS NYCKELVÄRDEN

Effektital vid tjänstevikt 53,5 hk/ton.

Effektital vid lastad vikt 43,2 hk/ton.

Spec. bromsarea 754 cm² per ton tjänstevikt.

Antal rattvarv 3,5 mellan fulla framhjulslutslag.

Vändcirkeldiameter: 11,5 m.

MOTORNS NYCKELVÄRDEN

Effekt: Max. 60 hk vid 4250 varv/min.

Vridmoment: Max. 13,2 kpm vid 2200 varv/min.

Medelkolvhastighet: 2,55 m/sek. vid 1000 varv/min.

Effektiv medeltryck: 7,5 kp/cm².

Spec. maxeffekt: 35,4 hk/liter.

17 M

UTRUSTNING

Värmesystem av vent. typ ingår i bilens pris.
Imstrutor för varmluft/kalluft finns.
Ventilation för kalluft finns.
Ventilationsfläkt för låg fart finns.
Vindrutespolare, munstycken för d:o ingår inte i bilens pris.

Radio ingår inte i bilens pris. Plats för radio är förutsedd. Radio kostar inkl. montering 450 till 660 kronor allt efter apparatens och antennens typ.

Backlampa finns inte.

Rattlös finns inte.

RESERVDDELSPRISER

Utbytesmotor finns inte. Fabriksny servicemotor finns, kostar kr 910:—
Sats kolvar jämte kolringar och kolvbultar kr 299:—
Sats avgasventiler inkl. ventilfjädrar kr 43:80
Cylinderlockpackning kr 8:—
Termostat för kylsystem kr 22:50
Strömfördelarlock utan kablar kr 7:25
Kopplingslamell kompl. m. centrum kr 120:—
Sats bromsband kr 60:—
Avgasrör kompl. med ljuddämpare kr 119:25
Stötdämpare kompl. sats kr 622:—
Vindruta kr 195:—
Höger framflygel eller motsv. kompl. kr 275:—
Bakre stötfångare kompl. med alla detaljer kr 280:—
Komplett kylarmaskering kr 315:—

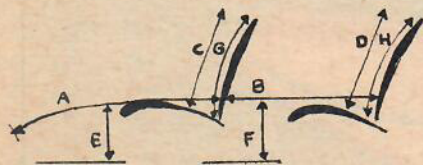
REPARATIONSPRISER

Fasta reparationspriser tillämpas.

Ventiljustering kr 15:—
Ventilslipning med sotning kr 81:—
Byte av cylinderlockspackning kr 46:—
Byte av kopplingslamell kr 49:50
Byte av styvspindlar kr 43:—
Byte av samtliga bromsbackar kr 43:—

MÅTT OCH VIKT

Yttermått: Längd 440 cm, bredd 167 cm, höjd 150 cm, hjulbas 2610 cm, spårvidd fram 127 cm, bak 127 cm, markfrigång 17 cm.

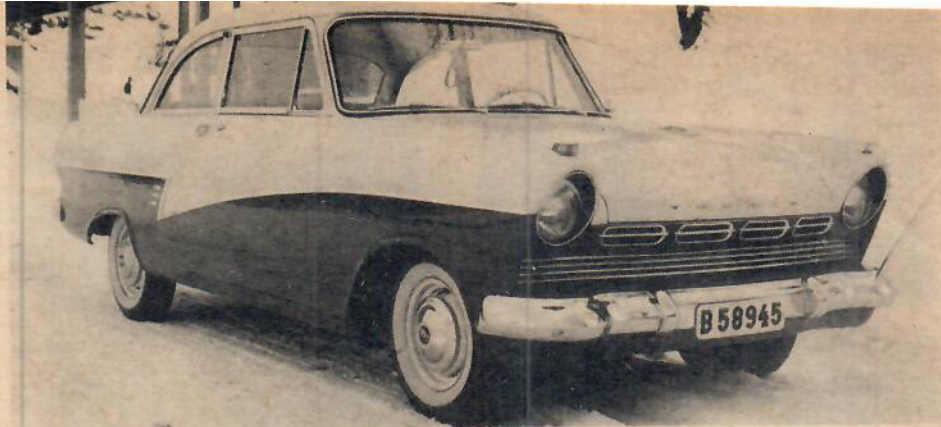

Innermått: Framsätets bredd i höfthöjd 126 cm, baksätets d:o 126 cm. Bredd i axelhöjd fram 128 cm, bak 127 cm. Framsätet går att skjuta 4,5 cm åt vardera hållet. Rattens diameter 42 cm.

a) 87 cm, b) 71 cm, c) 95 cm, d) 88 cm, e) 32 cm, f) 34 cm, g) 51 cm, h) 60 cm. Bagagerummets ungefärliga djup 92 cm, höjd 40 cm, bredd 120 cm.

Vikt: Tjänstevikt 1120 kg (körklar med förare, lastad vikt 1390 kg (körklar med 4 personer + 60 kg bagage).

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

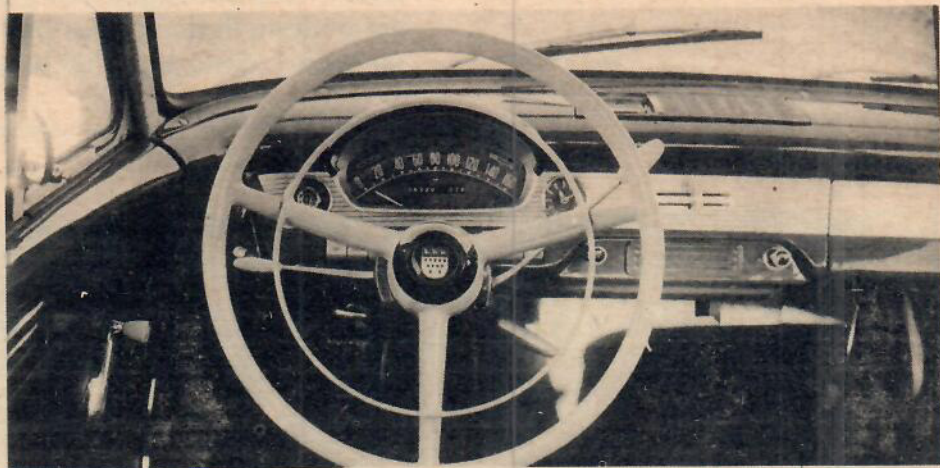
Taunus 17 M är inte så lätt att känna igen från sin förra årsmodell. Längden och bredden har ökat väsentligt och hela karossen har fått en mer fartfylld formgivning. Grillen är delvis ändrad.

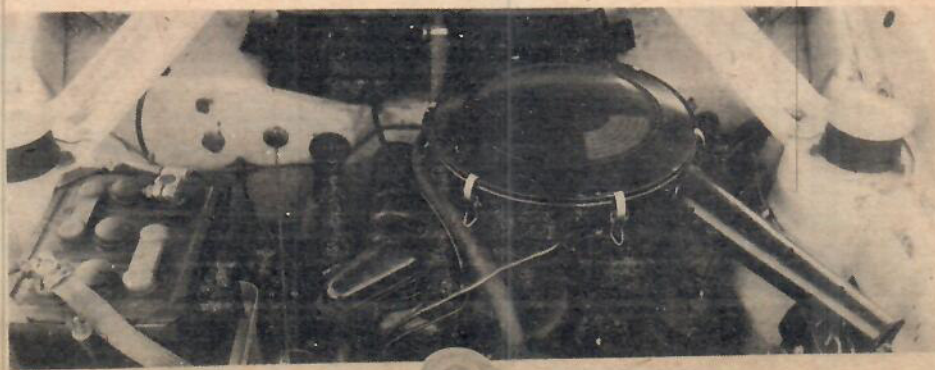
Körställningen är bekväm men inte särskilt sportig. Föraren sitter högt och ratten är ganska horisontell. Dörrarna är mycket breda

Bagageutrymmet har förbättrats avsevärt. Genom att reservhjulet placerats under golvet har bredden ökat med en halv meter vilket inneburit stor volymvinst

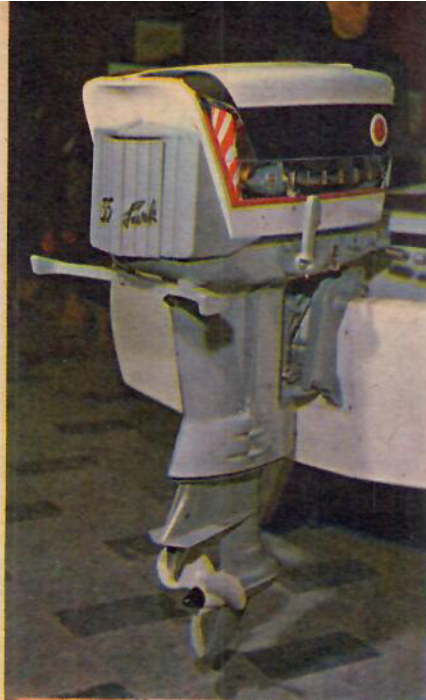

Instrumenten är tydliga och bra placerade. Trippmätare och klocka ingår. Startkontakten sitter obehärligt placerad på »fel» sida om ratten (ovan). Nedan en bild över motorrummet. Åtkomligheten under huven är godtagbar. Motorn är stark men högljudd och har ganska god segdragningsförmåga.

FIRESTONE — här i 35-hästarmodellen — är identisk med motsvarande Scott-Atwater-modell, men har annan motorhuv. Extra finess: knopmätare.

EVINSRUDE LARK E är en av de elegantaste USA-snurrorna med 35 hk i lyxförpackning. Standardutrustad med elstart och generator.

JOHNSON SUPER SEA HORSE V-50 är den första utombordsmotorn av V-typ. Denna fyrcylindriga supersnurra ger 50 hk. Pris: 6.000:-

SJÖMOPEDER OCH KN

Man kan utan överdrift tala om två skilda typer av utombordsmotorer — svenskbyggda och amerikanska. På de förra kommer kravet på lång livslängd och pålitlighet i första rummet. På de senare ser man i första hand till hög effekt, låg vikt och moderna linjer.

Av SVEN SALONIUS Foto: Göran Andrén m. fl.

FAMILY SCOTT är på 10 hk, vacker att se på och behaglig att lyssna till. Praktisk fitness: automatisk länsump. 2.145:-.

JOHNSON SEA HORSE 5 1/2 är en av de populäraste amerikanska »sportfiskemotorerna». Frigång och back samt separat bränsletank.

TOPVIDUNDER

Den svenska folkmotoriseringen är på god väg att även erövra sjön — på landbacken har det ju blivit så trångt att bilåkandet inte skänker något nöje alls, tvärtom. Men på sjön finns inga trafikköer, inga parkeringsproblem, ingen hets eller dallrande nerver. Man är inställd på att njuta och koppla av, och gör det också — antingen man glider över böljan i en 30-knops dinghy eller tuffar fram med sin 2 hästars »sjömoped».

Bland märkenas och modellernas mångfald på snurremarknaden kan man klart urskilja två sinsemellan helt olika typer av motorer — de svensksbyggda och de amerikanska. Vid en ytlig jämförelse frestas man lätt att dra den slutsatsen att de amerikanska snurrorna är mer »avancerade» och modernare än de svenska som i regel saknar USA-elegansen och den flotta utstyrseln med mängder av »extragrejor».

De svenska och amerikanska motorerna representerar emellertid helt skilda uppfattningar om utombordsmotorns användning. Utvecklingen i USA visar samma tendens som gäller på bilmaknaden — motoreffekterna pressas ständigt uppåt och konkurrensen kräver att fabrikena varje år tvingas göra modelländringar även om »nyheten» bara skulle bestå i ny dekorfärg.

I USA är det billigt att ha utombordare och i stora delar av landet

kan båten användas året om. Själva motorn är billig i inköp — och köps i regel på avbetalning. Därtill kommer låga driftskostnader tack vare den billiga bensinen.

Genom modelländringarna sjunker emellertid andrahandsvärdet snabbt, vilket gör att amerikanska köpare inte är särskilt intresserade av, eller vill betala för, onödigt stor slitstyrka. När motorn efter några säsonger börjar bli utsliten och urmodig vräker man hela klabbet i sjön och köper en ny snurra av sista årsmodell. Det blir billigare än att lägga ner pengar på dyrbara reparationer.

I Sverige har man åtminstone hittills ställt helt andra krav på en utombordsmotor. Respekten för sjön gör att vi lärt oss ställa nästan orimliga krav på säkerhet och pålitlighet, antingen det gäller en »sjömoped» eller en tung »utombordsstänka» modell/ä. De svenska snurrorna utmärker sig därför genom enkla, robusta konstruktioner utan »säljande» grannlåt. Man ser också en tydlig skillnad mellan svenska och amerikanska motorer i fråga om val av material. Medan USA-snurrorna görs praktiskt taget helt i lättmetall, kommer betydligt högvärdigare — och tyngre — material till användning på de svenska motorerna. Slitstyrka och kvalitet går före de fördelar som låg vikt skulle medföra (Forts. sid. 48)

T. v.: Den amerikanska snurreindustrin kämpar om köparna med samma medel som biltillverkarna i Detroit — massor med hästkrafter, höga farter och raffinerad formgivning. — T. h., NV:s »sjömoped» på 2 hk räcker gott för en vanlig roddbåt — och 5 knop ger behaglig avkoppling. NV-snurran är luftkyld och utrustad med inbyggt startsnöre. Pris 695 kr.

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

TEKNIKENS VÄRLDS

SNURRE SALONG 1958

Den som tänker skaffa aktersnurra till sommaren har mycket att välja på. På »Allt för sjön» — årets båtexpo — visades ett 20-tal märken med nära 100-talet olika modeller, från lätta »sjömopeder» till supersnurror. På följande sidor presenteras 32 st. intressanta nyheter.

VÄND!

SEAGULL

British Seagull 100 CENTURY är trots sitt »risiga» utseende en av de mest lyckade konstruktionerna bland aktersnurror. Den har anmärkningsvärt låg bränsleförbrukning i förhållande till effekten som är 3-4 hk. Vikt 16 kg. Lätt-skött och mycket driftsäker. Stor dragkraft. Pris kr 950:—.

APACHE 5

APACHE är en nykomling på den svenska snurremarknaden. En luftkyld encylindrig motor på 5 hk. Tillverkad i USA. Helt omsvängbar och försedd med separat bränsletank. Vikt 15 kg. Enkel i service och underhåll — ägaren bör själv kunna klara både översyner och reparationer. Pris 1.150:—.

EVINRUDE 5,5 HK

EVINRUDE FISHERMAN är på 5,5 hk. Motorn är tvåcylindrig. Fartregister från långsam gång till över 8 knop. Separata högfarts- och tomgångsnålar gör att motorn alltid erhåller rätt bränslemängd. Motorn är gummiupphängd och har effektiv insugningsljuddämpare. Backslag. Pr. 1.650:—.

OLIVER 6 HK

OLIVER »6» har frigång och back, separat bränsletank, vridhandtag för gasen i rorkulsten. Motorvinkeln kan ställas om under gång och därigenom kan båten lätt trimmas om för skiftande belastning. En tystgående och relativt snabb motor i förhållande till sin storlek. Prisuppg. saknas.

JOHNSON 7,5 HK

JOHNSON SEA HORSE 7,5 är en lämplig motor för lätta familjebåtar och passbåtar. Utrustad med frigång och back, inbyggd snörstart, slirkoppling för skydd av propellern, gasreglage i rorkulsten samt trycktank på 16 liter som räcker för 3,5-4 tim. gångtid. Effekt 7,5 hk. Pris kr 1.950:—.

SCOTT ATWATER 7,5 HK

FISHING SCOTT på 7,5 hk skiljer sig från förra årets modell genom dekoren. Utrustad med läns-pump, frigång och back samt separat bränsletank som standard. Cylindervolym 180 cm³, vikt 22 kg. Tystgående, lättmanövrerad, lämplig även för roddbåtar om lasten fördelas riktigt. Pris 1.835:—.

OLIVER 16 HK

OLIVER »16» — siffran anger antal hästkrafter — ger t. ex. Archimedes nya fiskedinghy en fart av 16 knop. Motorn finns i två utföranden: med eller utan elstart. Pris 3.250 resp. 2.700 kr. Separat bränsletank med armatur och pump. För fjärreglage 80-322 kr beroende på kablarnas längd.

EVINRUDE 18 HK

EVINRUDE FASTWIN har elstart. Motorn ger 18 hk vid 4.500 v/min. Tvåcylindrig, cylindervolym 360 cm³. En motor i mellanstorlek med tillräcklig styrka för vattenskidåkning. Ger god fart åt en familjebåt, är enkel att sköta. Propeller med slirkoppl. Motorn gummiupphängd. Pris kr 2.850:—.

MERCURY 20 HK

MERCURY MARK 25 är tvåcylindrig och ger 20 hk. Cylindervolymen är 325 cm³ och vikten är 34 kg. Motorn är utrustad med frigång, samt backslag och snörstart. Den kan också levereras med elstart. Den separata bränsletanken är på 22,7 liter (ej trycktank). Pris (med snörstart) kr 3.700:—.

JOHNSON SUPER SEA HORSE

JOHNSON SUPER SEA HORSE 35 är fjolårets 35-hästarmotor i ny extrem lyxförpackning och med ny rigg. Såväl i form som färgsättning är Super 35:an en kopia av den fyrcylindriga V-50. Motorn är tvåcylindrig och har en cylindervolym av 664 cm³. Utrustad med elstart. Pris kr 4.500:—.

ROYAL SCOTT

ROYAL SCOTT har kallats juvelen bland de amerikanska snurror. Årets modell har ny dekor på den pärlgrå glasfiberhuv. Motoreffekten är 40 hk. Elstart, 12 volts generator, automatisk läns-pump (1.100 l/t), fjärreglage samt separat bränsletank (ej trycktank) som standard. Pris kr 4.950:—.

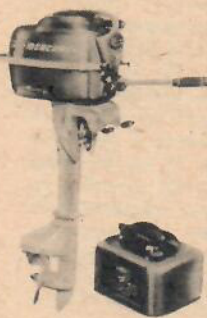
JOHNSON 50 HK

JOHNSON SUPER SEA HORSE V-50 är inte bara till namnet en magnifik supermotor. Med denna fyrcylindriga 50-hästarmotor är Johnson först med att lansera V-motorn på utbordare. V-50 har en cylindervolym av 1.160 cm³ och väger 93 kg. Bränsleförbrukningen är 22,7 l/tim. Pris 6.000:—.

MERCURY 6 HK

MERCURY MARK 6 är den minsta motorn i Mercury-serien och praktiskt taget helt oförändrad från förra året. Motorn väger endast 16 kg, men ur denna lättviktare har man tagit ut 6 hästkrafter. Gas och backslag manövreras med samma reglage. Separat tank på 13,3 liter. Pris kr 1.685:-.

WEST BEND 6 HK

WEST BEND PIKE är en av de mest extrema motorerna i sin storleksklass. Effekten är 6 hk. I standardutrustningen ingår bland annat frigång och back, separat bränsletank på drygt 17 liter samt inbyggd snörstart och belysning av instrumentpanelen. Motorn väger 25,2 kg. Pris kr 1.875:-.

ARCHIMEDES 6 HK

ARCHIMEDES A 60-A är årets svenska supersnurra. Under det eleganta skalet finner man dock Archimedes gamla pålitliga tvåcylindriga motor, som med ny förgasare fått effekten ökad till 6 hk. Mot ett tillägg av 60 kr levereras motorn med separat bränsletank. Vikten är 32 kg. Pris kr 1.450:-.

MERCURY 10 HK

MERCURY MARK 10 lanserades förra året i USA som sportfiskarens drömmotor. Kan gå med bara styrfart långa tider och smyga nästan ljudlöst efter vassen, men har samtidigt kraft att driva en lämplig båt i 20 knop. Motorn är tvåcylindrig, dess effekt är 10 hk. Vikt 30 kg. Pris kr 2.725:-.

JOHNSON 10 HK

JOHNSON SEA HORSE 10 är med sin effekt av 10 hk tillräckligt stark för att plana en lätt båt. Årets Johnson-10:a är 10 procent lättare än förra årets modell — och även något billigare. Vikten är 31 kg, cylindervolymen 272 cm³ och bränsleförbrukningen 5 liter per tim. Pris kr 2.300:-.

WEST BEND 12 HK

WEST BEND BARRACUDA har den mest extrema futurastilen bland årets utombordare. Frontpanelen utformad som instrumentbrädan på en lyxbil med bl. a. belysning av reglageknapparna. Effekt 12 hk. Utrustad med frigång och back samt separat bränsletank. Vikt 23,6 kg. Pris 2.625:-.

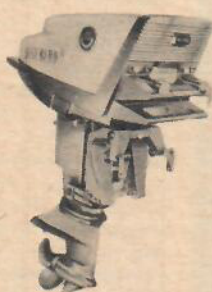
SCOTT ATWATER 22 HK

SPORTS SCOTT från Scott Atwater är ny för året. Motorn är tvåcylindrig och ger 22 hk. Konstruerad för att tillfredsställa vattenskidåkarnas önskemål på en snabb motor till moderat pris. Samma utrustning som större Scott Atwater-motorer. Kan fås med elstart. Pris (med snörstart) kr 2.970:-.

WEST BEND 35 HK

WEST BEND »SHARK» är en bjässe på 35 hk — en lyxsnurra med extrem och omfattande utrustning. Reglagen är samlade till en instrumentbräda med belysning. Back och frigång regleras med en växelpak. Som stölskydd ett kombinerat tändningslås med startkontakt. Pris kr 4.875:-.

OLIVER 35 HK

OLIVER »35» OLYMPUS säljs numera — liksom övriga Oliver-motorer — genom Archimedes. Oliver »35» har elstart, generator och separat tank. Frigång, back och gas fjärrmanövreras. Motorns inställningsvinkel kan ändras under gång. På en lätt dinghy ger motorn 25 knop. Pris kr 4.500:-.

EVINRUDE 50 HK

EVINRUDE STARFLITE är ny för året. Det är en V-4-motor med en effekt av 50 hk. Motorn är den tyngsta som utvecklats av Evinrude. Den har termostatkontrollerat kylsystem, separat tändmagnet av fördelartyp, tvåportsförgasare av falltyp. Elstart. Cyl.-vol. 1.160 cm³. Vikt 93 kg. Pris kr 5.300:-.

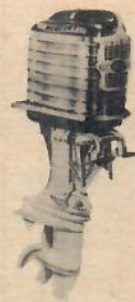
SCOTT ATWATER 60 HK

FLYING SCOTT — Scott Atwaters nya trecylindriga »super-snurra» på 60 hk. Låg vikt och små yterdimensioner ger motorn stort användningsområde. Provet har visat att man nått 50 procent högre fart med den nya motorn som är kapabel för farter upp till 45 knop. Ungefärligt pris kr 6.000:-.

MERCURY 75 HK

MERCURY MARK 75 kom redan förra året och var den första serietillverkade sexcylindriga utombordaren i världen. Motoreffekten är 60 hk. Mark 75 har nyligen satt uthållighetsrekord för utbordare på en sträcka av 4.000 mil på 34 dygn med 26 knops medelfart. Vikt 76 kg. Pris kr 7.500:-.

SNURRE-SALONGEN (forts.)

Vattenskiidsporten kräver snabba och lättmanövrerade båtar. Denna 4,30 meters »Falcon» ser trevlig ut och går fort med 35 hk-snurra.

I USA går utvecklingen mot allt större utombordsmotorbåtar med tvillingmotorer. Denna 5,5 m lättmetallbåt är en av de populäraste.

Denna ruffade vattensläde med aluminiumskrov ger man sig inte ut på havet med. Ringa djupgående gör den användbar på grunt vatten.

Två-, fyra- och femsitsiga är de här passbåtarna, som alla har starka Mercury-motorer.

WEST BEND 2 HK

West Bend »Shrimp» är en av de minsta USA-motorerna, nu i ny och mera strömlinjeformad skepnad. Motorn är luftkyld, helt omsvängbar och utrustad med inbyggd startapparat. Den är encylindrig, har 2 hk effekt och väger 12,5 kg. Fabriken lämnar 1 års garanti. Pris 920:—.

PENTA 2 HK

Penta P 200-A är den minsta snurran i Penta-serien och helt ny för året. Motorn är encylindrig, luftkyld och har en effekt av 2 hk. Vikten är 13 kg. Stor, lågvarvig propeller ger stor dragkraft trots den blygsamma motoreffekten. Lättskött och enkel att montera. Pris kr 710:—.

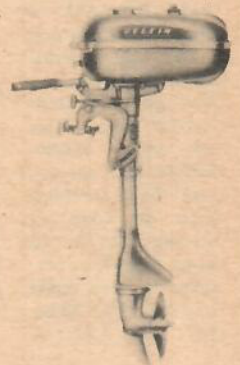
NV-MARIN 2 HK

NV-Marin »Skipper» är en populär, luftkyld »sjömoped» på 2 hk. Årets modell har fått mera strömlinjeform samtidigt som konstruktionen förenklats och motorljudet minskats med ny insugningsljuddämpare. Extra finess NV-Marin belysningsuttag för 6 volt. Pris kr 695:—.

DELFIN 2 HK

Delfin 58 är en liten elegant och billig motor som sedan tio år tillbaka tillverkas i Tandsbyn. Motorn är på 2,2 hk. Den är encylindrig och väger 10 kg. Omsvängbar för backning. När motorn blir sliten kan utbytesmotor erhållas för 125 kr. Ett års garanti. Pris kr 625:—.

ALDELL 3 HK

Aldell A-30 är senaste modellen av den första svenska luftkylda motorn. De mest framträdande nyheterna är »instrumentpanelen» o. den strömlinjeformade exteriören. Motorn på 3 hk är omsvängbar för backning och har ny insugningsljuddämpare. Vikt 18 kg. Kr 890:—.

PENTA 3 HK

Penta P 300-A har fått en färggladare exteriör och motoreffekten ökad till 3 hk. En robust bruksmotor, alla undervattensdelar i saltvattenbeständig brons. Tekniskt nytt: vingrotorpump för kylvattnet och insugningsljuddämpare. Encylindrig. Vikt 24 kg. Pris kr 1.025:—.

MOSCOLE 3,3 HK

Moscone tillverkas av samma fabrik som gör Vespa-skotern. Den kallas följaktligen »Vespan på sjön». Käpan innesluter en tvåcylindrig motor på 3,3 hk effekt. Motorn är utrustad med frigång och är helt omsvängbar för backning. Vikten är 19 kg. Prisuppgift saknas.

JOHNSON 3 HK

Johnson Sea Horse 3 är på 3 hk. Den är tvåcylindrig, vattenkyld och helt omsvängbar för backning. Utrustad med inbyggd startapparat och sjögräsfri propeller. Vikt 15 kg. Exakt samma motor som Evinrude »Lightwin» om man undantar »karossen». Pris kr 1.095:—.

Samma olja året runt:

HAVOLINE

SPECIAL 10W-30

Högeffektiv smörjning, sommar som vinter, från första motorvarvet

HAVOLINE SPECIAL omspanner inte mindre än *tre* SAE-tal. Den är lättflytande vid låga temperaturer och blir ej för tunn vid höga – smörjer därför lika effektivt vid alla årstider.

Lägre bensin- och oljeförbrukning

HAVOLINE SPECIAL ger maximal tätning i cylindrarna och minskar friktionsmotståndet i motorn. Detta betyder lägre bränsleförbrukning och ökad effekt. Havoline Special blir aldrig så tunn att den tränger förbi kolringarna – oljeförbrukningen reduceras härigenom till ett minimum.

Renar motorn medan Ni kör

HAVOLINE SPECIAL är en höggradigt renande olja, som löser upp vid förbränningen bildade föroreningar och håller dem svävande i oljan.

Skyddar mot rost och korrosion

HAVOLINE SPECIAL har speciella tillsatsmedel som neutraliserar förbränningssyror i motorn.

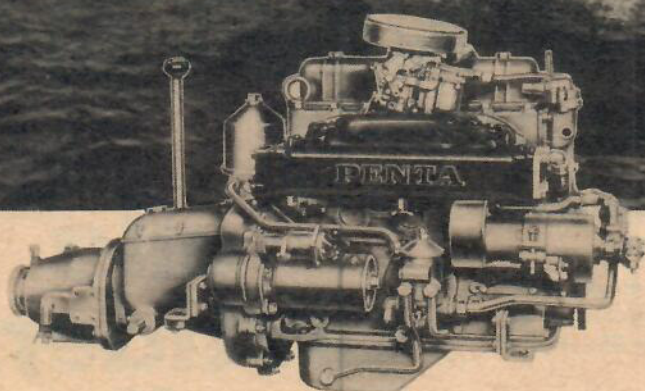
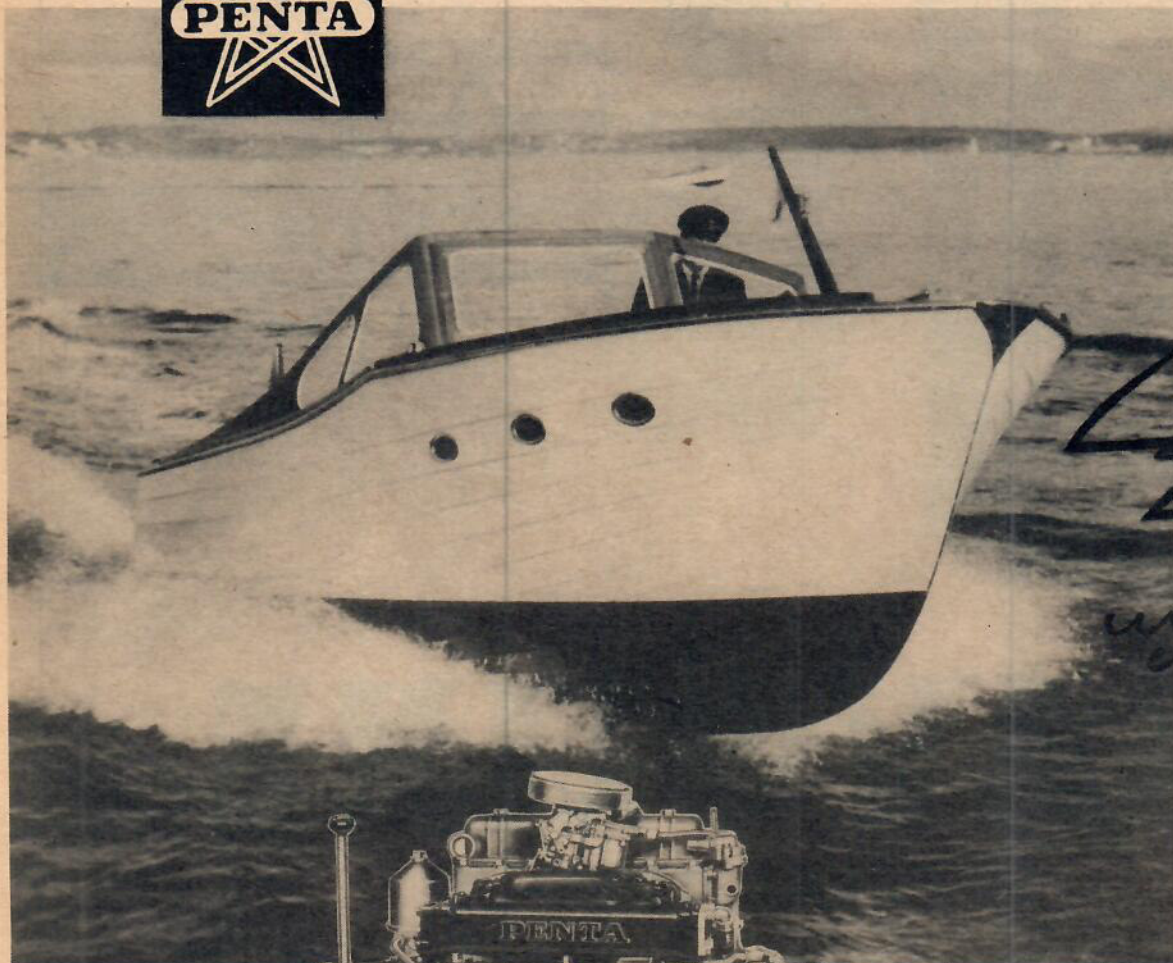
**alla
årstiders
olja**

HAVOLINE SPECIAL rekommenderas av världens största bilfabrikanter

För lätta, snabba båtar

PENTA BB 70

*ger fart och kraft
är ekonomisk
och driftsäker*

Penta BB 70 är motorn för dem som vill komma fort fram och önskar något "extra" under motorhuven. BB 70 ger 65 "livliga hästar" vid 4000 varv/minut och motorns höga effekt i förhållande till den låga vikten — 180 kg — gör den särskilt lämplig för snabba, lätta båtar.

AKTIEBOLAGET

PENTA

Box 392, GÖTEBORG 1 • Tel. 22 20 00
Riks 22 84 20

TEKNIKENS VÄRLDS BILSALONG EUROPEISKA BILAR

OPEL

Den dag år 1887 då den tyske symaskinsfabrikanten och mångsysslaren Adam Opel i ett svagt ögonblick lovade var och en av sina söner en cykel lades den egentliga grunden till en världsindustri. De fem cyklarna följdes av många fler och symaskinstillverkningen lades ned. Efter fäderns död övertog sönerna fabriken och så småningom började de fundera på biltillverkning. År 1898 kom den första Opelbilen med en motorstyrka på 4 hk. Bilarna blev bättre och bättre under åren och Opel skördade en hel del lagrar på tävlingsbanorna. Den första

verkliga sensationsvagnen kom år 1923. Det var »Lövgrodan» (Der Laubfrosch) som hade en fyrcylindrig, vattenkyld motor på 14 hk. »Lövgrodan» som fick sitt smeknamn på grund av sin ilsket gröna färg syns på lilla bilden. Den hade sådana finesser som pressad stålram och stålskivehjul.

I dag liksom förr är Opel ett stort namn i bilkretsar. Opel Rekord (stora bilden) har här i Sverige tillsammans med Volkswagen och Volvo en suverän ledning i försäljningsstatistiken över alla andra märken tillsammans.

SVENSKA FLYGVAPNET "REALISERAS"?

Av YNGVE NORRVI

Fouga Magister har två motorer om vardera 400 kp. Planet har förnämliga enmotorprestanda och stiger villigt till 3.000 meter på bara en motor.

Det franska skolflygplanet Fouga Magister har sitsarna placerade i tandem. Bakre sitsen är försedd med ett »periskop» för bästa möjliga sikt.

En rätt egendomlig men i vårt tycke ganska vacker metallfågel har den senaste tiden kunnat ses under den svenska vårhimlen. Det har varit det franska reaskolplanet Fouga C. M. 170 R Magister, som demonstrerats för och desslikes flugits flitigt av sådan FV-personal som har med utbildningsfrågor att göra. »Magistern» torde ligga väl till som vår nästa skolplanstyp.

FV har nog funderingar på att gå samma väg som bland annat fransmännen gör, nämligen till reaskolning redan från begynnelsen. Det är mycket som talar för

en sådan utveckling — inte minst de mycket goda svenska erfarenheterna av att man bytte ut »typ 2» (Sk 16) mot reoplan och således redan har gått halva vägen mot en fullständig »realisering» av utbildningen.

Vad som närmast konkurrerar med Fouga Magister är väl den brittiska Hunting Percival Jet Provost, som nu håller på att tillföras RAF. TV:s medarbetare har haft tillfälle att få flyga såväl Jet Provost som Fouga Magister. Bägge typerna föreföll mycket enkla att flyga — till och med lite för enkla bitvis — men ingav

varje del - en fördel

Motor:

Kortslagig, 4-cyl. toppventilmotor med utbytbara cylinderfoder — 4-växlad växellåda med överväxel, helsynkroniserad — lätt åtkomliga detaljer för justering och service — bensinsnål.

Praktiska detaljer:

Stötfångare och prydnadslister i rostfritt stål — liten vändradie — bäddbar — soltak (endast 250: — extra) — vindrutespolare — luftkonditionering med defroster.

Kaross:

Syntetiskt lackerad — helsvetsad — självbärande — lågt luftmotstånd — 4-dörrars — förnämlig runt-om-sikt — medger bekväm instigning — modern i linjerna.

Extra plus för säkerhet:

Svampgummistoppad instrumentpanel — etapphärdad, uttryckbar vindruta — alpint utprovade bromsar — invändiga handtagen monterade med spetsen riktad från passageraren. Obs! Nu med asymmetriskt ljus.

Välkommen för demonstration och provtur

Geugeot
nu även högerstyrd

- alltigenom
en bra bil

Gjestvangs

Strandvägen 7 C, tel. 63 02 35

framförallt förtroende och skänkte stor trevnad och nöje.

Jet Provost och Fouga Magister skiljer sig väsentligt från varandra i två avseenden; utseendemässigt och i fråga om sitsarnas placering. Fouga Magister är enligt vårt tycke elegantare, men den är samtidigt mycket låg (bara 60 cm från marken till vingtippen) och kanske opraktisk när det blir höga snövallar på fälten. I Jet Provost sitter lärare och elev bredvid varandra. I Fouga Magister är sitsarna i tandem och bakre sitsen har försetts med ett »periskop» eller »kikarsikte» för att sikten framåt skall bli den bästa tänkbara. Det påstås att man mycket lätt vänjer sig vid den där anordningen och det är möjligt. Under den första flygningen föredrar man emellertid att titta bredvid kikaren...

Bägge typerna är mycket beskedliga. Rodren verkar väl även vid långt driven stall och man behöver inte kunna alltför mycket flygning för att ta något av planen ur en vinkning — utan alltför stor höjdförlust. I avancerad flygning föreföll bägge planen mjuka och följsamma.

Medan Jet Provost har en motor på cirka 800 kp, så har Fouga Magister två på cirka 400 kp vardera. Motorstyrkan är således likvärdig, och sen är det en smaksak om eleverna skall läras att hantera en eller två motorer. Fouga Magister har förnämliga enmotorsprestanda. Den stiger villigt till 3000 meter på bara en motor, och med undantag av litet lägre fart och givetvis en smula dröghet kan planet flygas — inom vissa gränser — precis lika bra på en som på två motorer. Detta ger givetvis en mycket stor säkerhetsmarginal och kan vara av stort värde, inte minst psykologiskt, vid utbildningen. Fransmännen själva har också utomordentliga erfarenheter av den utbildning som hittills bedrivits på Fouga Magister, direkt från backen utan någon propellertyp emellan, och det har även britterna med Jet Provost.

När man studerar tillgängliga siffror för de båda typerna upptäcker man vissa skillnader i egenskaperna.

	Fouga	Jet Provost
Spännvidd	11,32 m	11,25 m
(med tiptankar)	12,14 m	
Max flygvikt	3.200 kg	3.200 kg
Maxfart vid havsytan-horisontalflykt	672 km/t	
vid 3000 m		705 km/t
vid ca 7000 m	710 km/t	522 km/t
Stigtid till 6.000 m	10 min	11 min
Startsträcka över 15 m hinder	880 m	606 m

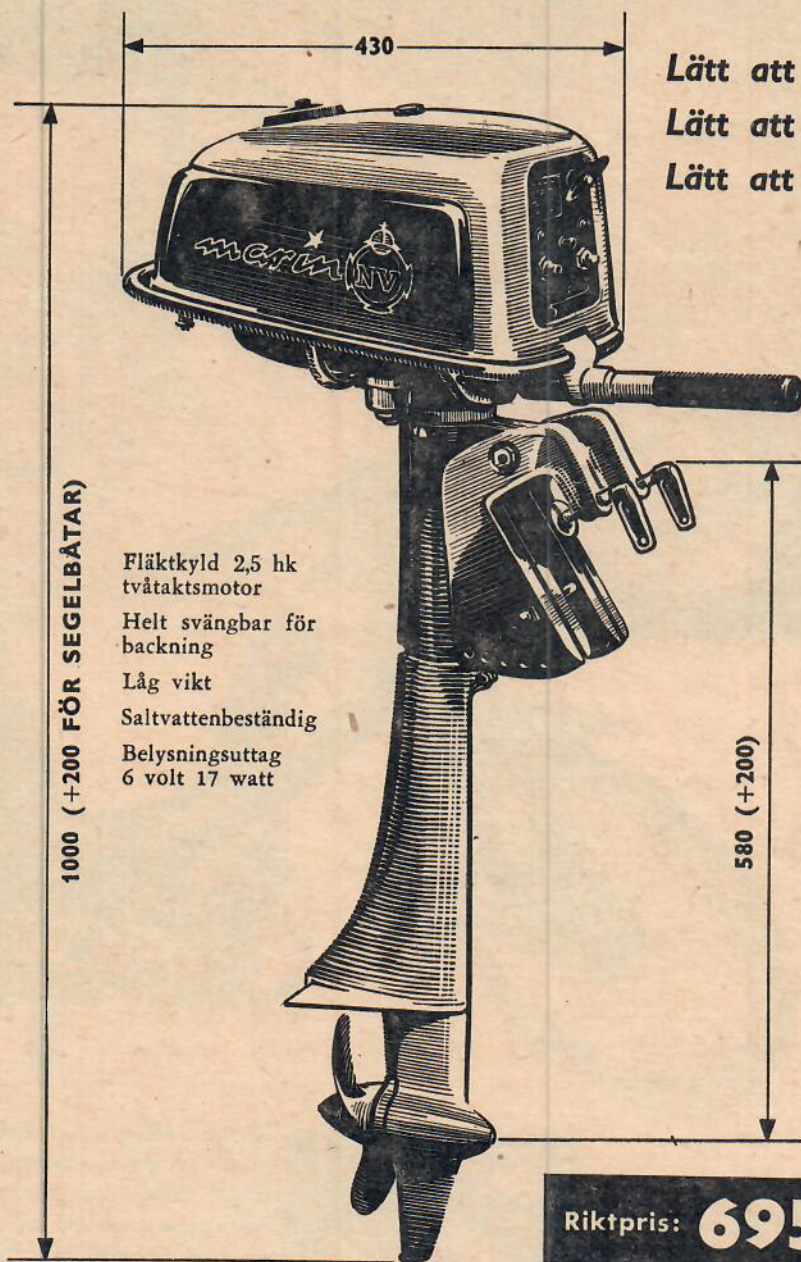
På en höjd av 10.000 m har Fouga Magister en maximal flygtid (+ 125 liter reservbränsle) av 2 tim. 40 min. Jet Provost har på samma höjd utan vingk tankar en flygtid av 1 tim. 40 min. och med vingk tankar 2.40.

Före demonstrationen i Sverige hade planet visats i Finland, där man också har stort intresse av typen och kanske är i större behov av en ny skolplantyp än vad det svenska FV är idag. Och nu väntar vi alltså med spänning på vad våra FV-experters säger; morgondagens FV-piloter utbildas direkt på rea (det tror vi att de ska) och skall i så fall denna utbildning ske på Fouga Magister?

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

Nya NV Marin

nu ännu tystare ännu starkare!

TYSTARE

tack vare helt ny ljuddämpning med separat avgaskanal.

STÖRRE DRAGKRAFT

genom minskat vattenmotstånd, tack vare den nya riggens droppform och gynnsamma strömningsförhållanden.

DRIFTKOSTNAD 65 öre i timmen.

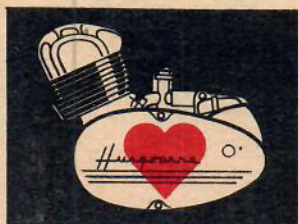
HASTIGHET ca 5 knop på ordinär roddbåt.

NV Marin har snabbt blivit den populära snurrar för roddbåtar och kanoter — och finns även mot pristillägg med förlängt riggrör för segelbåtar.

ER BÄSTA GARANTI 4000000 NYMANSFORDON 1888-1958

**...och
vilken
motor! ♥
Den är
världsbra**

Motorn i Husqvarna Roulette är byggd av samma tekniker som skapat Guld- och Silverpilens framgångar i svenska och internationella mc-tävlingar. Den är helsvensk, specialbyggd för våra förhållanden med en backtagningsförmåga i särklass. Den är

stark, villig och smidig — *den är världsbra!*

Motorn är mopedens hjärta . . .

Men Husqvarna Roulette är inte bara en motorteknisk triumf — den är också en seger för svensk formgivning med sina svepande eleganta linjer och sin tjugiga färgsättning.

Gå därför in till närmaste Husqvarna-försäljare och välj *helsvenskt då det är bäst* — välj nya

Husqvarna Roulette Lyx
med bakhjulsfjädring, inbyggd strålkastare och hastighetsmätare, vita däckssidor och förkromade fälgar.
Färg: svart/solgult.

Riktpris: 2-växlad: 905:—
3-växlad: 950:—

Husqvarna Roulette Standard
2-växlad, med eller utan bakhjulsfjädring. Inbyggd strålkastare. Färger: Karmosinröd/beige, kungsblå/beige, grön/beige.

Riktpris
utan bakhjulsfjädring: 820:—
med bakhjulsfjädring: 860:—

Husqvarna Roulette Populär
enväxlad moped till lågt pris — lättkörd, lättskött, ekonomisk. Byggt på samma eleganta ram som övriga Roulette-modeller.

Riktpris: 695:—

Husqvarna *Roulette*

RATTA RÄTT...

...MED ÖGON I NACKEN

Härom dagen fick jag skjuts av en god vän. Det var mycket vänligt, men jag hoppas att han inte läser detta för då upphör säkerligen vänskapen. Genast när vi startade kastade jag automatiskt en blick upp mot backspeglarna. Ja, vanan sitter ju i även när man sitter på passagerarplatsen. Det var något konstigt med den här backspeglarna. Rätteligen borde jag ju inte se någonting alls från min plats. Men det gjorde jag — och det jag såg var mina egna osköna anletsdrag! Naturligtvis påpekade jag för vännen att speglarna var felvänd.

— Asch den där, blev hans svar. Den använder frugan mer än jag, så det är ju lika bra den får sitta så där. A jag saknar den inte, huvudsaken är väl att man ser var man kör själv, eller hur?

FÖRARE MED SKYGGGLAPPAR

Jag blev stum. Här satt jag alltså nu och åkte med en sån förare som bara tittar framåt. En sån som inte bryr sig ett skvatt om vad som händer bakom. En sån som med soligt samvete ligger långt ut till höger och som konstant blir lika förvånad och heligt förbaskad varje gång han blir omkörd.

Liksom för att fullända bilden av den kortsynte bilisten var han dessutom ytterst sparsam med körriktningsskyltarna. Mitt stackars hjärta flög gång på gång upp i halsgropen när han gjorde sina plötsliga svängar från fil till fil. Ingen titt bakåt, inget tecken.

Jag kunde inte tåla längre, utan sa några väl valda förmaningens ord. Vännen visade upp den mest oförstående och sårade nuna jag någonsin sett. Skulle han — han som kört bil prickfritt i tolv år — inte veta hur man bär sig åt i trafiken! Längre kom vi inte i vår diskussion, för här skulle jag hoppa av. Tack för skjutsen.

Jag skulle personligen inte kunna köra en meter utan klar sikt bakåt genom backspeglarna. Inte för att jag är någon kung bakom ratten, men jag har i alla fall lärt mig uppskatta backspeglarna. En van bilförare ser faktiskt nästan lika mycket bakåt som framåt. Antingen han kör rakt fram eller ska svänga vet han exakt hur läget är. Den hastiga blicken i backspeglarna blir en vana och går rent instinktivt. Den tar kanske någon tiondels sekund eller mindre — men det räcker.

På tal om utvändiga backspeglar, så är konvexa speglar utan tvekan bättre än plana. Av två orsaker. Dels ger de ett betydligt större synfält — dels eliminerar de solkattsrisken. Det sista är inte det minsta viktiga. När solen står lågt kan strålarna i ett visst läge komma som ett piskrapp i ögonen om man kör med plana speglar. Likadant om en bakomvarande bil inte har vett att blända av. Bästa nyttan av utvändiga backspeglar får man om den högra placeras längst fram på flygeln och den vänstra vid vindrutesrustestolpen (vid högerstyrd bil tvärtom naturligtvis).

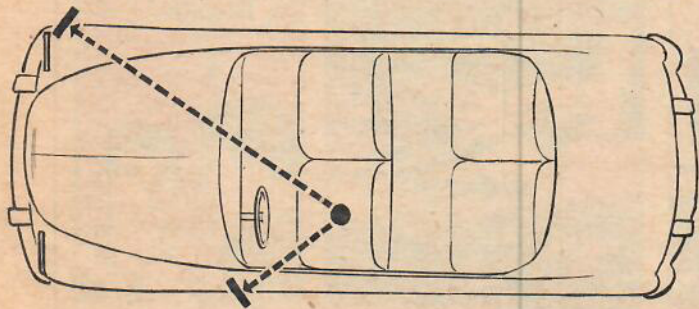
Genom att använda backspeglarna rätt kan ni köra i ett mjukare tempo, ni kan anpassa farten efter den bakomvarande trafiken, ni kan underlätta omkörningar och ni kan göra riskfria körriktningförändringar.

Kör med ögon i nacken!

DAGENS LÄXA

När vi ändå är inne på ämnet backspeglar, passar det väl bra att citera trafiklagstiftningens paragraf 57, moment 2: »Bil får icke lastas så, att körriktningsskyltar skymmes eller föraren hindras att genom backspeglarna iakttaga den bakomvarande trafiken.»

Per-Olof Olby.

Bästa nyttan av utvändiga backspeglar får man om de placeras så här.

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

Låt en Agfa-kamera övertyga Er

Ni fotograferar bättre än Ni tror!

Isolette-serien

6×6

ISOLETTE L

Nyheten att kombinera 6×6 och 24×36 i en kamera har gjort Isolette L till den verkliga önskekameran!

Bara ett par enkla handgrepp behövs för att ställa om kameran till önskat format. Inbyggd exponeringsmätare. Med Agfa Color-Apotar 4.5

KR 180:—

Agfa har en kamera för varje ändamål - i varje prisklass

AGFA ISOLETTE I

En elegant och lättskött all-roundkamera, som hela familjen kommer att få glädje av. Med Agfa Agnar 4,5 och Varioslutare

KR 79:—

AGFA ISOLETTE II

Ingen risk för två exponeringsringar på samma ruta med Isolette II, som har dubbel-exponerings-spärr.

Agfa Apotar 4,5

KR 118:—

AGFA ISOLETTE III

Mätsökaren hos Isolette III garanterar exakt avståndsställning. Med dubbel-exponerings-spärr och Agfa Apotar 4,5

KR 156:—

AGFA SUPER ISOLETTE

Den kopplade mätsökaren garanterar Er hårskarpa negativ. Med Agfa Solinar 3,5 och Synchro-Compur

KR 415:—

Agfa har en kvalitetsfilm för varje kamera - för varje ändamål

Säg Agfa Isopan nästa gång Ni köper svart-vit film.

För färg eller svart-vitt är Agfa-filmen alltid den rätta.

Agfacolor omvändningsfilm CUT 18 ger Er färgriktiga diapositiv.

BUZZ COOPER

AV ROY CRANE

JAG HAR ORDER PÅ DIG ATT FLYGA VÄSTERUT MED DIN MIDJET!

VARFÖR?

EN TYFON ÄR PÅ VÄG OCH DOM ÄR RÄDDA FÖR UBÅTAR! DOM KANSKE VILL VETA VAD SOM ÄR FÄRLIGAST FÖR EN MIDJET!

DÄR FINNS INGA MADRASSFÄLT. DU FÅR LANDA PÅ VATTNET. DU FLYGER NONSTOP OCH TANKAR I LUFTEN VID FORT WORTH!

TÄNK OM JAG SLÅR REKORDET!

TELEFON, CHRISTIE, DET ÄR BUZZ!

BUZZ! OH DÅ...

HEJ, STJÄRNOGA! VILL DU KOMMA TILL KEY WEST PÅ ETT PAR DAR?

ÄLSKLING, SÅ UNDERBART!

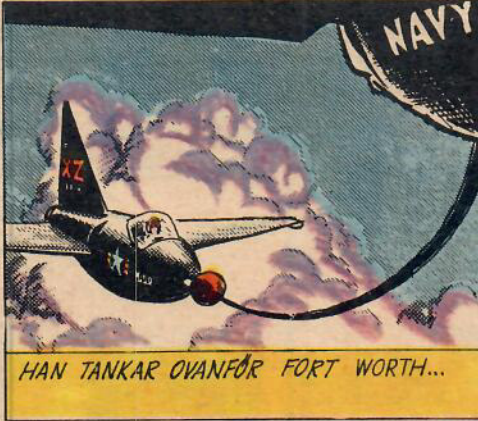

JAG TAR FÖRSTA PLAN OM MOSTER TAR JUNIOR!

SÅ GÄRNA!

BUZZ OCH MIDJETPLANET ÖVER KLIPPIGA BERGEN... NONSTOP TILL KEY WEST I FLORIDA...

HAN TANKAR OVANFÖR FORT WORTH...

...OCH SÄTTER FART IGEN...

JAG SLÅR TRANSKONTINENTALA REKORDET...

AJ, TEMPERATUREN ÄR FÖR HÖG... JAG MÅSTE SAKTA...

HALLÅ, TORNET. NAVY ETTA TRE NOLLOR BEGÄR INSTRUKTIONER FÖR LANDING PÅ VATTNET...

TRE NOLLOR-LANDA PÅ VATTENBANA TRE SEX... KRASCHBÅT VÄNTAR...

BUZZ FÅR MOTORKRÄNGEL...

OH BOY, TRE TIMMAR OCH ÅRTON MINUTER...

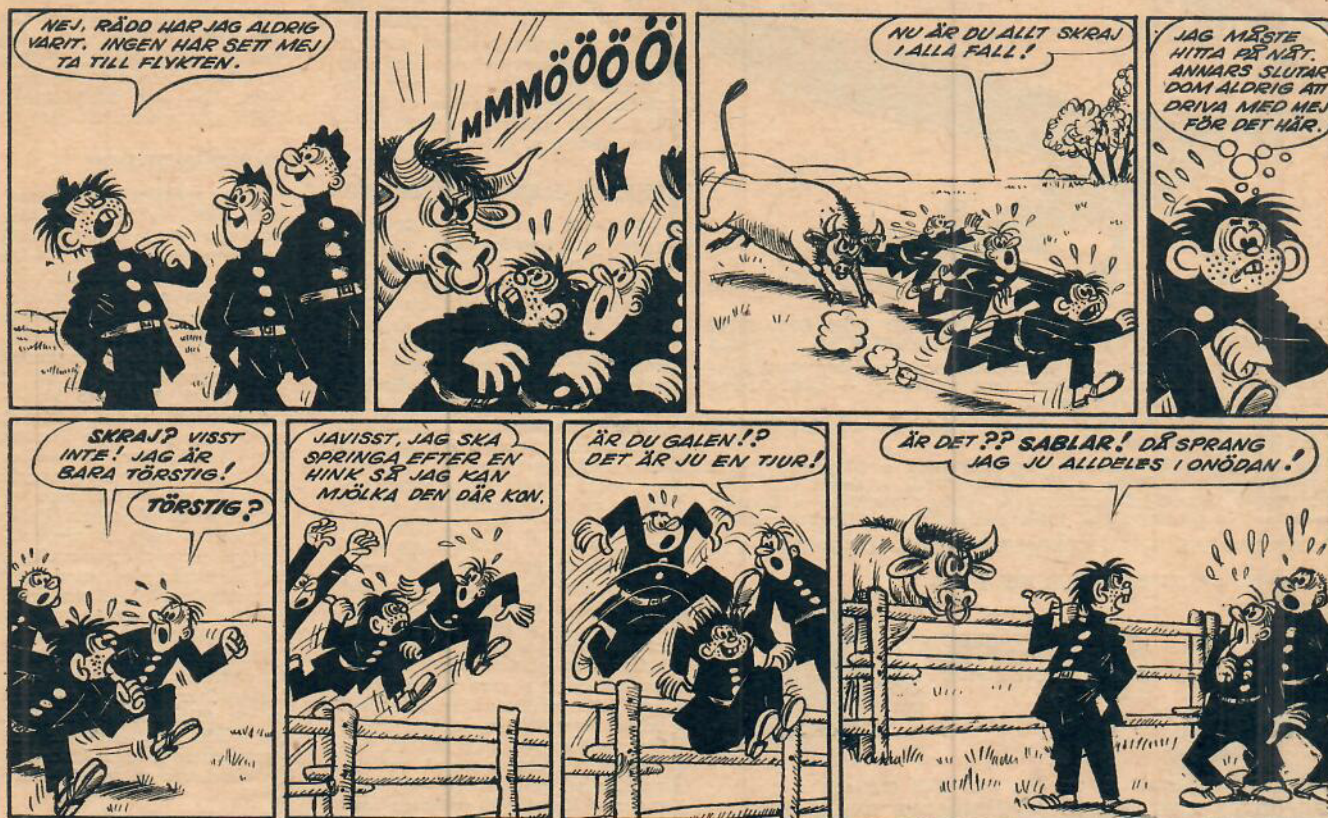

TRANSKONTINENTALT REKORD!

OFFICIELLT MISSADE NI REKORDET, COOPER! HEMLIGA PLAN FÅR INTE SLÅ REKORD!

© BULL'S

SIMCA provkör den en mil!

vilka bilar ska man räkna med i dag?

och hur ska man räkna?

Summera vad Ni kräver av Er bil. Betyggande fabriksgaranti är en självklar, grundläggande egen-skap. Så ska Ni kunna köra ekonomiskt och bekvämt. Helst vill Ni också ha ut lite raffinemang och sportighet ur motor, växellåda och styrning. Och säkerheten får ingen ge avkall på... bilarna Ni räknar med skall ha bromskapacitet med trygg-hetsmarginal.

Garanti i särklass

1 års fabriksgaranti för både material och arbete oavsett körda mil visar vad fabriken vågar stå för.

4 gånger 10.000-milatestad

Fyra 10.000-milatester har nu körts. Förslitningskostnad under ett sådant prov 4:60.

Svenskbyggd

Simca ger Er gedigen svensk kvalitet parad med resurserna vid en av Europas största bilfabriker.

NYTT

Modell Monthéry (57 hk)

Exklusiv variant i Simca-serien. 57 hk ettrig sportmotor av Flash-typ... se den och kör den - bilnytt i toppklass.

Rattväxellås

Ni slipper självrisken (300 kr) på stöld-försäkringen.

Flygkomfort

Framsätets ryggstöd är individuellt ställ-bara i 10 lägen.

Rostskydds- och underre-dsbe-handling

Helt behandlad även i bagage- och motorrum samt på dörrarnas och takets insidor.

4-växlad, säkerhetsbromsar, direkt styrning

Bättre flygkomfort

Simca 58 är bäddbar genom ett enda handgrepp.

Fästen för säkerhetsbälten

Simca 58 har som standard särskilda fästen för säkerhetsbälten.

Priser från 8.475,- fritt fabrik Nyköping exkl. oms.

provkör den i dag svenskbyggda

SIMCA

Tempo

NY TÄVLINGS- MODELL

För 0,5—1 cc motorer

Spännvidd 980 mm

SPECIALMODELL I KLASS F-1, BL. A. AVSEDD FÖR DEN NYA TÄVLINGSGRENNEN »P-FLYG. (PRECISIONSFLYGNING 60 SEK.)

TEMPO är en ytterst grundligt genomtänkt och nogga avprovad konstruktion, så utförd att alla — även rena nybörjare — skall kunna bygga och flyga den utan svårigheter.

BYGGSATSEN ÄR AV ABSOLUT TOPPKVALITET — ALLA DELAR ÄR NOGA FÖRARBETADE, BL. A.

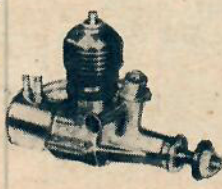
- Färdiga spryglar • Profilerade vingframkanter • Utstansade spant
- Kroppsdelen färdigsågade • Färdigt landställ av dural
- Svampgummihjul med lättmetallnav • Färdig motorbädd • Decaler
- Model-span • Ritning i full skala med bygg- och flyginstruktion.

MERA MATERIAL • LÄTTARE BYGGE • LÄGSTA PRIS

MESTA BYGGSATS NI FÅTT FÖR KR 14:50

**BÅDA VIDSTÅENDE
MOTORER LÄMPAR
SIG UTMÄRKT FÖR
TEMPO**

SUPER ALLBON MERLIN 0,8 cc

JÄTTEPOPULÄR, MEST SALDA DIESELMOTORN I SIN KLASS. Konstruerad speciellt för nybörjare är denna motor mera lättstartad än de flesta andra motorer. Vikt 49 gr. Bästa effekt 0,057 hkr vid 13.000 v/min. BRÄNSLETANK OCH PROPELLER MEDFÖLJER. Kr 49:50. Svensk instruktion. SEMO-SPEED dieselmotorbränsle No 1. Bäst för inkörning. 250 gr. Kr 3:—

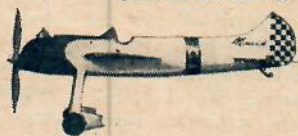
Mc COY 0.49 (0,8 cc)

MARKNADENS BILLIGASTE GLÖDSTIFTSMOTOR. Endast Kr 24:50 inklusive bränsletank. EFFEKTIV OCH LÄTTSTARTAD. Svensk bruksanvisning, extra radialfäste och skiftnyckel ingår i priset. Lämplig propeller Kr 1:25. SEMO 3 motorbränsle Glo', hög-effektivt, NITRETAT, 250 gr, Kr. 4:85. TESTORS motorbr. 39 Glo', 125 gr, Kr. 2:25.

STARTBATTERI för glödstiftsmotor, 1,5 v., plastinklätt. Kr 5:—

MIRAGE 1/2 A. Flott och välflygande »Team-racer» för nybörjare. Mc Coy 0.49 passar precis till denna modell. Kompletet byggsats med trebladig plastpropeller, plastspinner, gummihjul med plastnav, färd. landställ, material till specialtank, decaler, skruv och alla delar utstansade. Kr. 10:90.

VITAMIN. Byggsats till elegant och lättbyggd teamracermotormodell, avsedd för 0,8 cc diesel- eller glödstiftsmotorer. Profilerad vinge och färdigträst flygkropp av balsa, landställ av lättmetall, decaler etc. medföljer. Pris Kr 13:95.

Tigre NYHET! G-32 1 cc DIESEL

Aterigen en modern högeffektdiesel från Super Tigre. Enda 1 cc motorn med kullager, härdad kolv och cylinder. Härdad kolvbult med spärr, roterande bakre insug med bronsbussning. Vikt 80 gr. Effekt 0,098 hkr vid 14.800 v/min. Pris Kr 47:50.

KATALOG

OBS! 136 sid. Ni finner alla nyheter i vår nyredigerade katalog nr 12.

SVEN E. TRUEDSSON
MODELLFLYGINDUSTRI - MALMÖ

Sänd mot postförskott (+ porto)

... st. Tempo	14:50
... st. Mirage	10:90
... st. Vitamin	13:95
... st. Allbon Super Merlin	49:50
... st. Mc Coy 0.49	24:50
... st. Propeller	1:25
... st. Super Tigre G-32	47:50
... st. Semo 1 dieselbränsle	3:—
... st. Semo 3 glödstiftsbränsle	4:85
... st. Testors	2:25
... st. Startbatteri 1,5 v.	5:—
... st. Semo balsalim	—:75
... st. Modellflygkatalog	1:25

Önskas endast katalog, insänd frim.

Namn

Adress

TV 9-58

Sjömoped och...

(Forts. fr. sid. 35)

En annan detalj som också har sitt intresse vid denna jämförelse är att svenska motorer ofta är relativt lågvarviga och har lågvarviga propellrar med stor diameter. Rekordet innehas av Penta U 21 S där motorn gör 1.400 v/min och propellern 800 v/min.

SKRUV ELLER GRÄDDVISP

Fördelen med en stor, lågvarvig propeller framstår klart om man tänker på att våra vanligaste båttyper, roddbåtar och arbetsbåtar, inte är byggda för högre farter än 5—7 knop. För att kunna ge god drivkraft även vid hög belastning måste propellern vara utformad så att den får ordentligt »grepp». En stor och långsam propeller »skruvar» sig fram med effektiv drivförmåga i motsats till en »gräddvisp» som bara rör om en massa vatten. En båts fart bestäms av skrovformen och det är därför lönlöst, och i varje fall mycket dålig ekonomi att med hjälp av starka, högvarviga motorer försöka pressa båten över dess »naturliga» fartgräns. Därtill kommer att en högvarvig motor är känslig för belastning, skillnaden i fart med belastad och fullt lastad båt brukar vara avsevärd.

På lätta, snabba båtar gäller helt andra förutsättningar. Där måste båten drivas i så hög fart att den »lättnar» och planar för att minska motståndet. På denna typ av båtar kommer högvarviga motorer med små propellrar till sin rätt. Och eftersom den lätta passbåtstypen är mycket vanlig i USA är det naturligt att även de flesta motorerna byggs för denna båttyp.

Denna jämförelse mellan två helt skilda snurretyper syftar inte till att bevisa att den ena är bättre eller sämre än den andra. Det tillverkas i dag ypperliga motorer såväl i USA som i Sverige, fast för olika anspråk. Detta måste man ha klart för sig när man skall välja för- och nackdelarna och välja rätt motor till rätt båt.

SUPERSNURROR

Årets verkliga supersnurra, modell USA, är Mercury Mark 78 en koloss på över 80 kg, hög som en flygplansfena med 70 hk innanför aluminiumskalet. Kraften tas ur en rak sexcylindrig tvåtaktare med en cylindervoly m på 1.070 cm³. Övriga nyheter från Amerikas främsta snurreindustri är Mercury Mark 28 på 22 hk samt Mark 58 på 45 hk — den senare skall enligt reklamen ge mest knop per varje liter bensin. Mest hästkrafter per dollar får den som köper en sexcylindrig Mark 75 på 60 hk, men så har också priset på denna fjolårsmotor sänkts med 13 procent. Den blanka och rikt dekorerade motorhuvu gömmer ett utomordentligt invecklat maskineri som mår bäst av att inte bli utsatt för klämfingry nyfikenhet av ägaren.

Mercurys stora försäljningsframgång med förra årets 60-hästars har tvingat konkurrenterna att följa med i galoppen. Nu har också Scott-Atwater en lika stark snurra medan Johnson Evinrude lanserat en ny V-4-motor på 50 hk.

TREPIPIG TVÅTAKT

Scott-Atwater har valt att göra en trecylindrig tvåtaktare, vilket

(Forts. på sid. 50)

Om Ni visste vad händig Ni är med

KÅBETÄCK

— de 1000 möjligheternas material

Tråkiga reparationer, lagning av puts, jämning av golv, källarmålning osv. blir rent lustbetonat arbete med KÅBETÄCK. Varför? Jo, den nya plastcementen är smidigare och mer lättarbetad, hållbarare och mer ekonomisk än annat material. Ni kan inte misslyckas!

Lägg mosaik — sätt kakel-
modellera med KÅBETÄCK
— idealet till hobbyarbeten!

**Börja i dag! Köp hem en
plastpåse om 1 eller 5 kg.**

KLINT, BERNHARDT & Co. AB
STOCKHOLM 3

LAMBRETТА

är bra

(läs bäst!)
säger
Lennart Bergelin

Lambretta Turist

”Tvåhjuling med bilkomfort”

»Det finns vissa tillfällen då man, trots att man är tvåhjulsfrälst, vill ha något som både kan ge tillfredsställelse åt tjusningen att känna balansen och samtidigt ha skydd och bilkomfort. Vad är då naturligare än att tanken går till skoter som det Enda rätta. I den nya Lambretta Turist verkar det

som man kommit till gränsen. Här har man fått fram en skoter som i alla avseenden verkar att hålla vad den lovar och som jag är övertygad de flesta kommer att trivas med. Vi svenskar gillar fordon som är oömma och som har motorstyrka i överkant.»

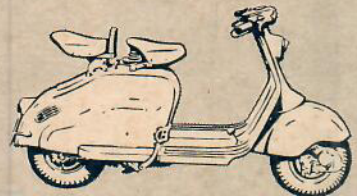
NYA MODELLER 1958

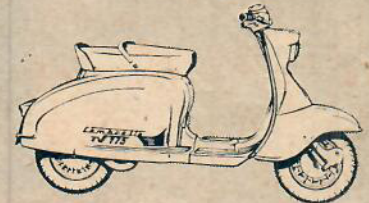
Lambretta Milano

Lambretta Piccolo

Lambretta Torino

Lambretta Turist

LAMBRETTAS TRIVSELLINJE:

- Studera Lambrettas konstruktion och finesser i broschyrer för de olika modellerna.
- Hämta JA/NEJ-provet och Ni ser Lambrettas mervärde.
- Ni får riktpislista på reparationer.
- Ni får en skotertidning i lyxutförande gratis ett år.
- Ni får gratis medlemskap i skoterklubb under ett år.
- Ni får åka med till världsutställningen i Bryssel. Titta in till oss så får Ni veta mer om resan i den rikt illustrerade dagboken — ett exemplar väntar på Er!

Gör som **1.400.000** jorden runt.
— kör

Lambretta

skotern alla gillar

Gen.-agent:

AB Bil & Truck, Göteborg. Huvudrepresentant i Stockholm: Göta Motor.

**- för bättre
batteriekonomi**

Sjömopeder och...

(Forts. fr. sid. 48)

möjliggjort en kompakt konstruktion med låg vikt. I förhållande till sin effekt har motorn också mycket små ytterdimensioner. I standardutrustningen ingår 12 volts startmotor, reglage för fjärrkontroll från förarplatsen, automatisk läns pump samt som extra finess elektrisk-hydraulisk tipp-anordning för motorn.

Johnsons och Evinrudes V-4:or är tekniskt sett intressanta konstruktioner i utbordarehistorien. Skillnaden mellan märkena består emellertid bara i olika »skal» kring motorn. Trycktanken har slopats och i stället pumpas bränslet från den separata bensintanken med pump direkt till förgasaren. Trycktanken tycks därmed på allvar vara på avskrivning hos många av de ledande utbordarfabrikaten och utvecklingen får ses mot bakgrunden av de explosionsriskerna och driftsstörningar som förekommer.

TERMOSTATKYLNING

En ny detalj på Johnson-Evinrude V-4:n är att kylvattencirkulationen är termostatreglerad. I likhet med övriga stora motorer är den nya V-4:n givetvis utrustad med alla tänkbara standard-extra-tillbehör i form av elstart, generator etc., men finns också med startsnöre.

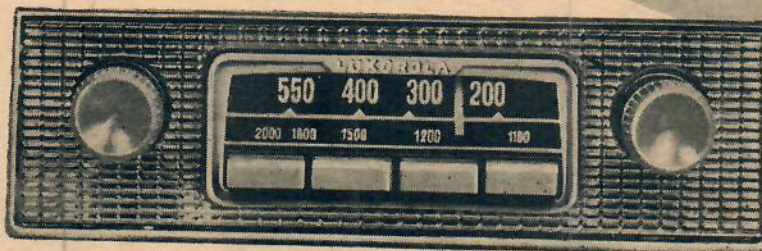
Efterfrågan på en någorlunda prisbillig, men ändå tillräckligt stark motor för bl. a. vattenskidåkning är tydligen mycket stor

i USA eftersom även Scott-Atwater lanserar en helt ny motor, Sports Scott på 22 hk. Motorn har en lätt, men robust konstruktion samtidigt som den har extremt tyst och mjuk gång tack vare effektiv gummiupphängning och ljudisolering. Sports Scott finns också med elstart. Samtliga Scott-Atwater-motorer utom de allra minsta typerna har motorhuv i fiberglas med sex olika färger att välja på samt har automatisk läns pump, back och frigång som standard.

IMPORTERAD ARCHIMEDES

Teknikens Värld kunde som första tidning i februari presentera de svenska snurrenyheterna: Archimedes' och Pentas 2,3- och 6-hästars samt NV:s och Aldells nya modeller. På »Allt för sjön» kom Archimedes med ytterligare en överraskning genom att uppträda som generalagent för den amerikanska Oliver-motorn. Den största Archimedes-motorn är med sina 10-12 hk och en vikt av 60 kg både för svag och för tung för t. ex. vattenskidåkning. Bättre en importerad »supersnurra» i handen än tio egna under experiment, har man tydligen resonerat i Sundbyberg. Nu täcker Archimedes hela registret på snurremarknaden och detta tillsammans med en väl utbyggd serviceorganisation ger fabriken en utomordentligt stark position. Och vad Oliver-motorn beträffar är det kanske inte helt otänkbart att den så småningom också »kläs» i Archimedes-dräkt.

LUXOROLA

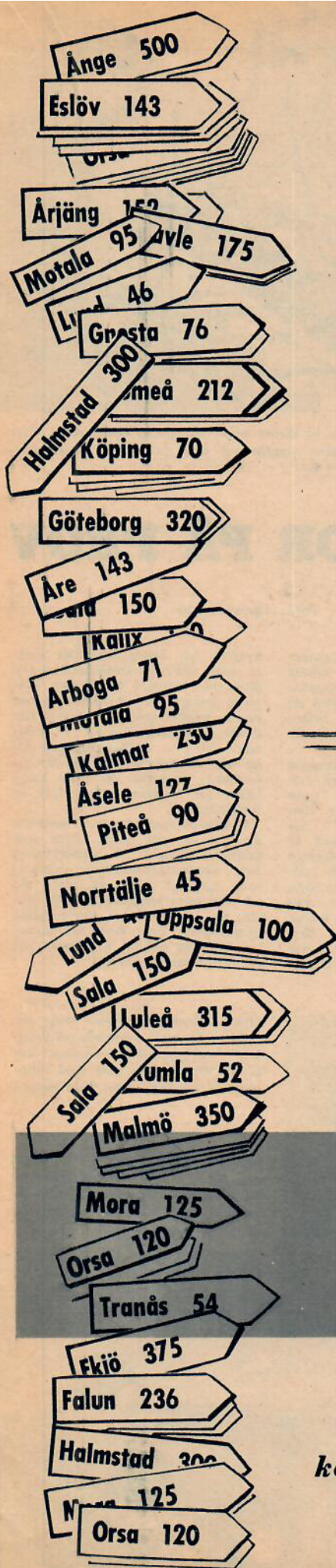
265:—
Riktpris

den nya bilradion

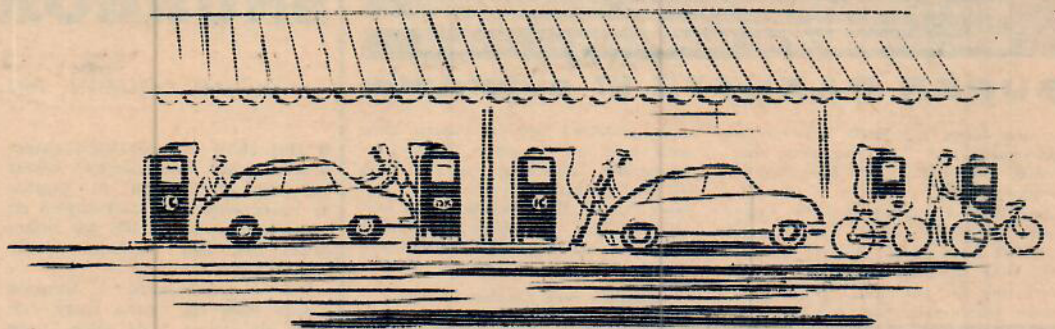
- ★ lätt och elegant montering i alla bilmodeller
- ★ hög känslighet, effektiv störbegränsning
- ★ bekväm tangentmanövrering
- ★ "silentor" för snabb och störningsfri stationsinställning.

Försäkra Er om trevligt resällskap. Bekanta Er med Luxorola hos närmaste Luxor-försäljare.

**LUXOR
RADIO**

samla reparationsfria mil

med **OK**

Två-Taktsolja

OK Två-Taktsolja har nya högeffektiva tillsatser som ger ännu renare motor = ökad effekt. Den smörjer bättre och minskar därför slitaget, samtidigt som den ger ett pålitligt rotskydd. OK Två-Taktsolja bevarar krutet i Er 2-taktsmotor.

Den är motortestad!

Överlägsenheten hos OK nya specialolja för 2-taktare har nämligen klart konstaterats vid Europas största laboratorium för motorprovning av smörjolja!

Ni kan lita på OK Två-Taktsolja!

Kör ännu fler reparationsfria mil —

kör till

och

bensinstationer

nyhet utan like

kameran som "sköter sig själv"

Mäter automatiskt ut rätt avstånd vid objektivinställning

Mäter automatiskt ut rätt exponering vid slutarinställning

Mäter automatiskt ut rätt bildbegränsning vid växeloptik

SUPER PAXETTE III automatic

är den första och enda kameran på marknaden som i så hög grad automatiskt underlättar och löser inställningsproblemen.

4-linsigt färgkorrigerat objektiv Color-Ennit 1:2,8/50 eller Color-Ennalut 1:1,9/50. Utväxlingsbara objektiva fr. 35-200. Stor ljus sökarbild med lysrammarkering för växeloptik. Helsenkronisering, snabbframmatning och en mängd

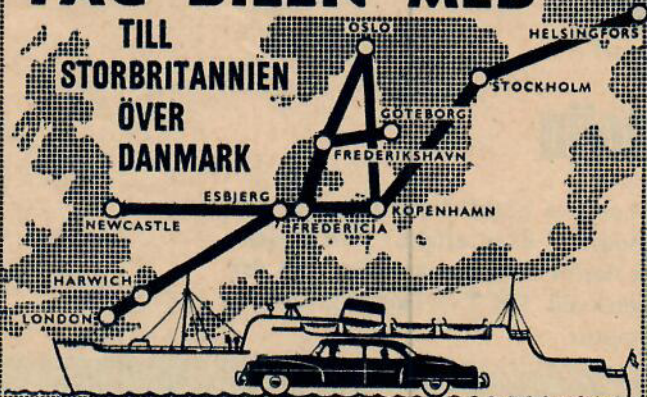
andra praktiska finesser. Paxette automatic med den kopplade exponeringsautomatiken finns även med fast optik och utan avståndsmätare.

Super Paxette III automatic är en prisvärd nyhet till överkomligt pris. Paxette finns i en hel serie modeller som kan tillfredsställa varje önskemål.

Rådgör med fotohandlaren.

TAG BILEN MED

TILL
STORBRIANNIEN
ÖVER
DANMARK

Till Syd-England, Wales och Irland via
Esbjerg—Harwich

Under sommaren 6 turer i
veckan i vardera riktningen.

Till Nord-England, Skottland och Nord-
Irland via Esbjerg—Newcastle

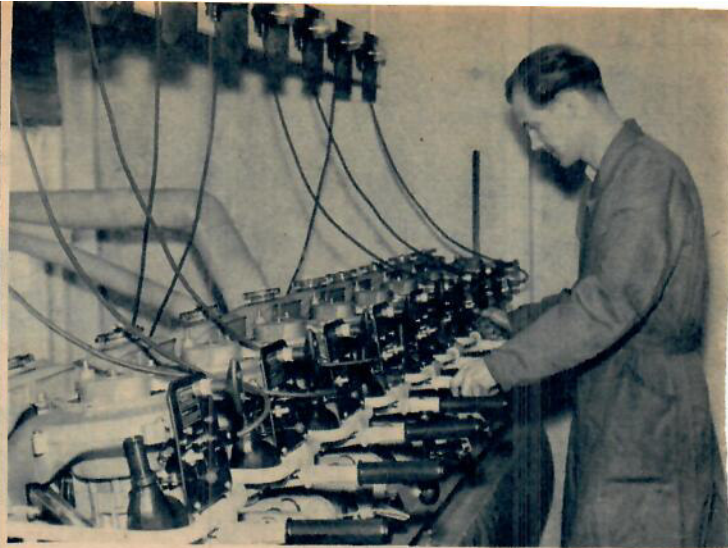
Under sommaren 2 turer i
veckan i vardera riktningen.

Biltaxor från sv. kr 70

Biljetter och platsreservationer för bilar samt alla
övriga upplysningar genom resebyråerna och

D.F.D.S.

DET FORENEDE DAMPSKIBS-SELSKAB A/S
Köpenhamn

Alla NV Marin-motorer körs in direkt efter slutmonteringen. Arne Östblom kontrollerar att snurrorna uppför sig som de skall i bassängen.

SNURROR PÅ PROV

Av JAN KARLSSON Foto: Uppsala-Bild

■ Hur skall den idealiska aktersnurran vara konstruerad? Lönar det sig att plocka in massor av hästkrafter; står fartvinsten då i rimlig proportion till det högre priset och den oerhört ökade bränsleförbrukningen?

Hos Nymanbolagen i Uppsala gjorde man sig denna fråga och fann att svaret i de allra flesta fall är nej. Stora motorer kan ha ett visst berättigande i bilar där accelerationen ibland är av stor betydelse. På sjön däremot spelar den detaljen mindre roll; där är det den jämna farten som avgör. Uppsalafirmans idéer realiserades i NV Marin en motor som nu går på sin femte försäljningssäsong. Årets modell har fått vissa förbättringar. Drag-

kraften har blivit betydligt större utan att bränsleförbrukningen ökat från tidigare 0,8 lit/tim. Motorns insug- och avgassystem har delvis byggts om och riggen har gjorts strömlinjeformad. I realiteten innebär förbättringarna att en båt av normal storlek får en hastighet ungefär en halv knop högre än tidigare, vilket inte är föraktligt.

Nymanbolagen är fast beslutna att behålla sitt goda rykte som båtmotorbyggare. I laboratorier och provningsbassänger arbetar man ständigt med nya idéer för att förbättra motorerna. NV Marin är nu Sveriges mest sålda aktersnurra och den förstaplatsen är man väldigt angelägen om att inte lämna ifrån sig.

Efter inkörningen provas varje enskild motor med avseende på dragkraft och bensinförbrukning. Det är Bo Waerneman som med tidtagarur i handen utför bränsleprov.

Ingenjör Gösta Stillerud har hand om NV:s marina laboratorium. I ljuset från ett stroboskop studerar han här hur propellern uppför sig under gång vid olika varvtal (ned.).

Slänger Ni pengarna i sjön?

Varför skänka bort pengar genom att köpa ny bil och betala accis. Helreovera motorn istället i Er nuvarande bil. Det kostar i allmänhet ej mer än vad accisen går till — och på köpet blir Er bil som ny igen.

Bilen — förutom motorn — är ofta i gott skick och därför är en helreovering en affär som lönar sig. Ni spar alla de pengar en ny bil slukar och istället för att "slänga pengarna i sjön" i form av accis investerar Ni dem i Er nuvarande bil och stoppar dem i egen "ficka".

Garantirenovering från norr till söder:

På varje av oss utförd cylinder-, halv- och helreovering utfärdas ett Motorreoveringscertifikat. Detta certifikat är ett intyg på motorns tillstånd samtidigt som det är en garanti på det utförda arbetet.

Örnsköldsvik: AB C. E. M. Hägglunds Motorverkstad

Östersund: Ivar Jonssons Motorverkstad

Gävle: AB Söderlund & Lindström

Stockholm: AB Dixner & Co

Linköping: Malte Månson AB

Nässjö: Malte Månson AB

Göteborg: AB Carl Larssons M. V.

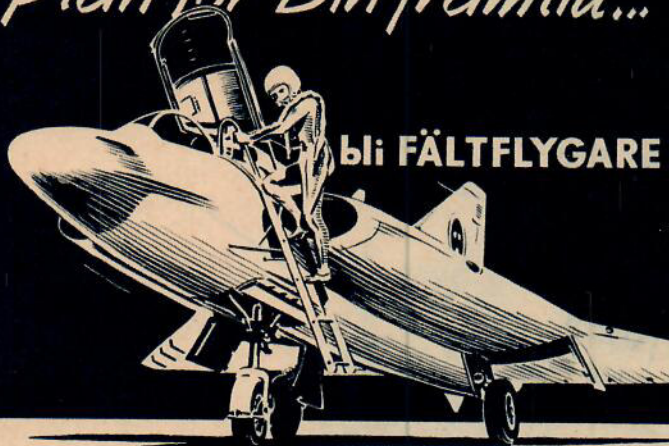
Malmö: AB Sterner Blomquist

← **Motor** *reoverings-*
specialisterna

— ger nytt liv åt sliten motor.

Plan för Din framtid...

Bi FÄLTFLYGARE

Nästa kurs börjar den 15 augusti. Ålderskrav: lägst 17 (med realexamen 18), högst 23 år.

FLYGVÄPNET

Till Rekryteringsofficeren, Flygstaben, Stockholm 80.
Sänd mig broschyren "Plan för Din framtid".

Namn:

Adress:

Postadress:

TV 9-58

Ansökan
före den
15 maj.

TV 9-58

VARLDENS
SNABBASTE
INSEKT

ÄR TROLLSLÄNDAN.
DEN LEVER SOM
BEKANT ENDAST EN
DAG MEN HINNER, TROTS
DEN KORTA TID SOM
STÅR TILL BUDS, KOMMA
UPP I EN HASTIGHET AV
80 KM/TIM.

SNABBASTE

LIMMET

SNABB LIMMAR

LÄDER, PORSLIN,
PAPPER, TRÄ, METALL - ALLT...

Finslipningen tar tid och är jobbig för armmusklerna. Ett lager plast läggs på med gummispackel som kan följa flygelns komplicerade form.

VI GÖR BIL AV RISHÖG

Tredje avsnittet

Som en gräspräcklig katt ser Simcan ut nu där den står i garaget och väntar på ny lack. I förra numret berättade jag om hur bucklorna slogs ut och skavankerna fylldes med plast. Sedan dess har jag finputsat den och även om den ser anskrämlig ut just nu med stora grå fläckar överallt är ytan jämn och fin.

Det var inga större problem med finslipningen men det var tidsödande och tröttsamt för armmusklerna. Med slipmaskin och grovt sandpapper fick jag fram formen på karossen så att det hela såg hyggligt ut på lite håll. Små ojämnheter kunde inte komma ifrån i början men de fylldes lätt med plastmassa utstruken med en gummispackel. Med fint sandpapper lindad runt en träkloss slipade jag sedan ned plasten tills ytan blev absolut jämn. Innan jag fick det som jag ville ha det måste jag göra om proceduren totalt gånger på de värsta ställena.

Ett par kromlister på Simcans dörrar fattades och i stället för att kosta på nya tog jag bort även de som fanns. Bilen ser faktiskt snyggare ut utan dem men skruvhålen under listerna måste fyllas igen. Det gick lätt med plasten men fordrade en viss procedur. Först slipade jag bort all färg på ungefär en kvadratdecimeter runt hålen och med en körnare slog jag en liten buckla så att hålen kom att ligga djupare än karossidan. Bucklan fylldes i med plast och slipades av. För att vara säker på att plasten skulle sitta kvar i de små hålen satte jag en plastklick även på insidan. När plasten stelnat blev den liksom nitad.

Nästa steg blir vattenslipning av hela bilen, påsprutning av primer och finspackling med celulosaspackel men mer om det i nästa nummer.

Skruvhål fylls i med plast. Först måste hålet försänkas. Man slår en buckla i plåten. Lagningen »nitas» med en klick plast på insidan.

NI VINNER på bekantskap med

Edixa-Reflex 58 har:

Inbyggd nedbländningsmekanism. Mattskiva lätt utbytbar mot snittbild. Spärr mot ofrivillig exponering. Inbyggd exponeringsmätare eller självutlösare.

Kul tävlan med 12 frågor

Den som vet mest
om Edixa-Reflex
och säger det bäst
vinner

1:a pris TAUNUS 17 M

2:a pris: Elite 8 ljudfilmsprojektor för ljud direkt på filmen.

3:e pris: Wollensak 8 mm smalfilmskamera med 3 objektiv.

4:e pris: Opemus II.

5:e pris: Opemus Populär.

6:e-10:e pris: Minolta Mini 5X5 projektor.

EDIXATÄVLINGEN

Fack 26 - Stockholm 8

Härmed rekriveras st. tävlingsbrochyr.

TV 9-58

Namn:

Adress:

Postadress:

Full rulle hos...

(Forts. fr. sid. 21)

längs en hundratalet meter lång maskinsträcka tills den färdiga Dauphinekarossen lyfts ut ur den sista svetsmaskinen och åker in i kemisk tvätt, underredsbehandling, baslackering, slipning samt slutlackering och torkning i bländande ljusa och ökenvarma torkugnar med tusenden av lampor med infrarött ljus.

Därefter åker karossen ut längs den slutliga sammansättningsbanan, där samtliga detaljer monteras; motor, dynor, hjul, bensintank, batteri. Och någon timme senare är en ny Daphne klar för provkörning inne i den stora ljusa sammansättningshallens slutdel.

Många utländska bilmän har varit på besök i Flins för att studera — och kanske beundra — den långt drivna automationen. Bland dem är mr Davis, vice-president i amerikanska Ford. Han deklarerade inför en specialkommitté tillsatt av amerikanska kongressen att Renaults Flins-fabrik var »mer automatiserad än någon fabrik i USA». Och det säger kanske det mesta.

Av Renaults nu 60.000 anställda är 800 tekniker och vetenskapsmän enbart sysselsatta inom forskningsavdelningen, som inom några år skall 4-dubbla sitt redan nu ganska stora laboratorieområde samtidigt som arbetsstyrkan inom forskningen fördubblas. Dessa fakta fick vi som indirekt svar på en fråga om Renault avsåg att införa plast i någon större utsträckning i sina kommande bilar. Hos Renault tror man inte att plast kommer att ersätta plåten, åtminstone inte ännu på åtskillig tid. Men däremot tror man på vissa detaljer av plast.

Och när vi frågar om nya modeller och nya konstruktioner, svarar Renault-ledningen salomoniskt att man har så mycket att göra med dagens säljande produktion, inte minst av Dauphine, att det inte finns en kvadratmeter till övers för nya modeller.

Det där sistnämnda tar vi emellertid med en nypa salt, och erinrar om den ganska sura Renault-reaktionen när den franska l'Auto-Journal (se Teknikens Värld nr 6/1958) presenterade Renaults senaste småbil 3 CV. Så här sa man i Renault-ledningen när vi förde 3 CV på tal (vederbörande hade då inte hunnit läsa Teknikens Värld):

»Om det skulle bli en 3 CV, så kan l'Auto-Journalen skryta med att ha varit först med att omnämna bilen. Blir det igen 3 CV, så glömmar folk bort hela historien.»

Ja, ja. Pressens och bilfabrikanternas intressen går inte alltid åt samma håll.

Att Renault gör goda affärer på redan existerande modeller framgår emellertid av tillgängliga siffror. Under 1957 tillverkades 337.000 enheter och av dessa exporterades inte mindre än drygt 117.000. Idag exporterar Renault 200 Dauphine om dagen enbart till USA och har därmed slagit ut själva Volkswagen i en hel rad USA-stater.

År 1953 hade Renault en årsomsättning av i runt tal 115 miljarder francs, dvs. bortåt en och en halv miljard kronor, och 1957 hade omsättningssiffran stigit till 215 miljarder francs. Några kapitalsvårigheter har inte Renault, vilket bevisas bland annat av att de investeringslån som tagits upp de senaste åren (på cirka 10 miljarder varje gång) har blivit slutplacerade bland allmänheten på mindre än tre dagar.

Hoppa in bara farmor
— pappa kör på
säkerhetsdäck!

TRELLEBORG

ger ökad trygghet åt förare och passagere

Ytterligare en trygghetsfaktor har nu fogats till Trelleborg-däckens fördelar. Det är den nya *isotop-kontrollen*.

Därmed har Ni i TRELLEBORG **SAFE T STAR** fått ett av de pålitligaste däck, som någonsin funnits i vårt land. **SAFE T STAR** är slanglöst och därmed explosionsfritt. Det har en extrabred slitbana, vars väggrepp och hållbarhet mångfaldigt förstärkts genom sajping d.v.s. slitsade, långsgående skårar. **SAFE T STAR** står idag som säkerhetsdäcket i absolut toppklass.

ISOTOP-KONTROLLEN

en ny kvalitetsgaranti

Avgörande för ett bildäcks stabilitet, balans och hållfasthet är att cordvävens gummibeläggning är fullkomligt jämn. Hos samtliga Trelleborg-däck kan denna absoluta jämnhet nu *garanteras* tack vare en sinnrik kontrollmetod med radioaktiva isotoper. Det betyder *ännu större livslängd, ännu bättre balans och ännu större hållfasthet* hos varje däck från TRELLEBORG!

SAFE T STAR

 sajpingdäcket med isotopkontroll

BETE
succéer!!

Jämtlands-draget

placerade sig bland de fem bästa dragen i den riksomfattande dragtestningen då 2.678 olika dragtyper testades ingående. Lättkastat, enastående mjuk, slingrande gång. Alla färger.

55 mm 9 g 2: 40
80 mm 16 g 2: 50

NIX-draget

med högeffektivt vass-skyddade krokar anses som ett av marknadens mest fångstsäkra beten. 50 mm, idealiskt för lättspinn. Suverän gång, fres-tar till hugg. Alla färger.

50 mm 9 g 2: 75
75 mm 22 g 3: 25

Fråga efter dragen hos Er handlande eller skriv till

Bröd. Tysklind A.-B. INSJÖN

DKW HUMLAN

— 3-växlad
kvalitetsmoped
med massor av finesser

- ★ Tystgående treväxlad motor
- ★ Inbyggd förgasare med halvautomatisk choke
- ★ Fullbromsnav
- ★ Framgaffel, mc-typ, m. gummifj. bottenlänkar
- ★ Inkapslad kedja
- ★ Inbyggd strålkastare med hastighetsmätare och signalhorn

Pris: 945:— (standard, röd el. blå), 995:— (Luxus, röd)

Generalagent:

WIKLUNDS
CYKEL MOTOR AB

Sthlm T. 349545

Återförsäljare och service
övar hela landet!

Sätt vingar...

(Forts. fr. sid. 25)

Christopher Hook är ett annat namn. Han arbetade för Brittisk räkning under kriget och höll i dess slutskede på med en del försök med kvaddade sjöflygplan. Han erbjöd Amiralitetet sina idéer men detta visade Inget intresse för saken. Hook reste till USA och har nu en av de större firmorna inom bärplansbranschen. Ett av hans stora slagnummer på marknaden är de självjusterande bärplanen.

Allyn Hazard är den som i USA helt går in för att popularisera bärplansbåtarna inom båtsporten.

Experimenten inom bärplansområdet fortsätter och ett av de mest intressanta går ut på att använda systemet på segelbåtar. Försök har visat att segelbåtar på så sätt kommer upp i betydligt högre hastigheter än vindens. Isjakterna har bevisat den saken. De seglar ju fram över en fullkomligt slät yta med litet friktionsmotstånd. Vågorna har förhindrat den saken för vanliga segelbåtar men med bärplan blir effekten ungefär som att segla på en slät isyta.

Inom den kommersiella sjöfarten kommer bärplansbåtar att bli allt vanligare. Man kan ju bara peka på den 10-tons 30-passagerarebåten som dagligen gör tjänst på Lago Maggiore. Den är byggd i Tyskland och har visat sig uppfylla alla förväntningar.

Oljebolag som arbetar utanför kusten med oljeborningar funderar allvarigt på att använda bärplansbåtar istället för helikoptrar för transporter till och från arbetsplatserna. Det ställer sig betydligt billigare att använda bärplansbåten i ett sådant sammanhang.

Förenata Staternas Flotta har byggt en experimentbåt, döpt till High-Pockets. Från början var det en vanlig displacementbåt med en toppfart av 20 knop med en 125 hästars Chrysler Crown motor. Efter ombyggnaden blev toppfarten 38 knop med samma motor. Farten kan hållas vid 32 knop vid en våghöjd av 1,3 meter.

Start och gångkaraktäristik är helt överlägsna ett displacementeller planande skrov, anser kommandör Apple som lett proven. Nyligen bevisade han sina ord. Framför höga stabsofficerare körde kapten Apple lätt och lekande ifrån en 19 meters räddningskryssare med exakt samma motor. High-Pockets kom över mållinjen tio minuter före livräddningsbåten.

Kung på tre ...

(Forts. fr. sid. 27)

Jones bygger inte bara snabba båtar. Han vill även göra dem säkra. (Trepunktåtarna i de här klasserna har som bekant inte särskilt gott rykte om sig. Stannar motorn plöjer nosen ner i vattnet, båten tipsar över ända och föraren flyger för det mesta in i en bättre värld. Seagrave dödade på det sättet.) Jones har byggt in en säkerhetsdetalj i fören på sin konstruktion. En V-formad plattform under stäven slår sönder vattenmassorna i händelse nosen doppas och tvingar farkosten på rätt köl igen. Strax efter det att han konstruerat »vatten-förstöraren» gjorde han en del provturer med Slo-Mo-Shun V. Båten hade försetts med en Allison flygmotor och man visste inte hur

(Forts. på nästa sida)

AMAL

MONOBLOC

en förgasarnyhet

BÄTTRE acceleration
MINDRE bränsleförbrukning
EXTRA krut i backar
NYTT troffelsystem
OKÄNSLIG för lutning i kurvor
ENKEL konstruktion
LÄTT att trimma och underhålla

Generalrepresentant:

AB INGENIÖRSFIRMAN RECTUS
STOCKHOLM

K.L.G

KVALITÉTÄNDSTIFT

FÖR
VARJE
MOTOR

SVALAN den NYA
BEKVÄMA mopeden!

ALLT detta får Ni när Ni väljer Svalan:

- Sachs-motor med kickstart
- Två eller tre växlar
- Tyst gång
- Förnämlig fram- och bak-hjulstjädring
- Extra stora bromstrummor
- Läckra färgkombinationer
- Skumgummisadel
- Lag ram, som gör det lätt att komma på och av mopeden

Provkör den Nya Svalan-mopeden redan i dag! Finns hos auktoriserade återförsäljare.

AB
Svalan

CYKELFABRIK · FALUN

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

FOTBOLLBOKEN 1958

har kommit!

NU I FÄRG!

Allt om FOTBOLL VM!

Ni får även de nationella seriernas spelprogram med data, seriernas tabeller, statistik i massor, tips, engelsk fotboll m.m.

Köp den i dag! Endast 3:50.

Köp Fotbollboken 58 i bok- och tobaksaffärer eller vid Pressbyråns kiosker.

Ni kan också rekvirera den genom att sända in nedanstående kupong till Ahlén & Akerlunds Förlag AB, Exp., Sveavägen 53, Stockholm Va.

Jag rekvirerar härmed
... ex. av Fotbollbok. 58.

Namn

Adress

Postadress

mot postförskott
à kr 3:50 pr ex.
Betaling insändes samti-
digt till postgiro
1111.

TV 9-58

Kung på tre...

(Forts. fr. sid. 56)

mycket den efter trimningen kunde ge i fart. Dessutom ville han ta reda på bränsleförbrukningen. Jones skulle ta reda på den saken.

Han började med att köra omkring med ca 200 km/t i ungefär 30 min och gjorde sig sedan klar för toppfartsprov. Gaspedalen gick i botten (ja det är faktiskt en gaspedal på dessa båtar) och båten accelererade upp till 296 km/t. Då tog bränslet slut. Aktern reste sig ur vattnet, stäven borrade ner sig i höljerna och Jones klistrades mot instrumentbrädan. V-plattan i botten på båten bromsade emellertid upp det hela och båten gled lugnt framåt tills den stannade. Efter den betan finns detaljen på samtliga trepunktsbåtar.

En annan säkerhetsdetalj som Jones infört är att frambygga båtarna likt bussar. Förarna placeras framför motorerna vilket ger bättre sikt och framför allt skyddar föraren om motorn skulle fatta eld eller om propelleraxeln eventuellt skulle brista. Sådana saker har hänt och i de sistnämnda fallen slutar det med att benen klipps av på föraren. Genom denna placering av förare och motor har man dessutom vunnit bättre balans. Den första som byggdes enligt den givna var Miss Thriftway Too. Troligen kommer Jones att flytta över några av dessa finesser på sin nykonstruktion. Den kommer att bli gasturbindrivna och med all säkerhet förbättra en hel del rekord i den fria klassen. Han har dessutom en annan båt på ritbordet: En readriven trepunktare byggd helt i aluminium. Bygget kommer att påbörjas om en månad. Även den båten är avsedd som rekordslaktare. Det råder inget tvivel om att Jones kommer att lyckas även med den.

LÅNGDISTANS-TV MED "MOLNLÄNKAR"

■ Från såväl rysk som amerikansk sida meddelas det om försök med långdistans VHF-transmission via konstgjorda ioniserade moln i en höjd av 80-100 km. Molnen framställs med hjälp av ammoniak, som i komprimerad form transporteras upp till den angivna höjden med hjälp av en raket. Ammoniakerna ioniseras direkt eller indirekt av partikelstrålningen från solen efter det den frigjorts från raketten. Molnen blir sedan i stånd att reflektera radiovågor av 1-10 meters längd. Den uppnådda elektrontätheten i molnen skulle bli av storleksordning 100 gånger större än vad som är normalt i dessa lager. Molnen sprider sig naturligtvis efter hand, men har dock då lyckats etablera förbindelser med en varighet av c:a 20 minuter över avstånd på c:a 2.000 km.

Om perspektiven för »raketonisering» är det svårt att uttala sig, men denna form för transmission har dock nämnts som möjlighet för överföring av television från USA till Europa. I ett dylikt fall kommer man att behöva använda sig av tre »länkar» och alltså samtidigt sända upp tre raketer. Från rysk sida meddelades det att man genom att sprida metalliskt natrium i nämnda höjder kan få frigjord »ljusenergi» vid natriumets reaktion med de fria kväveatomerna. Ett sätt att framställa konstgjort norrsken!

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

Ingen skiva utan Coca-Cola...

Coca-Cola är drycken för folk som trivs och har trevligt. Känn hur svalkande, hur uppfriskande, hur livsbejakande en iskall Coca-Cola är. Ladda för trevnad — ladda kylskåpet med Coca-Cola.

TECKEN PÅ GOD SMAK

Låt Coca-Cola locka fram ditt friska, glada jag!

Beredd i Sverige med tillstånd av ägaren till varumärket "Coca-Cola"

NI SOM KÖR CYKEL-MOPED-SCOOTER ELLER MOTORCYKEL

Tag VÄRNAMO trafiksäkra däck ...

AB VÄRNAMO GUMMIFABRIK
VÄRNAMO
STOCKHOLM - GÖTEBORG - MALMÖ

VARFÖR BÖR STÖTDÄMPARE KONTROLLERAS?

Hela bilens kondition kan vara beroende av att stötdämparna är i bästa trim. Hur man kontrollerar stötdämparna och annat av intresse kan Ni läsa om i våra informationsbroschyrer.

Gabriel

HYDROSHOX

är en överdimensionerad, hydraulisk stötdämpare av aeroplantyp med paterterad kolv och tätningssring.

AJUSTOMATIC

kan justeras för hand efter var och ens önskemål om mjuk, hård eller normal körning.

BROSCHYRER

Ger Er intressanta och värdefulla upplysningar om stötdämpare. Sänd in kupongen.

Generalagent:

Huzells

Karlstad • Stockholm • Malmö

Till Aug. Huzell AB, Box 77, Karlstad.

Sänd mig Era broschyrer om stötdämpare.

Namn

Adress

Postadress TV 9-58.

Jag köpte

Mustang

därför att...

"Min kompis har Mustang och han säger att bättre moped finns inte".

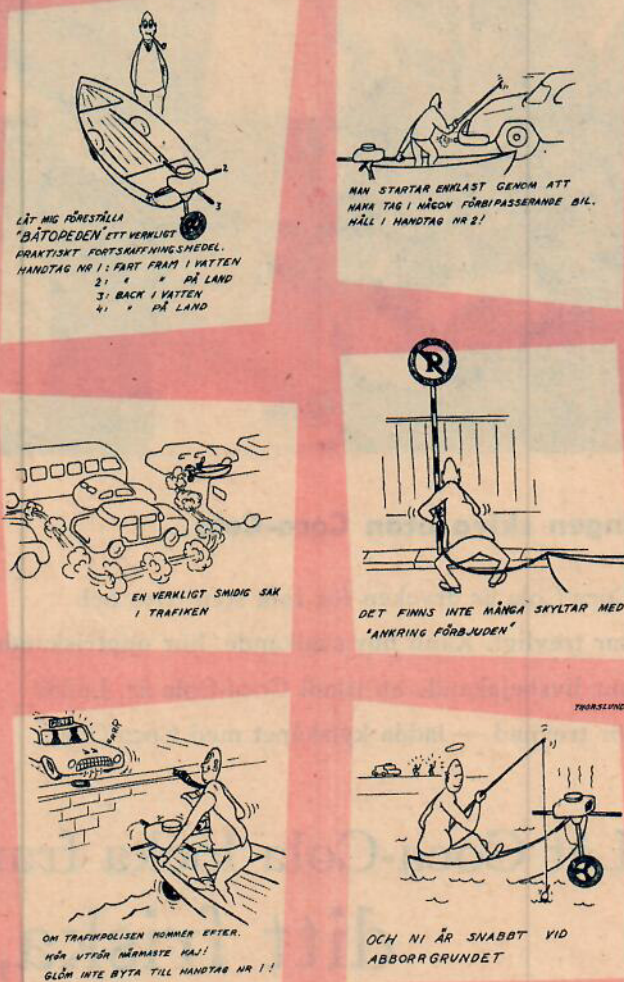

AB TRELLEBORGS VELOCIPEDFABRIK

FORDON FÖR VÄG OCH VATTEN

Flygbåtar finns som bekant men däremot har ännu ingen konstruerat en helt igenom lyckad bilbåt eller båtobil. Det har alltid rört sig om halvmesyryr som just inte gjort någon människa glad. Därför är det med verklig och innerlig tillfredsställelse som red. kan lägga fram denna lika enkla som geniala lösning på kombinerat land- och sjöfordon — båtopen.

Av LENNART THORSLUND

Ni tvättar bilen

snabbare - billigare - bättre - med FLEXY och utan repor i lacken

Snabbare — Flexy spoltyvättar bort smutsen. Ni kan "dra på" i hårdare tempo. Flexy-borsten är helt av gummi. Det mjuka och spänstiga taglet "flyter" lätt och snabbt.

Billigare — Flexy är alltigenom kvalitet. Ni hinner byta bil, innan det är dags att byta Flexy.

Bättre — Flexy avlägsnar effektivt smuts och vägsaltsbeläggning på lackeringen. Med handtaget spolar Ni lätt bort smuts och vägsalt under skärmar och underrede. Handtaget passar 1/2", 5/8" och 3/4" slang.

Flexy finns i fem modeller. **Standard** och **Shampoo** 35:—, **Junior** 25:— och **Cadet** 22:50. Shampoo och Cadet för skumtvätt

Världsmärket för biltvättborstar

Flexy

säljes av tillbehörsaffärer, bilfirmor, bensinstationer, järn- och färg-handlare

Kvaliteten bestämmer priset

det är därför Rollei så ofta intar segrarpallen. Det är därför bortåt 40% av bildmaterialet i fotografiska årsböcker och planschverk är taget med Rollei.

Rollei

säger det mesta, men vill Ni veta *allt* så fråga Er fotohandlare.

Rollei

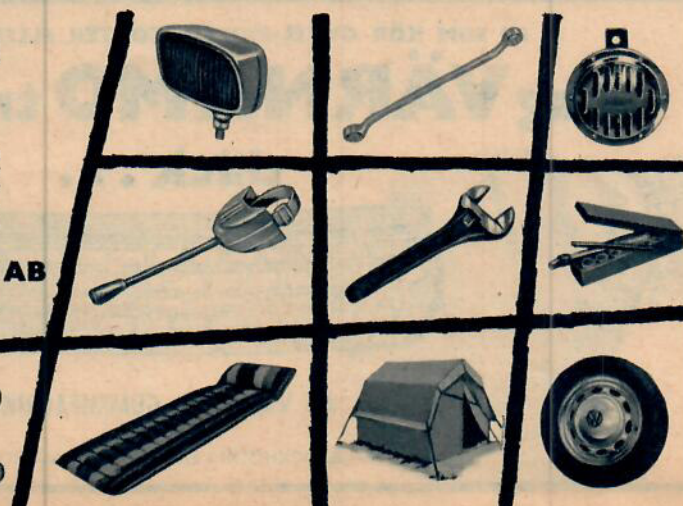
segrarkameror
mästarkameror

Tag hem hela butiken

Rekv. vår nya katalog, studera den i lugn och ro, jämför priser och obs. att vi för kvalitetsvaror i biltillbehör, verktyg o. campingartiklar. Spec.-sidor för PV 444, VW, Opel Rekord, lastbilar.

JOHNSONS BILTILLBEHÖR AB

Upplandsgatan 34, Stockholm Va.
Tel. 31 00 84.

En ren fröjd att
hobby-jobba i

FRISTADS ALLOVER

Ni som själv pysslar med bilen och utför reparationer hemma kan knappast undvara en skyddsrock. Köp en FRISTADS ALLOVER så får Ni idealplagget för allt hobby-arbete.

Fråga efter Fristads i väl-sorterade beklädnadsaffärer.

BYGG BÅTEN SJÄLV!

Nu har de kommit — nykonstruktionerna Master Jewel och Strike

Rekvirera ritningarna redan i dag så att Du kan bygga Dig en egen racer nu i sommar. Plywoodbygge är enkelt och billigt... välj bland typerna nedan! Lättbyggda * snabba * stilfulla.

Passbåtar	Antal sittpl.	Längd i met.	Bredd i met.	Ut.b.m. hkr	Fart i knop	Ritn. pris
Sugar	2	2.55	1.20	7-10	15-22	15.-
Spirit	2	3.00	1.20	7-15	15-25	25.-
Master	2	3.20	1.30	10-15	20-25	30.-
Wasp	2-3	3.40	1.30	10-20	15-28	30.-
Jewel	2-3	3.65	1.40	15-25	23-30	35.-
Celer	4	3.85	1.40	15-25	20-30	35.-
Whisper	4-5	4.35	1.70	20-35	25-35	40.-
Strike	4-5	4.60	1.80	20-40	25-38	45.-
Cream	4-5	5.00	1.70	25-40	25-40	45.-
Galoschen						
Mosquito	1	2.60	1.20	7-15	20-30	30.-

Tävlingsgalosch klass A

Båtarna är av typ Whisper (se bild) utom tävlingsgaloschen Mosquito, alla V-bottnade och byggda i vattenfast båtplywood. Ritningarna sändes mot postförskott från

STIG ROGGENTIN

Götgatan 26, 2 tr., Stockholm Sö.
Skriv Er adr. tydligt! Klipp annonsen!

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

Ford Taunus 17 M

(Forts. fr. sid. 31)

svåra att nå utan att armen kommer i ett onaturligt läge. Tändningslåset är placerat till vänster om ratten och sedan man låst upp dörren med höger hand och satt sig bakom ratten så måste man med vänster hand sätta i nyckel och starta. Manöverdonen för huven och trippmätaren är placerade alltför tätt tillsammans. Sidofönstren kräver många varv på fönstervervorna mellan respektive ytterlägen.

I övrigt är reglage och pedaler väl utformade. Instrumenten är bra och bländskyddat placerade. Klocka och trippmätare är standard. Baksätet har stödhandtag och klädhängare. Det ventilerande värmesystemet fungerar godtagbart, men det dröjer länge innan motorn blir varm och levererar värme till kylvatten och värmesystem. Karossen är dragfri och verkar att ha god tätning vid dörrlister.

Motorn startar villigt men har sedan svårt att gå utan choke även efter lång körning. Motorljudet är ganska högt. I detta avseende verkar bilen att vara byggd för minst 10 år sedan.

Effekt saknas dock inte och bilen är ovanligt snabb och hinner upp i 100 km/t på bara 23 sek. Kort slaglängd och lätt svänghjul gör motorn villig på högt varv, men segdragningsförmågan är det sämre ställt med. Under 40 km/t måste man ta till 2:an annars uppstår påtagliga vibrationer.

Väckellådan är behaglig att använda. Den synkroniserade ettan fungerar mycket bra och är till stor hjälp i många situationer.

Tvåan kan användas upp till ca 75 km/t. Rattväxelspaken går lätt och har tydliga lägen.

Fjädringen har ändrats i stil med övriga europafordar så att vagnen nu har två fjäderben med hög infästningspunkt i nivå med framskärmarnas översida. Denna fjädringstyp bidrar till att stabilisera bilen i sidled. Fjädringskaraktären i övrigt är ganska hård och på viss vägbana en aning stötig. Styrningen har en normal karaktär och det behövs 3,5 rattvarv för att vrida hjulen mellan sina ytterlägen.

Bromsarna som har en mycket stor bandarea visade inga tecken på att mataas ens vid mycket hård användning. Provvagnen hade dock vissa tecken att dra snabbt åt ena sidan i alltför stor utsträckning. Detta kan dock vara en ren justeringssak på detta exemplar.

Den vagn vi provkörte var ett av de första exemplaren som importerats vilket kan vara förklaringen till att en del smådetaljer krånglade. Handskfackluckan gick inte att öppna, innerbelysningen fungerade ej och den vakuumdrivna vindrutespolaren förde ett skramlande oljud som försvann just medan man använde spolaren.

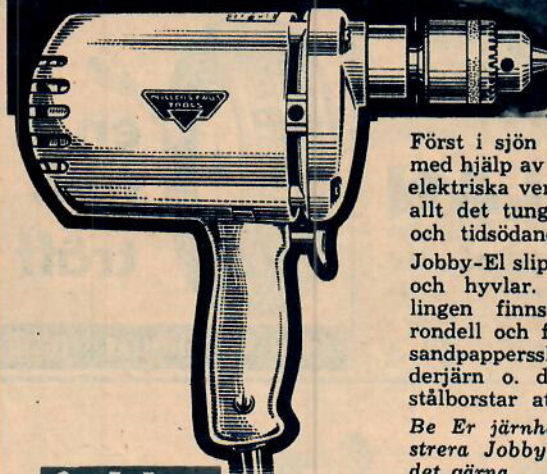
Spara

TEKNIKENS VÄRLD

rekvirera samlingspärm

Samlingspärm för T. V. med initialer T. V. på ryggen. Enkel genialisk konstruktion, med löstagbara stälstänger binder Ni nummer efter nummer med ett enkelt handgrepp. 2 st. pärmar räcker för en hel årgång T. V.

Pris per styck endast kronor 4:50. Från SVENSKA PÄRMVARULAGRETT Trädgårdsgatan 16 C - Bollnäs

Först i sjön kommer Er båt med hjälp av Jobby-El — det elektriska verktyget, som gör allt det tunga, komplicerade och tidsödande arbetet.

Jobby-El slipar, borrar, sågar och hyvlar. För ytbehandlingen finns grovslipningsrondell och för finslipningen sandpappersslip. För köl, roderjärn o. d. har Ni olika stålborstar att välja på.

Be Er järnhandlare demonstrera Jobby-El — han gör det gärna.

jobby
El

DYNO-MITE
"888"

— grunden till en hel verkstad

JERNBOLAGET ESKILSTUNA

Välkommen till JÄRNHANDLAREN
FACKMANNEN

Till JERNBOLAGET · ESKILSTUNA

Sänd mig kostnadsfritt prospekt över
Jobby-El Dyno-Mite "888".

Namn

Adress

TV 9-58

STIL I STÅL...

REXOPED *Royal*

REXOPED Royal är årets vackraste moped med en teknisk utformning, som vunnit fackmannens fulla gillande.

REX

Cyklar med stil och styrka.

Motorcyklar för sport och vardag.

REXOPED Royal har

★ Världsberömd motor

★ Utomordentlig fjädring

★ Helkapslad bakkedja

★ Vibrationsfri gång

AKTIEBOLAGET MASKINFABRIKEN REX • HALMSTAD

För det växande bokintresset.

SVALAN

— det moderna sättet att läsa

varje månad en ny bra bok + alla förmånerna

6:95 inb.

HENLEY

en fullträff

ENGELSKA GUMMI AB - EKSJÖ

RENOLD
motorcykelkedjor

Generalrepresentant: AB Ingenjörfirman RECTUS, Sthlm

Det finns en båt i den här säcken. Den väger bara 19 kg och kan lätt bäras långa sträckor vid behov.

Bilburna båtar

(Forts. på sid. 30)

Om båten är så tung att den inte kan lyftas sjösätter man den genom att backa ned hela vagnen i vattnet tills båten flyter. Man tar upp den på motsvarande sätt genom att (eventuellt med hjälp av en winsch) dra båten i rätt läge över den sänkta vagnen. Sedan kör man upp hela härligheten med bilen.

Om man har tänkt sig en mindre och lättare båt (ca 60 kg och nedåt) kan man lösa transportproblemen genom att lägga båten på biltaket och surra fast den där. Då måste man förstas sätta på något stöd på biltaket så att båten ligger säkert. Med ett så-

Med hjälp av en luftpump förvandlas säckens innehåll till en farkost som t. o. m. kan försees med snurra.

dant arrangemang slipper man ifrån hastighetsbegränsningar och manövreringssvårigheter. En lätt båt kan också slängas i sjön nästan var som helst.

Den behändigaste kombinationen bil-båt är gummibåten i bagageutrymmet. Där har alla transporttekniska problem kommit bort. En sådan båt tar i hoppackat tillstånd inte större plats än en vanlig bag och vikten är så låg att den utan olägenhet kan bäras med långa sträckor om man vill söka sig till farvatten långt från landsvägen. Vissa typer av gummibåtar kan också med fördel utrustas med aktersnurra. Gummibåtarna är dock rätt jobbiga att pumpa upp men om hustru och barn är med på turen behöver den detaljen inte bereda några bekymmer.

Och när man blivit trött på att semestra med en båtforsedd bil skaffar man sig en båt som kan ha bilen ombord. Där öppnar sig nya intressanta vyer för den som tycker om att resa originellt!

PEROMNIA-25

Extra högkänslig rullfilm 25° DIN

PERUTZ har en film för varje ändamål och utmärkande för alla PERUTZ-filmer är stor gradation — finkornighet — hög känslighet. De finaste bild detaljer återgivas med skärpa och precision.

PEROMNIA-21

21° DIN - Rullfilm och småbildsfil

PERPANTIC-18

18° DIN - Rullfilm och småbildsfil

PERGRANO

14° DIN - Småbildsfil

Gen.-repr.:

HERM. BORNEMANN A.-B.
Malmö Stockholm

Rena och mjuka händer med

en nypa

Fenom

Hela vår butik kommer till Er i vår **stora KATALOG**

SKRIV TYDLIGT

ELFA RADIO & TELEVISION AB
Holländarg. 9 A, Box 3075, Stockholm 3.

Härmed beställes Er katalog 1958, som betalas enligt

- 2: 10 i frimärken
- 2: 10 som ins. på postgiro 251215
- 2: 50 att sänd. mot postförskott

Sätt ett x i avsedd ruta.

Namn:

Adress:

Postadress: A.V. 9-58

"Nu skulle vi bara haft en bra kikare också.."

Välj bland dessa förnämliga modeller

20:-
PER MÅN.

Önskar Ni en superbär all-round-kikare - välj en av dessa modeller!

OPTA MARIN 7 x 50 Fantastiskt ljusstark. Överträffad som sjö- och nattkikare. Vår mest sålda kikare.

- Förstorar 7 gånger
- Objektivdiam. 50 mm
- Ljustyrka 51
- Synfält i m per km 124
- Vikt 1.019 g

Vårt nettopris med läderfodral:

Kontant kr 125:-
Avbetalning kr 135:-
Lösen vid lev. kr 35:-
Per månad kr 20:-

OPTA DIPLOMAT 10 x 50

Hög förstoring i kombination med hög ljusstyrka.

- Förstorar 10 gånger
- Objektivdiam. 50 mm
- Ljustyrka 25
- Synfält i m per km 88
- Vikt 1.027 g

Vårt nettopris med läderfodral:

Kontant kr 145:-
Avbetalning kr 155:-
Lösen vid lev. kr 35:-
Per månad kr 24:-

Ja, då hade besöket på tävlingsbanan blivit roligare, intressantare och mer spännande... Samma sak gäller utflykten i naturen, semesterresan eller jakten - Opta-kikaren är en ovärderlig följeslagare, som står i absolut särklass. Förvissa Er själv om att Ni i en Opta-kikare ser lika klart i kanten på synfältet som i mitten av det. Till skillnad från enklare kikare är dessutom Opta helt fri från alla färgfel. Opta-kikaren har passerat en minutös 3-dubbel kontroll

vid TELESCOPES INSPECTION INSTITUTE. Hård antireflexbehandling ökar ljusstyrkan över 25% och ger en utmärkt skärpa och kontrastverkan. Snabbt inställbar tack vare centrumställskruv. Individuell okularinställning.

Opta-kikaren levereras i ett hårt elegant svinlädersfodral med bär- och halsrem samt med okular- och objektivskydd. Putsduk och garantisedel gällande 1 år medföljer.

36:-
PER MÅN.

För observationer på långa avstånd och för natur-, djur- och fågelstudier är den här starkt förstörande kikaren med hög ljusstyrka idealisk.

OPTA 12 x 60

- Förstorar 12 ggr
- Objektivdiam. 60 mm
- Ljustyrka 25
- Synfält i meter per km 64
- Vikt 1.300 g

Vårt nettopris m. läderfodral:

Kontant kr 265:-
Avbetalning kr 285:-
Lösen vid lev. kr 69:-
Per månad kr 36:-

OPTA SPORT 8 x 30

Se vilket enastående lågt pris och behändigt format... vilken hög förstoring och utomordentlig skärpa. Idealisk vid sport, resor och jakt.

- Förstorar 8 gånger
- Objektivdiam. 30 mm
- Ljustyrka 14,1
- Synfält i m per km 131
- Vikt 550 g

20:-
PER MÅN.

Vårt nettopris med läderfodral:

Kontant kr 98:- Lösen vid lev. kr 25:-
Avbetalning kr 105:- Per månad kr 20:-

Köp kikaren till nettopris och på bekväma betalningsvillkor från

OPTA

SPECIALISTEN PÅ KIKARE

AB OPTA · Trollhättan · Tel. 14122

Sänd mig snarast st. kikare Opta
kontant kr på avbetalning kr
att betalas med kr per månad
och kr vid leverans.
(Vid avbetalningsköp ifyll kontantpris här: kr

Varan förblir säljarens egendom tills full likvid erlagts.
Garantisedel gällande 1 år skall medfölja.

..... den 1958

Namn:
Tydlig personlig namnteckning.

Adress:

Postadress:
V. G. TEXTA! TV 9-58

Dessutom kan Ni välja bland dessa modeller:

Kikare	Först.	Ljust.	Vikt	Synfält på 1000 m	Kont.	Avbet.	Mån.-bet.	Vid lev.
Opta Tourist	7 x 35	25	610 g	113 m	103:-	110:-	20:-	30:-
Opta Cine-mascope	7 x 35	25	900 g	184 m	165:-	177:-	27:-	42:-

PENGARNA ÅTER-GARANTI

Om Ni inte blir fullt nöjd med Er Opta-kikare returnerar Ni den bara till oss inom 10 dagar och får då omedelbart utlagda pengar i retur, även returportokostnaden.

OBS!

Klubbar, föreningar och samman- slutningar, infordra offer! Vid rekvisition genom klubbordförande eller därtill bemyndigad sändes prov utan postförskott.

Teknikens Världs Radannonser

När Ni svarar på annons med signatur

(När namn och adress på den som vill ha kontakt inte är utsatt.)
Skriv signaturen (det som står sist inom citationstecken) överst på kuvertet och adressera till Teknikens Världs annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va. Ert svar vidarebefordras då av tidningen till rätt person.

MOTOR

Säljes

MOPEDER från kr 595:—, Mobylette o. Flandria reservdelar. Begär katalog från generalagenten **AB BELGIMEX**, Box 21029, Stockholm 21.

Puch; reservdelar samt tillbehör, reservdelar till de flesta MC-märken. **Motorrenoveringar** utföres av speciallist från Puch-fabriken **Bevixs Reservdelslager**, Drottningg. 8, Linköping. Tel. 410 46.

Motorstövlar till nettopris. Begär katalog som sändes gratis från **Sven H. Nilsson AB**, Falkenberg.

Hastighetsmätare, temperaturmätare res. under full garanti. **Samuelsons Metallindustri**, Nykil.

Reservdelar. Jawa 250 o. 350. Velocette 350. Motor- o. vevlagerrenoveringar. **Almeviks Motoraffär**, Linköping. Tel. 21 96.

MOTORCYKLAR, nya, säljes med 50 % rabatt, äv. avbetalning. Katalog sändes mot porto. **AB BELGIMEX**, Box 21029, Stockholm 21.

TVATAKTS-PROBLEM på Eder DKW, IFA, Minor, Jawa, SAAB? Vi har alla delar, nya och beg. 25 års prakt från rep. av tvaktakt. Bytespriser, omg. lev. **DKW-Service, Olivedalsg. 7, Göteborg**, Tel. 24 38 02.

Beg. MC o. Scooter, byte, avbet. **Östermalmsg. 54**, Tel. 21 42 42, 21 48 20. Sthlm.

BILTILLBEHÖR, senaste NYHETER. Katalog mot porto. **AB DURAX**, Malmö 5.

Motorcykeldelar, beg., till de flesta märken. Störst i branschen. **Motorfirman Jap**, Olivedalsgatan 3, Göteborg, Tel. 12 69 34.

Utombordsmotorer, nya och beg. Förmanliga priser. Byten. Avbet. Ett års garanti. **Hemmamaskiner, Fack 47, Insjön**.

SPECIALFIRMAN för trimning **AB FARK**, Box 322, Sundbyberg 3.

MOTORVERKSTÄDER OCH MOTORMÄN. När det gäller renov. av Eder motor kontakta oss. Vi har en hypermod. maskinpark o. specialutbildade arbetare. Vi utföra spec. arb. på såväl bil, mc, moped, båt som stationära motorer. Svetsn., omfodring av cylindrar, cylinderfänsborring, vev- o. ramlagerrenov. Välsort. reservdel-, lag. DKW utbytesvevaxlar. Spec. avd. f. mopedmotorer. Aukt. repr. för HMW och Fuchs motorer och reservdelar **Motorfirma B. ANDERSSON**, Göteborg H. Tel. 22 01 28.

Förstklassiga ljuddämpare. **Prisek.**: Volvo 444 15-50, Opel Rekord 22-50, uppgiv årsmot. Även avgasrör. **Handelsfirman Nils Robert, Insjön**.

MOPEDER jättebilligt m. fl. artiklar av ledande fabrik till jättelåga priser. Broschyrer sändes mot dubbel porto. Ömbud antages. **F: A. Hall, Brittorp**.

BEG. BILDELAR till de flesta märken. **Kopparbergs Biltillbehör**. Tel. 552, Kopparberg.

ALLA SLAGS TÄNDPOLAR till båt, mc och moped omlindas av fackman med 25 års erfarenhet. Snabb leverans. **Mopedspolar 14:—**. Övriga 20:—. **Nya Radioverkstaden, Kalmar**.

Mc- o. Mopedtillbehör realiseras m. upp till 50 % rab. Obs! begr. antal. Prislista sändes m. porto **AB Belgimex**, S:t Eriksg. 103, Sthlm 21.

Burman växellådsdelar. **Panther** reservdelar. **Stock & Co, Sveav. 94, Sthlm**.

Mc-delar, beg., till de flesta märken för omg. lev **Axel Johanssons Bil- & Motorverkstad, Lekås. Tel. 41**.

DKW N2 500 -40, körd ca 300 mil efter helrenov. Skatt -58. Moderniserad. Res-del. medf. **P. Zenk, Ludgo**.

Ljuddämpare för Volksw. 1-2 avgör originalm., lätt att mont., 33:—, Mod. 1956 35:— PV 444 14:—, Opel Rek. 22:—, + frakt Returr. övr. märk., beg. pris. **F: A. Ehä, Stockaryd**.

CZ 150 cc mot. 50:—, ram m. gaff. 25:—, rör m. dämp. 10:—, st. sadel 5:—, R. E. 125 cc vevhushalv m. lag. 10:—, st. cyl. m. kolv c topp 25:—, tändsystem, kompl., 25:—, T-gaffel 350 cc 50:—, ram d:o 15:—, ram NV 22 först. 40:—, Mc-hjul 300 x 19 m. d:o sl 15:—, st. d:o 3 25 x 19 20:—, st. kolvar, beg., HVA 125—175 cc 5:—, st. Cyclemasterhjul 28", kompl., 30:—, **O. Svensson, Regnbagsv. 3, Motala**.

Pantsedel på 100:— på moped Ms 51 Victoria mod. -56, som är pantsatt i Sthlm. m. inb. stralkast o. hastighmät. Har gått 300 mil. Någ smådef. som behöv. rep. Sälj. f. 45:—. Uppi. m. porto t. **Victoria, 3742x**.

EL-motorer o. generatorer omlindas bill. **J. H. v. Box 353, Skärby**.

Ett parti elektr. motorer »Gutris» 380—220 V, 147 W, 3-fas, 1400 varv, 1/6 hk. Fabriksnya Riktors 116:—, Utförsäljes till 39:—. Ett sållsvant tillfälle för hobby och händig folk. Beställ i dag. **F: Ragnar Blomqvist, Skänninge**, Tel. 331.

Utomb.-motorer, genomg., körklara. **Scott-Atwater 3.6 hk 450:—**. **Archim. S-20 2-3 hk 450:—**. **Delfin 2 hk 350:—**. **Y. Holgersson, Vadsbro**, Tel. 48.

Sportvagn Singer mod. -52 kontant 3.000:—. Sv. t. »Giftaslysten i Mellansverige, 3785x».

45 st bil- o. mc-lampor, olika två o. fabry., värde över 100 kr, säljes bill. el bytes m. förslag, ej motor tillb., uppl. mot porto. **Edvard Pählman, Mörtebo, Ockelbo**.

250 cc Victoria -52 400:—. Sachs 9R cc i delar. Körvisare pass. A 30 20:—. Pick-up pass. Luxor 3-speed, ny, 15:— Beg. radiomott. bill. Skrivmaskin, bra, 70:— Kilowattmät., likstr., 10:— m. m. K. Godsjö, Folkparksv. 36, Västervik.

1 st IFA F9 Limousine -55 års mod. i skick s. ny. N. däck. På. Ks. 1.500:—, sälj. 3.000:— 1 st passbåt racer utan mot., 4,5 m lång, 3 år gamm., kost. 3.000:—, sälj. f. 1.000:—. Ev byte m. ny utomb.-mot. **A. Helgesson, Pionjärgatan 6 A, Mönsterås**, Tel. 774.

Bilglas, vind- o. sidorutor, speglar, gummlist, tätningssmassa, plexiglas m. m. Prisl. m. porto **Firma BIM, Box 47, Enskede 1**.

Beg. bildelar. Följande vagnar skrotas denna vecka: **Morris Oxford -52**, **Renault CV4 -51**, **Citroën B 11 Sport -48**, **Standard Flying -47**, **Ford Anglia -49**, **Ford Prefect -47**, **Peugeot -48**, **Ford V8 -46**, **Chevr. -46**, **Morris 10 -47** samt ett flertal äldre vagnar. **Kopparbergs Biltillbehör, Kopparberg**, Tel. 552.

Skinnknuitar! Skall ni topptrimma Eder mc rekvisera då våra trimningsanvisn. till HVA 120 cc, DKW 125 cc, Sachs 150 cc, till ett pris av 3:95 plus porto. **Helge Berglund, Box 490, Nyhammar**.

Mc Husqv. 120 cc -51, sk. o. förs. för -58. Enmans i gar. b. sk. Sälj. kont. 350:—. **O. Backman, Utbv., Rjukan**.

Buick Special 1947 sälj. i del., lämna gärna anbud vid svar. **I. Wahlén, Parallellgatan 1 E, Sävsiö**.

NV C11, 125 cc DKW-motor. Avreg. men fullt körklar. Endast 125:—. **K. Borg, Box 3475, Ludvika**.

ADLER JUNIOR -39 I DELAR, motor 70:—, växellåda 60:—, kardan 50:—, förgasare 10:—, kylare 30:—, startmotor 25:—, generator 25:—, strömfördelare 10:—, styrsnacka m. ratt o. rattås 25:—, element 6 v. 20:—, 5 st hjul m. gummi 10:—/st., dörrar 15:—/st., skåmar 15:—/st., 2 st. torsionsstavar 10:—/st. Även instrument, säten m. m. Uppi. m. porto. **J. E. Larsson, Box 93, Harpinge**.

Svetsat topplock till IFA F9 m packningar 75:—, nytt 160:—, garantieras. **U. Carlsson, Norrmalmsg. 19, Sundsvall**.

Vedette Regence -56 ev. byt billigare. **C. Axelsson, Tärnsjö**.

Archimedes-Penta båtar m. fl. motorer återförsäljes. Roddbåtar, alla goda mot. Lägsta priser. Beg. snurror **Garanti. Curt Axelsson, Tärnsjö**, Tel. 229.

Passbåt, längd 4 m, utrustad med vindrutor, rattstyrning, ny klädsel m. m. Motor 55 hk Johnson Evinrude 4-cyl. 1.000 cc, fart ca 35-40 knop. Båt o. motor nyren. Pris 3.000:— kontant. Uppi. o. foto på begäran. **K. Lindh, Baldersv. 9 B, Hallstahammar**.

1 st Jawa 250 cc -50 års, lackerad, kr 150:—. 1 st herrykelr. m. inmont. vevl., framp. styrst. o. lager kr 25:—. 1 par Splitkein-skidor m. stavar o. y-bindinger kr 35:—. **Motort. arg. 49-57 kr 10:—**, **TFA arg. 49-57 kr 15:—**, **TV arg. 49-53 kr 20:—**, **TV arg. 54-57 kr 30:—** 106 st böcker Jaguar, X, Nyckelb. m. m. kr 40:—. 1 st laddkamera Agfa m. väska, ny, kr 25:—. 2 st New Look fönterputs., nya, kr 9:—/st 2 st Badmintons racketar m. 2 bollar kr 7:—. Detta bytes eller säljes. **N.-E. Berglund, Fack 28, Tvärån**.

Fabriksny: 30 mm Amal TT 9 mc förgasare sälj. på gi. av ändr. disp. för end. 110:—. **H. Hellgren, Sylfaste**.

Moped REX Fletl. -56, körd end. 700 m Sälj bill., hel el. i del. **Bo Dahlberg, Lenestad, Regna**.

Tak-sidsök. fjärrljus, dimljus, vindrutospolare m. m. 40 % rabatt. **F: A REAR**, Box 4157, Sthlm 4.

Mc-bil, näst. ny. Verkligt bra Ev. kan mop. el. mc tag. i delikv. Sv. m. porto **Box 411, Bjästa**.

Ilo mopedmot. 0,8 hk, kompl. men utan förgas., 65:— CV4 mot., fullt kompl., 19 hk, mot-bi ngt def., 275:—. **S. Lindberg, Högkintv. 3, Viggbyholm**.

Deiar till Kaiser 1951. Växellåda, gar. felfri, körd ca 7 000 mil in-o. utv. dörrhandtag. Dörrar, glas, vindruta, bakruta, navkapslar m. m. Sv. t. »Kaiser 1951, 3843x».

Bilsamlare! 31x4,40 vulstdäck för 30x3,5 fälg 70 % 50:—/st. **S. Karhammer, Malmstengatan, Vänamo**, Tel. 111 08.

Citroën-del., beg., i bra skick, sälj. bill. **K. E. Liedberg, Torsbygatan 3, Farsta**.

SACHS-ÅGARE
Tänker ni sota eller trimma Eder moped, så gör detta med special slipstift. End. kr 6:95 + porto per sats. **H. O. CO., Box 14028, Malmö**.

Fabriksny NV 150 cc, Sachs 1953 års mod., ej inreg., sälj. bill. **Firma G. A. C., Box 150, Nykroppa**.

Semesteråk! Tandem-moped, Comet motor, körd 65 mil, 250:—. **K. Gustafsson, Ekelund, Tidholm**.

Monark CZ 150 cc, m. motocross-däck, speedwaystyre, lättmetallskärmar, dubbla avgasrör, röd-svart ttsadel. Skattad o. körkl. Sälj. t. högstbjud. **L. E. Häggund, Husbondlieden**.

Mc-spåråk 4 lag. 3.00x19 98 %, 30:—. **Nabbdäck 2 lag.** 3.00x19 85 %, 20:—. **Sökare 15:—**. **Luftgevärv Haemel**, magasinladd., 70:— Sv. t. »Nästan nytt, 3865x».

Reservdel. Jawa CZ. AB Reservdelslager, Krampan, Läggesta. Telefon Laxne 90

PLASTKAPA
pass. Silver- el. Guldpil, ger bra skydd samt ökad fart ca 10-15 km/tim **Stockholm 37 99 46 k! 17-18**.

Penta inomb.-mot. A4 16-24 hk. Kompl. m. startm. o. generator, 700:—. **L. Carlsson, Örnäsudden**. Tel växel.

GRATIS bilradioantenn o. högtalare el. rabatt vid köp av Philips, Blaupunkt, Becker m. fl. **Prisek.: Philips lilla, komplett, kr 245:—**. Även rese-radio. **E. Adickes, Trädseg. 2, Gbg H**.

Med 20 % rabatt och portofritt erbjuda el. rabatt vid köp av Philips, Blaupunkt, Becker m. fl. **Prisek.: Philips lilla, komplett, kr 245:—**. Även rese-radio. **E. Adickes, Trädseg. 2, Gbg H**.

Med 20 % rabatt och portofritt erbjuda el. rabatt vid köp av Philips, Blaupunkt, Becker m. fl. **Prisek.: Philips lilla, komplett, kr 245:—**. Även rese-radio. **E. Adickes, Trädseg. 2, Gbg H**.

CRESCENT 2000 MOPED
körd 3 mån. Pris 685:—. Sv. t. »Felfri moped -57, 3887x».

NV 250 cc -52 i del. bill. Motor DKW, ej körd eft. renov. (ny balans, borrad o. lager). Tank, ram, telesk., gaffel, hjul m. m. **F. Fagrev, V. Vinterg. 298, Örebro**.

Monark moped mod. -53. Renov. f. 350:—. Sälj. f. end. 200:—. Svar till »Tillfälle, 3880x».

Så här svarar Ni på en radannons

Radannonserna är av två slag. Antingen har den som vill ha kontakt satt ut sitt namn och adress eller också har han använt s. k. signatur. I det första fallet skriver Ni naturligtvis till den adress som står i annonsen. Signaturen är det som står

inom » (citationstecken), t. ex. »Förmanligt, 1362». I detta fall skriver Ni signaturen på kuvertet och adresserar till TV:s annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va.

Skriv Ert svar så utförligt som möjligt. Glöm inte att tydligt skriva Ert namn och adress.

Så här beställer Ni en radannons

Skriv först ut texten till Er annons. Använd gärna förkortningar. På varje rad i tidningen går in ca 34 bokstäver inberäknat ordmellanrum. Ni kan då lätt räkna ut hur många rader Er annons kräver.

Fyll sedan i kupongen här nedan (eller skriv samma uppgifter på en lapp) och skicka den tillsammans med annonsens text till TV:s annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va. Annonsen införs i första möjliga nummer av tidningen (tidigast om 16 dagar). Ni kan också ringa in Er beställning på tel. **Stockholm 34 90 00**, **Göteborg 11 29 10**, **Malmö 327 94**.

Sänd inga pengar! Priset för

radannonser i TV är så lågt som 2:10 per rad. Men Ni behöver inte betala förrän annonsen varit införd i tidningen. Ni får då räkning och inbetalningskort. Därför behöver Ni inte, om Ni inte vill, i förväg räkna ut hur många rader Er annons kräver eller hur mycket den kostar.

Svar till signatur. Om Ni inte vill sätta ut namn och adress i Er annons kan Ni använda signatur. Exempel på signaturer ser Ni (inom citationstecken) i vissa av annonserna på denna sida. Svaren kommer då till TV som skickar dem till Er. Förmedlingsavgiften är 1 kr för att täcka utgifterna för expedition och porto.

BESTÄLLNINGSEDEL

(skickas till TV:s annonsavd., Torsgatan 21, Sthlm Va.). Härned beställer jag en annons enligt bifogade text. Den skall införas i första möjliga nummer av TV på rader (behöver inte anges om Ni inte vill). Annonsen skall stå under den rubrik som jag här nedan satt ett kryss x för.

Motor Maskiner — Verktyg Säljes
 Radio — TV Sport, Jakt, Fiske Köpe-
 Foto Optik Platsförmedlingen Bytes
 Modelbygge Diverse

Namn

Adress

Postadress TV 9-58

Teknikens Världs Radannonser

RADIO - TV

Säljes

Philips, Centrum m. fl. radio och dammsug., omg. lev., lägst pris. F: Åke Johansson, Vessigebo.

Bilradio 15 % rabatt, fabr.-nya, m. garanti, alla märken, uppbygg bimoto. Allt för Volkswagen. Göteborg H. Tel. 23 11 77.

DX-are! Ett parti fabriksnya radiochassier sälj. bill. App. har 8 band LV, MV, Gr samt bandspridning på KV 6 band 11, 16, 19, 25, 31, 36—54 m. Rör 6 st. 2 st. ECH 42, 2 st. EL 41, EBF 80, EZ 40. »Oga» EM 34. Skala medfölj. Växelstr. 110—220 v. Mätt 36 cm l., 17 dj., 18 h. Pris pr st. 145.—. Utan rör 120.—. L. Nilsson, Mossenbacken 22, Sthlm-Bandhagen. Tel. 86 06 95 kl. 17—19.

Bilradio, Blaupunkt, 20 % rab. Sv. t. Box 17, Sthlm 28.

Sua Plus tyska, 6 v. vibratorer f. bilradio, 5: 50 + frakt, 3 st. fraktfritt. Herman Sim, Mäster Simonsv. 15, Solna.

Transistorradio med högtalare 95.—. Rehnqvist, Box 4157, Sthlm 4.

Batteriersättare, gör Er reseradio till nät-d:o, end. 47.—. UKV-antenn 21:— G. Jönsson, Tegebr.-v. 55, Kristianstad 2.

Kortvägsmottagare Hallicrafters mod. S-38-B, någ. beg. Transformator för 220 volt, nåtansl., medföljer. Svar till »380.—, 3795.—.

Bandspejningsapp. av märket Grundig TK5 m. två band sälj. f. 600.—. kont. S. Öberg, Bergelung, 32, Falköping.

Magnefonband BILLIGT. Scotch, Audiotape, Lafayette m. fl. 17 tums LP-band från kr 19.—. Begär fri prislista. CARINA, Avd. T, Eriksbergsv. 21, Uppsala.

Trafikmott. Hallicrafters S-76, 11 rörs dubbelsuper, sälj. f. 750.—. SM4LB, G. Åberg, Hällefors.

Landets lägsta priser på LP-, EP-skivor. Nu större sortering. Kända TOPP-märken av svenskt o. utländskt. Nya listor sänd. fritt. CARINA MUSIC, Avd. T, Eriksbergsv. 21, Uppsala.

Hur Ni kan starta eget företag på Er fritid

Varför inte låta Er hobby bli Ert yrke. Varför inte starta eget och bli Er egen chef. Ingenjör Kurt Lindberg i Östra Ljungby satte in en 10-kronors radannons i Teknikens Värld och fick 73 köpare till en radio. Disponent Hård i AHA-Bolaget, Arboga, säljer 2 motorcyklar om dagen, tack vare en 11-kronors radannons i TV. Många som nu har egna företag började göra affärer på sin fritid med hjälp av en billig radannons i TV. Det är ett enkelt och bekvämt sätt att meddela mer än 96.000 personer vad Ni har att erbjuda. Ni har säkert något som ligger till ingen nytta. Sätt in en annons i dag — beställningskupongen finns på sid. 62. Låt det bli första steget mot Ert eget företag.

TV-DX allkanalsantenn i 2 vän. (20 element). Riktpris 195.—. Netto 78.—. Rotor, stödlager, kompasshus. Riktpris 315.—. Netto 188.—. Skorstenfästen 16:50. Väggläslor 7:50. Stagsträckare 1:75. Väggläslor 0:95. Mastisolator 1:65. Dubbel tårnreläisolator 3:25. Askskydd 4:85. Am. bandkabel 0:39/m. 100 m. 35.—. 1958 års nettoprislista nu klar. Upp till 85 % rabatt. Sändes mot 60 öre i porto. TV-LAGRET, Box 170, Vänersborg.

Billigt. Skivväxlare Luxor 30:—. Returr. G-son, Box 111, Sundbyberg 1.

Morsekurs 60 takt 20 st. 30 cm gramm.-skiv (230:—) 100:—. Flyglansradio, kortväg sänd.-mott., 14 rör, 80:—, 2 st. Walkie-Talkie WS38 40:— st. båda 70:—, 2 st. Morseöversummar med gedigen nyckel 10:— st. båda 15:—, 1 st. Telegraf.-nyckel, ny, högsta kvalitet (52:—) 30:—, 1 st. dito, enklare mod., (21:—) 12:—. Upplysning mot porto. Box 3503, Filipstad.

Reseradio Dux, s. ny, h. kost. 250:—, sälj. f. 150:—. Bra kikare 30:—, S. Pettersson, Suneberg, Lyckeby.

Bilradio, nya o. beg., sälj., köpes o. bytes. F:ä We-Ess, S. Fiskarg. 7, Gävle. Tel. 167 95.

Philips bilradio 12 v., stora mod., 225:—, L. Olafsson, Guenebohruk.

2 w. sänd.-mott. sälj. f. 80:—, LB, Box 1059, Ånge.

TRANSISTORRADIO fr. kr 68:50, kompl. Begär prislista, som sändes mot två porton. F:ä INDUS-PRGDUKTER, Varberg.

Köpes

BANDSPELARE, kompl. m. band, mikrofon av L M Ericssons, Grundigs el. Telefunken's fabr., minsta mod. Svar till »Bandet-music, 3599.—.

Beg. mottagare- och sändaranläggning passande till taxistation och bil, på 3 m-bandet. Ev. refl. a delad Sv. t. »Taxiradio, 3833.—.

FOTO OPTIK

Säljes

AGFACOLOR 24x36 36 exp., färsk, 18 CUT, inkl. framk. kr. 13:90. Portofritt 10 r. el. vid bilagd bet. med best. Ev. mellanskilln. i retur. Fotocentralen, Köpingebro.

Agfa och Titania diaramar 25 % rab. Box 17, Sthlm 28.

Först.-app. 6x6 m. tillbehör. Lättarb. o. som ny. Sv. t. »Billigt, 3791.—.

KODAK smalfilmkamera endast kr. 195:—. Prospekt gratis. Rundqvists Foto, Hägersten.

Kikare 7x50 m. väska, ovet, beg., 140:—, B. Lönnblad, Hårlov, Box 626, Långebro.

Framkallningstankar av krossker, ljustät och gedigen plast, stor, 140 dm. För framk. el. fixering a upp till 75 rullar film i samma bad. Pris per st. end. kr 26:85, 2 st. fraktfritt. Rekv. fr. A. Lundholm, Almunge.

Kikare till nettopriser, ex. 8x30 70:—, 7x50 90:—, Sv. t. »Kvalité, 381, 3865.—.

PAX M2, japansk smäbilskam. av högsta kvalitet. Luminor 1:3,5 45 mm br.-vidd. Ny Med väska, filter o. motlj.-skydd, 230:—, L. Jonason, Åkern, Bergsjö.

10 st. nya, obeg. Retina Reflex m. väska (riktpris 851:50) säljes kont. för 750:—, A. Persson, Box 389, Lugnvik.

Edixa Reflex m. fl. Sv. t. »Hög rabatt, 881, 3867.—.

AKAREX

fö-nämlig västtysk smäbilskamera m. norm.-obj., TELE och försättslinser f. närfoto 33 cm. Pris 510:—, Kostat det dubbla. Sv. t. »Schneider-Kreuznach/Xenar, 38E9.—.

ROLLEIFLEX,

ny väska, i bästa skick. Pris 510:—, Sv. t. »Rolleiflex m. filter, 3888.—.

Köpes

Smäbilskamera, 24x36, köpes omg. Edixa, Finetta, Zeiss-Snabbcontina el. dyl. Sv. m. prisuppg. m. m. till »S — Snarast — 36, 3602.—.

Filmprojektor 8 mm, ny el. beg., köpes. Sv. m. beskrivning o. lägsta pris till »Smalfilmare, 3831.—.

MODELLBYGGE

Säljes

Mindre Fleischmann-anlägg. utan landskap, alld. ny, sälj. bill. Mästerdeckare arg. -57 på köp. Tel. 94 17 74, Farsta-Sthlm.

Comet 2,5 cc m. prop. o. tank, körd ca 5 tim., 35:—, B. Almroth, Valdemarsvik.

Fleischmann 2 lok, 4 vagnar, 7,5 m. räls, 4 växlar. Till högstbjud., minst 130:—, L. Lundin, Mockfjärd.

GRABBAR! Vill Ni ha en snabb, stark samt lättstartad modellmotor? Sänd då efter vår prisbill. amerikanska kval.-motor McCoy Super Glow McCoy 0,8 cc 24:50 pr st. McCoy 1,63 cc, 3,20 cc, 4,91 cc — dessa kostar end. 49:—/st. Samt till sist den rästarka McCoy 5,7 cc 61:—. Specialerbjudande! Med var 5:e lev. motor sända vi gratis 1 st. kval.-modellflygbyggsats. OBS! Uppg. i ordern om Ni önskar linkontr.-el. friflyktsbyggsats. Full garanti. Nyhet! Bygg själv Eder R/C sändare-mottagare på några kvällar. Tippy, 1 kanal sändare-byggs., 35:— pr st. Tippy, mottagare-byggs. med 2 rör, utan relä, 58:— pr st.

En guldgruva för modellbyggare! Aeromodeller o. Model Makers ritningar, ca 600 st. Illustr. katalog sändes mot kr 1:50 i frim. Skriv idag! F:ä G. Östberg-modeller, Norrtullsgatan 33, II, Söderhamn.

MASKINER VERKTYG

Säljes

Högtrycksfetspruta, 400 kg/cm², m. hävstång o. hydr. munst., rymd 500 cc, vikt 1,7 kg, kr 28:— franco. Garanti Returrätt. Aterförsälj. ant. Handels:ä Heva, Box 114, Hästveda.

För Wolf Cub m. fl. Robbymaskiner: Ståborstar, putsrondeller etc. Guma, Box 92, Bromma.

1 st. ny Asea Surplusgenerator. 12 v 60 w, pass. t. lyse-el. svetsgenerator — ritn. a svetsstabilisator medf. Gen. h. kost. 600:—, sälj. f. 125:—, S. Österlund, Fack 91, Hamra.

BATSLIPPAPPER Guma, Box 92, Bromma

När Ni svarar på annons med signatur

(När namn och adress på den som vill ha kontakt inte är utsatt.) Skriv signaturen (det som står sist inom citationstecken) överst på kuvertet och adressera till Teknikens Världs annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va. Ert svar vidarebefordras då av tidningen till rätt person.

Köpes

Liten Sprutpress för plastmassa önska köpa. Sv. t. »E. F., 3817.—. Urmakermaskiner, beg., köpes. Svar till »Ur 7258, 3847.—.

Komplett beg. gassvetsarg. köpes Svar till »Gassvets, 3858.—.

SPORT JAKT FISKE

Säljes

Fiskedrag. Direkt från tillv. Marknadens lägsta priser. Stor provsändning 13:85. Eller upplysning o. off. Specialverkstaden CELTIC, Box 27, Halmstad.

Pistoler. 7,65 mm 105:—, 6,35 mm 69:—, plomb., välvärdade, ol. märken. Upplysning mot porto. A. Jansson, Vasag. 31, Filipstad.

BILAR BILAR BILAR

Teknikens Världs BILNYCKELN har blivit en verklig succé! Första upplagan på 20.000 exemplar såldes slut i samma takt som den distribuerades. Nu finns den nya upplagan i bokhandeln. Det betyder att alla bilintresserade har ytterligare en chans att skaffa ett fullkomligt unikt uppslagsverk. BILNYCKELN som är utförd i behändig fickformat innehåller bilder och beskrivningar på över 300 olika modeller. Där kan ni finna inte bara de märken som rullar på vägarna i vårt land utan även mängder av exklusiva utländska fabrikat. BILNYCKELN är

nyckeln till alla bilar från små och billiga minibil till läckra skräddarsydda vagnar med många nollor på prislappen.

Det bästa rådet vi kan ge er är att utan dröjsmål ta ut kursen till närmaste pressbyråkiosk eller bokhandel. När ni kommit dit lägger ni den löjliga summan 2:95 på disken och vi garanterar att ni gjort en investering som ni inte behöver ångra.

För er som känner att ni vill ge postverket en chans att tjäna 30 öre har vi ritat ihop en kupong här nedanför.

TEKNIKENS VÄRLDS EXPEDITION, Sveavägen 53, Stockholm Va.

Jag rekvirerar ... ex. av »Bilnyckeln». Beloppet, 2:95 per ex., bifogas i frimärken.

Jag rekvirerar ... ex. av »Bilnyckeln». Beloppet, 2:95 per ex., uttages mot postförskott (postförskottsavgift tillkommer). (Stryk det ej tillämpliga.)

Namn

Bostad

Postadress TV 9-58

Teknikens Världs Radannonser

Aut.-pist. kal. 7,65, lic.-fria, sälj. bill. Pris 65:— Sv. t. »Vapen billigt, 3881».

Licensfria vapen: Amerikansk wild westcoolt kal. 9 mm 150:— D:o kal. 7,5 mm 75:— Browning kal. 7,65 mm 100:— D:o kal. 6,35 mm 75:— Colt, 8 sk. kal. 6 mm, avvikbar, 125:— Pistol, 6 lösa sk., 6 mm 45:— Salongsgevär 6 mm 65:— D:o 4,5 mm 50:— Gammal 6-pipig mynningsladdarpistol av mässing, s. k. pepperboxer, st. mod., 350:— 1-pipig av järn, gammal, 100:— Sv. t. »Snarast, 3883».

Passbåt i furu, mycket välbyggd, 4,5 m., obet. anv. C. Axelsson, Tärnsjö.

Falke luftgevär mod. 30 30:— Svar till »Billigt, 3852».

Armérevolver m/87 135:— Browning i kal. 6-9 mm fr. 75:— plugg-, licensfria. Returr. Upplys. m. p. K. Axelsson, Vrigstad.

Kastpöutr. h. kost. 85:— nu end. 55:— Svar till »Felfritt, 3870».

Köpes

Gummibåt, 3- el. 5-mans, m. tillb. Sv. m. pris t. »Armém., 5461, 3778».

Bytes

Obet. beg. salongsgevär m. kikasikte bytes mot förl. Sv. t. »6 mm, 3785».

DIVERSE

Säljes

UR-reparationer utföres. Låga priser. 6 dag. leverans. Ombud anställes, beg. uppl. Firma UREKA, Erikslund.

Urdelar o. verktyg även till amatörer. Prislista mot porto. F:a E. Karlsson, Erikslund.

Bilutbilder (s. k. överföringsbilder el. dekalomanier) från kända in- o. utländska städer o. turistplatser, för bilar, scooter etc. 1 kr/st. Katalog gratis. AB DURAX, Avd. V, Malmö 5.

Rätt klädd för TT, speedway, motocross i »FURIAN» — motoroverallen för tävlingsförelare!
BRÖDERNA HALVARSSONSS KINNSKRÄDDERI - Malung

AKRYLGLAS (= plexiglas). Drömmaterialet för hobbyister, säljes i provsater med blandade färger och tjocklekar inkl. lim, polermedel, formgummi och fullständig bruksanvisning. Pris för liten sats (1/2 kg) kr 11:80, stor sats (1 kg) kr 22:— Fraktfritt mot postförskott. Förfrågningar besvaras mot dubbel porto. Sagemo & Co AB, Gråsborg. Tel. Ludvika 250 08.

Säljer Ni persienner på fritid? Begär då vid. uppl. om markn. mod. pers. med Chalmers Guldbeslag (testad 500 000 dragningar). Även hel-tidsförs. ant. V. g. uppg. tel. Nalles Persiennerfabrik, Lerum Tel. 0302/105 73

Gör Ert körkort, bokslag m. m. o-u-t-s-i-i-t-i-g-t, genombaka det i plast. Ni slipper få det smutsigt och slitet. Plastbehandlingen innebär ett hela kortet blir genombakat i plast, således ej någon form av plastpåse utan ett lagom böjligt 1 mm tjockt kort, som är helt outslitligt. Ni kan vid behov använda det som iskrapa på vintern. Hel sats + bruksanvisning endast kr 5:75. Objektindustri, Box 185, Metala.

Musikautomat m. 25-öresinlägg. Ett 50-tal beg. anlägg. utförs. fr. 300:— God affär för tekniskt intr. Ring el. besök. Automat AB Gustav Ek, Vadmansg. 16, Gbg. Tel. 031/15 24 40, 19 85 10.

RAFFIG NYHET. Prov m. returr. kr 3:90. Ombud antagas. EJA-AGENTUREN, Afingsås T.

FLYTANDE PLAST f. hobby och industri. Självhård, blir glashård o. genomskinlig. Använd. för tillv. och rep. av bilar, båtar, husvagnar, mc-kåpor, formgjutn. m. m. Kan armeras med glasfiber. Lätt, starkt. End. prima råvara. Beställ provsats inneh. plast, hårdare, accelerator, färgpumpeller samt fullst. beskr. och pris. (Även i parti) för 11:— + porto. GLASFIBERVÄV och MATTA. Hög kval. Prover och pris. 5:— F:a REGALE, Box 6844, Borlänge.

VET NI att Ni billigt och enkelt kan göra en båtmotor av en mc-motor? Passar alla båtar. Ritning o. arb.-beskr. 7:75 + porto. TV:s, Fack 739, Junsele.

Kikare till nettopris. Direktimporterade kikare t. oslagbart pris när det gäller kvalitet. Antirefl.-beh. glas. Nattoptik. Stor ljusstyrka. Vatten- o. dammtäta. Lev. med fördel av svinläder av hög kvalitet. 7x70 NETTO 95:— st., minst 3 st. 90:— st., minst 5 st. 88:— st. 2 st. fraktfri. 10x50 108:—, 8x30 79:— st. Passa tillf. Skriv i dag. F:a Härys, Box 1312, Borås. Tel. 161 28.

Bli er egen. Händledning i hur man på fritid startar och driver en mindre hemindustri. Erh. mot postförskott kr 5:90 + porto från E. Gustafsson, Bergslagsg. 31, Sala.

Konstnärer och amatörmålare, begär vår nyutkomna prislista å färdiga ramar o. ramlistor i metervara till nettopriser. Sänd in 60 öre i frim., så skickar vi prover o. prislista. F:a RAMTJÄNST, Bollnäs Tel. 125 05

Skriv, räkne- o. dupliceringsmaskiner utförsäljes extra billigt. Flera hundra maskiner i lager. Begär prislista! Elis Olssons Maskinaffär, Box 44, Bollnäs 1. Tel. 103 05.

EP-skivor, 45 varve, 5:— st. Kamerastativ m. universallad 25:—, Färg 8 mm, ca 20 m., Lappland, end. 1 ex., 25:—, Böcker, tavlor, frimärken (4 sk banco) m. m. K. Åkerstedt, Svarvarböle.

4 st. 5" nya högtalare m. potentomet. 7:— st. i st. DUX skivspelare, 3 hastigh., m. safirnal, 50:— 1 sats nytt el-mat. sasom kontakter, brytare, lamphäll., stickproppar, banankont., utt., 6 V glödlamp., amp-mät. 0-30 Amp., evighetspropp 10 Amp., värde ca 150:—, sälj för 75:— Sv. t. »Endast prima, 3737».

Trumpet »Hüttel de Luxe» m. väska, ej beg., h. kost. 525:—, sälj. f. 350:— U. Berglund, Grenandersg. 12 A, Skövde.

60 gramfonosk., mest jazz, i fem album sälj. f. 85:— Sv. t. »Plest Ludde, 3777».

Böcker o. tidskrifter, kamera, pistol, ritningar, brevkurser m. m. förteckning gratis. Arthur Nilsson, Sanda, Tücksfors.

Pianodragsp., 41+120 t., 12 reg., i utm. skick. Kost. 985:—, sälj. t. högstbj. Sv. t. »Kvalitetsspel, 3790».

1 Crossläck 3,00x19, 4 lag., 40:— D:o stand., 90 %, 25:— TT-jacka, beg., 70:— H. Wilhelmsson, Kättilstorp.

TOPS & BELL

BFB »amerikanska gramfonoskivor Tops 30 cm LP 21:—, Tops EP 6:50, Bell »folkskivan», 45 varv, 3:95. Broschyr gratis. Nordiska Ur-centralen, Box 30, Enskede.

60 st. beg. miniatyrgolfklubbor, samt. nyskaft., 5:50 pr st. H. Carlsson, Strömgat. 25, Ljungby.

30 lönnande bisysslor som ger upp till 1.000:— extra pr mån. Utf. anv. sändes pr pfsk 4:50 + porto. Gratis bifogas 16 lönnande USA-nyheter!
B. Thuresson, Grundfors, Gunnarn

Reaktionssticka, sändes mot 60 öre i frim. Kontr. Er reaktionstid. Skriv i dag till: Bilteknik, Box 6072, Malmö 6.

C:a 3.500 olika frimärken fr. h. världen, flertalet 20 år och äldre, säljes till högstbj. el. bytes mot filmkamera el. en hobbyssvar. Svar till »8 mm el. 300 mm, 3836».

Beg. klarinett sälj. f. 150:—, m. etui, ev. byte m. resekrym. I. Tidman, Gustafsg. 11, Ystad.

Takräck, pass. CV4 el. likn., end. 75:— S. Lindberg, Högskintv. 3, Viggbyholm.

Kristallkrona i barockmod., 5-arm. m. sidenskärm., 7 ljusp. varav 2 inuti armaturen. m. 55 st. äkta handslip. barockprism. Pris end. 235:— (riktpr. 310:—). Heit fabri. ny o. felfri. Revk. omg. Belätnh. gar. Sv. t. »Elitarmatur, 3856».

TV fr. 1:a numret 1948-57 sälj. t. högstbj. Sv. t. »Komplett, 3860».

700 frim. m. alb. Tromboneskola, 211 sid. Schef. Stockros., Tullinge.

Kamera Unibox m. väska, ny, 20:— TT-jacka stl. 52 (h. kost. 140:—) 75:— Svemo stөрthjäl, vit, stl. 57, 40:—, näg. beg., som nytt. G. Johansson, Tjugosjö.

NYA GASMASKER, täcker hela ansiktet, 3 storl., lämpl. för gitjare, sprutlackerare el. hobby, end. 3:85 st., 5 st. 19:— fraktfri. läda om 50 st. (10/1, 35/2, 5/3) 100:— Varje mask i kart. m. bärm. och bruksanvisn. på svenska. Autoteknik, Karlstad. Tel. 128 97.

1.000 deckare, som nya, kost. 950:—, sälj. f. 350:— Sv. t. »HR, 3869».

BELLONA PIANODRAGSPEL säljes vid omedelbar uppg. f. 485:— Svar till »Tyskt kvalitetsspel -48, 3885».

TAFFELPIANO

byggt i Petersburg av KOCH, i ädelträ, nyrenoverat, nya tappar insatta. Säljes för 950:— Sv. t. »Gammal taffel, 3885».

Så här svarar Ni på en radannons

Radannonserna är av två slag. Antingen har den som vill ha kontakt satt ut sitt namn och adress eller också har han vänt s. k. signatur. I det första fallet skriver Ni naturligtvis till den adress som står i annonsen. Signaturen är det som står

TILLFÄLLE

- Reseskrymmaskin Jewel Portable. Sälj. f. 300:—
- En kåpa, pass. t. mindre och större mc, 40:—
- Ett nästan nytt främdeäck t. stor mc 40:—

U. Nilsson, Sundsgatan 30, Sjöfjärde

Köpes

Artikel lämplig till postorderfirma köpes. Ehrland Larsson, Bodöhusund.

Flygplanur med tidtagaranordning. H. Falk, Box 584, Karlsberg.

LUFTVÄRDIGT 4-5-sitsigt flygplan önskas köpa kont. snarast. Svar m. alla akt. uppgifter såsom pris, prestanda, reg.-beteckning, luftvärdighetsbevisets giltighetstid, utr. som t. ex. skidor, flottörer, resdelar, radio etc. till Bernt Palmbergt, ö. Kyrkogatan 125, Umeå.

Bytes

Världskriget i Bild, 8 st. halvfr. band, som nya, värd 500:— Jag vill ha modelljärnväg. Byt.-förl. e. högstbj. Sv. t. »Projektor, 3788».

Ett dragspel Accordia Royal m. 7 reg. i diskanten, 6 i bas. byt. mot motorcykel, följande märke: Triumph 650 cc el. BSA 650 cc samt möjligen Ariel i samma stl. Obs! Årsmod. bör vara tidigast 56 el. 57. Instrumentet i fråga är nytt o. i bästa skick. Sv. t. »Triumph», tel. 9520, Umeå.

BYTER-KÖPER-SÄLJER ALLT Rekiviera prislista. A. Thunander, Insjön. Tel. 400 54.

Trumpet Champion, ny, bytes mot först-apparat (6x6). U. Wiklander, Box 116, Asarna.

Ett dragspel Accordia Royal Lyx, 7 reg. i diskanten o. 6 i basen. Obs! NYTT. Färg röd. 5-radigt. Obet. beg., alltså i mycket gott skick. Bytes mot motorcykel, Triumph 650 el. BSA 650 el. Ariel 650 cc i gott skick. Obs! End. i gott skick. Årsmod. ska vara 1956 (tidigast), eljest 1957. Instrumentet kostar 2.300:— Vid ev. byte bet. var o. en för sig frakt för respektive vara, el. ett annan överenskomelse. Den som spekulat på nämnda byte torde göra klart för sig, att dragspelet är i det skick, att cykeln bör vara i bästa trim. Ingen som inte har nämnda cyklar bör göra sig besvär. Tel. Umeå 9520. Träffas säkrast lördagar eft. kl 6.

Segel- o. motorflyg utbildning. Motorfl. Piper Cub 14, Piper Super Cub, Piper Tri Pacer. Segelfl. Bergfalke, Spatz, Olympia, Zugvogel. Linköpings Flygklubb, Saab, Linköping, tel. 209 00.

TILL SALU

ALLA TIDERS LUFTMADRASS!

Format 195x75 cm. 6 sektioner + kudde. Finns i röd, blå, grön färg.

(2 st. fraktfritt.) Täl saltvatten, torkar snabbt. En rejäl presentartikel!

Idealisk extrabedd hemma, i sportstugan. Oumbärlig för campare — i tältet, i den bäddbara bilen, i vattnet och vid solbadet. Beställ idag!

Full returrätt inom 8 dagar!

TEXTILKOMPANIET, Kinna

PRISMAKIKARE till NETTOPRISER

NI KAN INTE KÖPA EN KVALITETSKIKARE SA BILLIGT NAGON ANNANSTANS.

Obs! 1 års garanti. Samtliga våra kikare äro av förstklassig kvalitet och vi lämnar ett års garanti mot fabriktionsfel. Optiken är antireflexbehandlad. (T-optik). Reflexbehandlingen brännes in och är alltså permanent. Snabb- o. okulärinställning. Levereras i ljusfodral. 2 remmar och linsskydd medföljer. Vill Ni veta mer om våra kikare, begär specialbroschyr som sändes gratis. Tackbrev från många av våra 1000-tals belätna kunder.

Prisexempel:

	Synfält	Edert
Storl. pr 1.000 m nettopris		
8x30	131 m	79:00
7x35	105 m	83:00
7x50	123 m	98:00
10x50	100 m	106:00
12x50	96 m	108:00
16x50	65 m	119:00

Alla order levereras omgående mot postförskott. Full returrätt inom 8 dagar. AB IMEX, Avd. T, Borås.

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

VECKANS *Annons* KATALOG

SKOLOR

ÖRNSKÖLDVIKS TEKNISKA SKOLA

Kommunal, statsunderstödd. Teknikerkurs 3 terminer, m. realex. el. motsv. 2 term. Högre fackkurs ytterl. 2 term. Fackavd. MASKIN-, ELEKTRO-, HUSBYGGNADS- samt VÄG- o. VATTENBYGGNADSTEKNIK. Statl. studiehjälp. Nya kurser 21 aug. 1958 samt 15 jan. 1959. Anmälan här till senast 1 juni resp. 1 dec. 1958.

KÖPINGS TEKNISKA INSTITUT

Ingenjör- o. verkm.-ex. fr. folkskola, real- el. studentex. Dag- o. afton-skola. Maskinteknik med verkstadsteknik, Teleteknik. Låga levnadskostnader. Höstterm. börj. 1 sept. o. vårterm. 13 jan. Anmäl snarast! Aberopa denna tidning! Stort antal sökande. Tel. Köping 113 16.

INGVAR LILLEROTH, civilingenjör, rektor.

STORA BILBOKEN

1958

alla bilintresserade, bilköpare o. biläg. oumbärl. handbok, nu i 8:e ärg. Inneh. mängder av bilder o. utförl. tekn. data för prakt. taget alla pers.-o. modeller 1958. Ni får veta vad som är bra o. vad som är dåligt hos olika bilar, om vägegensk., fjädering, rymlighet osv. är goda eller ej o. mycket, mycket annat. Enda bok i sitt slag i Norden. Pris kr 7:85.

Med bilmontören i handskfacket

En bok om hur man klarar bilstopp. Den boken beskr. kräver ingen särskild händighet, det behövs bara »att ha den i handskfacket». Köp den nu, Ni kan behöva den fortare än Ni tror. Pris kr 6:75. (Vad kostar det att hämta en bilmont. till landsvägskanten?) Böckerna finns i bokhand. o. sänd. även m. efterkr. fr. förl. — Skriv till

FÖRLAGET BILBOKEN

Avd. TV Norrköping

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA

En skola för målmedveten ungdom

Teknisk skola

Tekn. elementarkurs (prep.-kurs). Maskintekn. o. elektrotekn. fackavd. med teknikerkurs (3 term.) och högre fackkurs (2 term.) till ingenjörsex. Yrkeskurs för elinstallatörer. B-kurs.

Statsinspektion - Statlig studiehjälp Begär prospekt!

TILL SALU

Nytt nr av DX-RADIO

Vägledning för kortvägsläsnare, DX-tips, kortvägstabell m. m. Provex. mot 0:30. Fack 5083. Sthlm 5.

TIGER

HERR- o. DAMUR

väggur, väckarur, insticksur med 2-tons lyxtavla radium. Netto 60:— per dss. Kikare, radio, kameror, japanska cigarettändare m. m. Begär offert. Ake Larsson, Fränsta. T. 142

TEKNIKENS VÄRLD 9/58

Du, som tänker på din tekniska utbildning, kom till

SUNDSVALLS TEKNISKA SKOLA

i centrum av landet som ger massa och kraft.

Avdelningar för byggnads-, elektro- och maskinteknik. Betyg från fackavdelningen för elektroteknik ger den teoretiska utbildningen för B-behörighet.

Även aftonskola. — Begär prospekt.

Godkänd av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning.

Statliga lån och stipendier.

Köpmangatan 32, Sundsvall. Tel. 580 08.

TEKNIKERSKOLAN, SALA,

anordnar 5 o. 10 mån. kurser för Radio o. TV-tekn., Elektrotekn. (C- o. B-beh.). Byggnadstekn. o. Verkstadstekn. 5 mån. nybörjarkurser för Elektriska montörer. Statlig studiehjälp. Rumsförmedling. — Begär prospekt.

MOTORFLYGUTBILDNING

Skå Edeby. Flp. SAAB SAFIR, Cessna 140, Silvaire, Klemm 35. Skolpris 66:—/tim. Link-Trainer 20:—/tim. AB Stockholms Nya Flygskola, Box 1, Skå. Tel. 0756/243 25.

MALMÖ TEKNISKA INSTITUT

Ingenjör- och Teknikerkurser

inom maskin, motor, merkantil m. fl. fack. Låga studie-kostn. Prosp. sändes. Roslins väg 18 E. Malmö. Tel. 629 51.

RADIOstyrda MODELLER

KATALOG

Exp. mot 60 öre i frim.

TELECONTROL, Insjön

FRAMKALLA - KOPIERA!

Allt Ni behöver 14:95 + frakt.

2 framkallningsskålar, kopieringsram, pincett, kemikalier, papper för 100 kopior samt rådgivare. Sändes mot post-förskott från

F:å KNUTZ & SVENSSON SOLLERÖN

Rakblad bortslumpast!

Extra prima lyxrakblad slumpas till kr 2:80 pr 100 st. 1000 st. kr 25:— fraktfritt. Full returrätt. Nettokatalog bif. alla order. Rekv. från Firma CESAR, Kumla 8. Tel. 711 86.

LÖS VINDRUTEPROBLEM MED EN PANORAMAVINDRUTA AV USA-MODELL. MOT PORTO TILLSÄNDER VI EDER PROSPEKT PÅ RACER PROPELLRAR, FARTMÅTARE, BESLAG OCH TILLBEHÖR.

Firma H. GUSTAFSSON Utombordsmotorer och tillbehör Box 7124, Borlänge

FOTO

FILM, PAPPER, KEMIKALIER, KAMEROR Goda kvalitetsvaror. Rejl behandling. Massor av belätna fotoamatörer!

SYDSVENSK HÄNDEL Avd. TV-Rönneholmsv. 74 - Malmö V

NI FÅR LÄGSTA PRISER

Katalog mot 50 öre i frimärken

104-sid. KATALOG

som innehåller största sortering av Moped- och MC-delar, verktyg m. m. (även bildelar). Beställ katalogen idag. Vi sänder den mot 1:25 i frimärken.

FISKNÄT

NYLON sjöfärdiga, 36 m långa, 1,80 djupa, 45 mm maskor, försedda med patenteln. Pris endast 48:—, Nätaffären, Vingåker. 102 21.

MOPEDÅKARE!

De nya reservdelskatalogerna sändes mot porto (även för bil- o. mc-ägare).

MOTOR-HÖÖKS Sågen - Tel. 30, 31.

Vilket byte...

vilken fångst!

Hålls jakt- och fiskredskap är förstklassiga grejor som man kan lita på.

gare och fiskare skriv i dag efter vår stora kat. över nyh. Förstkl. varor — de bästa som står att få. Låga priser — de lägsta i branschen. Vapen repareras.

Hålls AB • Falun

V. g. sänd katalog å Jakt och Fiske gratis och franco.

Namn o. adress. TV 9-58

OBS! ÄVEN NI KAN SJÄLV BYGGA

UKV-TILLSATS med tryckt koppling!

d. v. s. alla ledningar levereras tryckta på monteringsplattan, varför vi kan garantera att vem som helst kan montera denna tillsats. Det går ej att göra fel! Täcker utan spolbyte 2,5-8 meter och ger nytta (TV-ljudet och dubbelprogram), ett kul bygge och leksak (polisbilarna, flyget m. m.) Byggsatsen är komplett med helt färdig, tryckt monteringsplatta, rör och alla komponenter. Endast montering återstår.

Endast 19:75 med beskr. Färdigmonterad 28:—

Rekommenderas av 10.000-tals köpare.

INGENJÖRSFIRMA TELEKTRA

Kvarnhagsgatan 67, Tel. 38 85 00, Stockholm-Vällingby.

UKV-tillsats, byggsats 19:75
 " " färdigmonterad 28:—
 Närmare upplysningar om bygg-tillsats.

Namn:
Adress:
Postadress: TV 9-58

TA' i närbild!

Sätt bara på en Spektra närbildslins och Er kamera är klar för tagnig på ett nytt fascinerande område: insekter, blommor, detaljer av maskiner, en sida ur en bok, en teckning. Hundratals motiv! Och allt med högsta

skärpa och briljans! Kostar exempelvis för: Rollei, Ikofox, Contina 10:90, Isolette, Nettar, Retina 7:90 men finns också för alla andra kameror. Vi är SPECIALISTER på filter, närbildslins o. motljusskydd. Fråga oss till råds. Gratis!

ingenjörfirmor Avd. A 8.

T.A. MAGNUSON Stockholm 11. Tel. 47 79 49. Sänd prisl. på tillbehör till kameramärke objektv
Namn och adress. TV 9-58

I Amerika frakts denna jättestora högtryckstank för gas med en speciell traileranordning. Tanken vilar på dragfordonet och på en sexhjulig vagn. Mellan dessa finns ingen förbindelse förutom bromslingor och kablar.

TANKANDE MOTOR: Ett nytt system för direktinsprutning av bränsle skall installerat i fyra av Chryslers nya bilmodeller. Man tror att det nya systemet skall visa sig både bränslebesparande och effektivt. Bensinen sprutas in i förbränningskammaren genom elektriska impulser. Det intressantaste i Chrysler-metoden är en liten elektronhjärna som automatiskt kontrollerar bensinflödet till motorn.

»Hjärnan» innehåller elektroninstrument som kan mäta sådana föränderliga faktorer som motorns temperatur, lufttemperatur, belastningen av motorn m.m. Med ledning av dessa uppgifter kan hjärnan räkna ut motorns exakta bränslebehov i varje ögonblick och reglera bensintillförseln därefter.

Chryslers experter har varit särskilt noga med att hålla bensinröret rent från smuts- och metallpartiklar. Förutom ett extra fint filter, som rensar bort partiklar ned till 0,00013 millimeters storlek, har man installerat en magnetisk fjäder som drar till sig de metallpartiklar som trots allt letar sig genom filtret.

NEDKOMST I NEVADA

Med fallskärmen släpande och rosen sorgset nedborrad i öken-sanden ser den här amerikanska roboten ut som ett modernt monument där den avtecknar sig mot horisonten. Det är en Lockheed X7 som landat på detta sätt efter en provskjutning. Vid starten var den målad i klar gul färg men under den snabba färden har den blivit fullkomligt svartbränd.

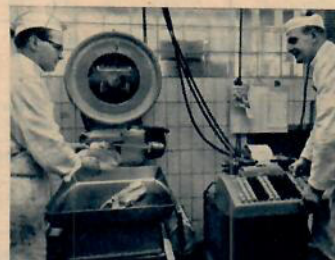
BILLIGARE KAMEROR: Tack vare att man lyckats få fram ultrasnabba filmer kommer kamerorna att sjunka i pris så småningom, anser den amerikanska filmtillverkaren Ansco. Förklaringen är den att linserna inte längre behöver vara av dyra slag för att man skall kunna få bra resultat. Därför kan kameratillverkarna lägga ned mindre kostnader på linsen i kameran, sänka priset och i stället på andra sätt utveckla kameran.

På industriutställningen i Moskva visades bland andra tekniska produkter detta löphjul till en Kaplan-turbin. Det har sex ställbara skovlar. Vikten är imponerande: 426 ton

Volvo har levererat sin 100.000:e exportvagn. Det var en mörkblå Amazon som togs ombord på m/s Timmerland för en tid sedan. Mottagare blir Volvos grekländsagent.

SPEGEL PÅ SIDAN: Hur många gånger har inte en bilist sagt eller i varje fall tänkt mindre vackra saker när han legat med sin vagn bakom exempelvis en stor långtradare och inte kunnat komma förbi — bara av den enkla anledningen att han inte kunnat se vad han skulle möta om han körde över på andra vägbanan och företog en omkörning. Näväl, detta ständigt återkommande bekymmer kan nu bli ett minne blott, tack vare en ny brittisk spegelkonstruktion, som lanserats av bil-tillbehörsfirman Joseph Lucas Ltd.

VÄGRÄTT HOS KONSUM

»Den tänkande vägen» frestas man kalla den Stathmosväg som finns i Konsums nya charkuterifabrik i Eskilstuna. Vägen är kopplad till ett manöverbord och ett programverk som samtidigt med vägnings utför en mängd operationer. Kundnummer och åpris slås in på manöverbordet och sedan avläses vägen automatiskt och alla prisuppgifter räknas ut.

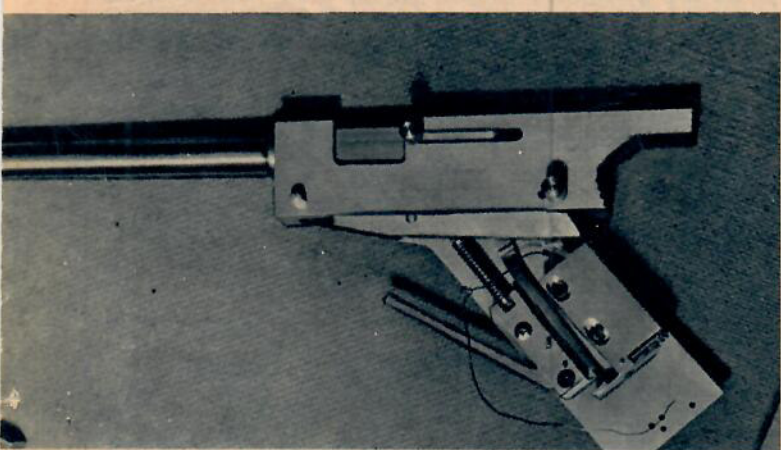
Konstruktionen består av två speglar, båda placerade inne i bilen invid förarens plats. Den ena spegeln är fästad vid vindrute-stolpen och är riktad framåt. Den spegeln fångar alltså upp en bild av den mötande trafiken på andra vägbanan. Spegelbilden reflekteras snett nedåt till den andra spegeln, som sitter något under vindrutan mitt i bilen. I denna spegel, som är rektangulär och riktad mot föraren, kan denne alltså se vad den runda, konvexa spegeln, »ser» av den mötande trafiken.

ANTIKT I USA

M/S Paraguay lossade för en tid sedan denna MG i Los Angeles' hamn, där bilen hämtades av nyblivne ägaren och hans fru. Paret har importerat bilen från England och betalat dyra pengar för den. — Jag säljer den inte en cent under 5.000 dollar, säger importören, men så är det också en modell 1929 — och bilar som kan köras vid den åldern är märkliga tingestår i USA.

SEMESTER I SOVJET: Från och med den femte maj i år blir det möjligt för svenska och andra turister att förlägga bilsemestern till Sovjetunionen. Denna dag öppnar nämligen Intourist en ny turistled, som från Finland går in i Sovjetunionen över Viborg. För dem som inte har egna bilar att färdas i ställs bussar till förfogande av reseorganisationer, som samarbetar med Intourist.

ELEKTRISK PISTOL

Vapentechniker Stig Gyhagen vid Sätenäs har sitt yrke till hobby. Han är en skicklig pistolskytt och har tävlat mycket i fripistol. En gren där pistolen mycket litet liknar en vanlig pistol. Kolvarna är specialformade efter skyttens hand osv. Stig Gyhagen har utformat sina högst egna typer. Det mest sensationella är att avfyrningsanordningen är elektrisk. Detta

för att skytten inte skall behöva darra på handen vid kramning av kolven. För att avfira någon av hans pistoler behöver man bara snudda vid avtryckaren. Kraften som behövs vid avfyrning kan varieras från nästan ingenting och uppåt. Alla detaljer till pistolerna tillverkar Stig Gyhagen själv i sin hobbykällare, även den precisions-svarvare pipan.

Heru Teve

Så här ser Lymars pedal-drivna lilla folkbåt ut. Skrovet är av plywood och utformat så att båten skall få så god fart som möjligt.

Leksaksgrävskopan är också av Lymars konstruktion. Den är ytterst enkel men fungerar ändå som en riktig grävskopa. Verkligt kul sak!

YRKE: UPPFINNARE

Av LARS ROSENGREN Foto: Roland Andersson

Människor som gör vad som faller dem in är tyvärr ganska sällsynta i det välordnade folkhemmet. Till den kategorin hör dock avgjort Thor Lymar i Lunger mellan Arboga och Örebro. Han saknar sannerligen inte infall och idéer. Egentligen var han väl snickare från början och hade en liten fabrik inne i stan men tyckte mera om att experimentera och konstruera nya grejor än tillverka och sälja standard saker. Fabriken brann ned en vacker dag men dess ägare verkade inte sörja mycket för det. Nu har han en ny fabrik i Lunger. — Len smällde jag upp själv i en hast utan byggnadstillstånd så jag blir väl tvungen att riva den vad tiden lider. Det gör inte heller så mycket för jag har fått stånd att bygga en ny alldeles till och den blir både större och bättre. En pampig tvåvåningsvilla med sadtegel har han också byggt i v. Det gick också i en hast. Byggnadslån hann det aldrig. Hela bygget är för den skull finansierat med växlar och det är ju ha sina sidor när man som Lymar hellre sysslar med spännande nya idéer än lönande tillverkning. — Men när det börjar för tätt mellan omsättningarna så jag jobb som slöjdlärare ett tag och då ordnar det upp sig. Lymars jobbar vi bara när vi har st i min fabrik.

Helikopter driven med handkraft hör till Lymars vildaste uppfinningar. Mot all sakkunskaps tvivel har han fått den att lyfta 60 m över backen och landa på ett lodsnade. Den är också kvickt och lätt att styra. Den är byggd av vedhögens trä. Större delen av den är byggd med en hopad ved som han tog

patent på. Först kom en Arboga-firma med en beställning på 10.000 kronor; det var egentligen mycket mer än vad Lyman hade resurser för. Han gjorde växlar och anstälde folk som jobbade natt och dag och lyckades klara leveransen. Sen kom flygverkstäderna i Arboga med en provbeställning för 18.000 kronor och när den var levererad en månad försenad kom han igång på allvar med en beställning för ytterligare 180.000 kronor. Men då tyckte inte Lymar att det var roligt längre utan lämnade ordern till en större fabrik.

En båt som drivs med trampor som på en cykel är en konstruktion som länge sysselsatt Lymars fantasi. En liten lätt sak skall det vara som kan göra god fart utan att man behöver anstränga sig. Nu har han byggt en typ som han är ganska nöjd med och den har han kört och demonstrerat både i Sverige och utomlands. Kraften från pedaler överförs till en propeller i stället för skovelhjul som på andra trampbåtar. Skrovet är av mahogny-plywood och på sidorna om sittbrunnen finns lufttäta pontoner som gör båten osänkbar. Helt vattenfylld har den en lyftkraft av 200 kg. Lymar anser att han skall kunna tillverka och sälja båten färdig för 7—800 kronor eller göra kompletta byggsatser för mellan 400 och 500 kronor. Att sätta ihop det ganska enkla skrovet bör vem som helst klara.

Verkligt betecknande för Thor Lymars kynne är en liten leksaksgrävskopa som han konstruerat. Den är lagom stor för en tre- till fyraåring att sitta på i sandhögen och den fungerar som en riktig grävskopa.

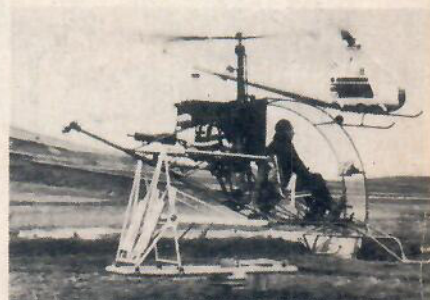
SFÄRISK BIOGRAF

En filmproducent i Hamburg har gjort en uppfinning som kan vara början till en ny epok inom filmen. För att ge publiken en så fullständig illusion av verklighet som möjligt har han konstruerat världens första sfäriska biografduk med en därtill hörande projektor. Denna morgondagens bio har han kallat för »Cinetarium». Än så länge finns projektet bara på papperet men uppfinnaren räknar med att det hela inte skall stanna där. Det skall byggas en salong med plats för 1.000 åskådare som sittande på vridbara stolar skall kunna överblicka den 800 kvm stora duken. Projektorn står mitt i salongen och dess strålar reflekteras mot ett försilvrat klot i taket. Bilden nedan.

ÖVNINGSHELIKOPTER

En specialhelikopter som ger alla blivande helikopterpiloter möjlighet till billiga och riskfria övningsflygningar har konstruerats och byggts i Tyskland. Helikoptern är monterad på en anordning bestående av rörliga stänger vilka tillåter piloten att utföra alla manövrer, speciellt de svåra start- och landningsmomenten. Under övningsflygningarna sitter helikoptern alltså säkert förankrad vid marken och lyfter inte mer än en mycket kort sträcka. Kostnaderna för utbildning av piloter har genom denna anordning sänkts högst avsevärt; förr kostade en timmes helikopterflygning ungefär 400 DM. Helikoptern visades i Andernach där bilden, här nedan är tagen.

HÄRDKOKT ÄGG I ANTARKTIS

I Antarktis görs omfattande undersökningar över pingvinernas vanor av amerikanska vetenskapsmän. Det har länge förbryllat sakkunskapen att de med framgång kan ruva på sina ägg i det kalla

klimatet. För att gå till botten med dessa problem har man konstruerat ett »ägg» innehållande en batteridrivna radiosändare som kontinuerligt sänder temperaturuppgifter. Bilderna ovan.

Detta är en passagerarbåt av bärplanstyp som går i trafik på en flod i Sovjetunionen. Marschfarten ligger vid 30 km/tim. och den högsta hastigheten lär vara dubbelt så stor. Bränsleförbrukningen är mycket låg.

Tekno's

ELEKTROTEKNIK FÖR BILAR

— handboken med mervärde — saknar
motstycke inom bilelektrotekniken

Handboken ger såväl allmän vägledning som detaljerade anvisningar för de olika fabrikatens elektriska utrustning.

För den utbildade bilelektrikern och för nybörjaren är handboken en ovärderlig tillgång för ytterligare förkovran inom facket och för den enskilde bilägaren för att lära sig, hur det elektriska systemet i hans vagn fungerar och skall skötas.

För att underlätta felsökning och andra arbeten i bilens elektriska system innehåller handboken ett stort antal

KOPPLINGSSCHEMAN

för de flesta i Sverige förekommande bilmärkena.

Utdrag ur innehållet:

Elektricitetslärans grunder. Elektrisk ström. Strömkällor. Strömstyrka. Spänning. Motstånd. Effekt. Seriekoppling. Parallellkoppling. Beteckningar i kopplingscheman. Beräkning av elektriska ledningar. Magnetism. Elektromagnetism. Induktion.

Bilens elektriska system. Generatorer. Likströmgeneratorer. Reglering av generatoreffekten.

Reparations- och justeringsanvisningar för likströmgeneratorer. Allmän kontroll. Provkörning. Isärtagning. Kontroll och justering av ankaret med kollektor. Kontroll av stator och fält. Kontroll av kollektorgaveln. Kontroll av drivänden. Iopsättning av generatorn. Slutprovning av generatorer. Växelströmssystem. Växelströmgeneratorer.

Reläer. Ström- och spänningsregulatorer för likström. Tillslagsreläer. Reläprincipen. Spänningsregulatorprincipen. Strömregulatorprincipen. Tvåstegs- eller tvåspolsregulatorn. Trespolsregulatorn. Motstånd och kondensatorer. Regulatorer avsedda att arbeta utan batteri. Provning och justering av reläer och regulatorer. Provning och justering av det enkla tillslagsreläet. Reparation och provning av regulatorn med relä. Provning och justering av tvåstegsregulator. Provning och justering av trespolsregulatorer.

Batteriet. Laddning. Bolidens Ultra-batteri.

Startmotorer. Olika inkopplingsanordningar. Olika startmotorfabrikat. Reparation och provning av startmotorer. Startströmsbrytare.

Tändsystemet. Batteritändning. Tändspolen. Fördelaren. Kondensatorn. Tändningsreglering. Kontroll och justering av fördelaren. Kontroll och justering av tändningsinställningen. Magnettändning. Tändstift. Felsökning i tändsystemet.

Belysningsanordningar. Isärtagning av strålkastare. Strålkastarlinsen. Glödlampstyper. Reflektorer. Justering av strålkastare. Projektionsapparater för kontroll och justering av strålkastare. Fotometrar för kontroll och inställning av strålkastare. Dimljuslampor. Ljusstyrkor.

Diverse elektrisk utrustning.

Bilradio. Elementärt om störningar. Störningskällor. Möjligheterna att eliminera störningar. Montering av avstörningsdetaljer. Dämpningsmotstånd. Avstörningskondensatorer och filter. Ledningsdrag. Elektrostatiska störningar. Avstörningsprov.

Dieselelektrisk utrustning.

Bilelektrisk provningsutrustning. Felsökning. Urladdat batteri. Om motorn startar.

VET NI ALLT

Ni behöver veta om det bilelektriska?

Hur stor får laddningsströmstyrkan vara i förhållande till batteriets storlek och laddningstillstånd?

Hur beräknas lämplig ledningsdimension vid montering av t. ex. dimljus?

Hur kontrolleras och justeras strålkastare med hjälp av en fotometer?

Vad är en synkrograf och hur användes den?

Hur funktionsprovas kombinerade ström- och spänningsregulatorer till generatorer?

Vilka provningsdata skall innehållas för olika typer?

Hur stort skall tändstiftens elektrodavstånd vara i Jowett Javelin 1952?

Hur funktionsprovas en startmotor i en provbänk?

Vilka provningsdata skall innehållas för olika typer av Lucas' startmotorer?

Dessa frågor och 1000 andra besvaras klart och tydligt i handboken »Elektroteknik för bilar».

Posta denna kupong i dag!

Till bokhandel eller
TEKNOGRAFISKA INSTITUTET — Stockholm 20 — Tel. växel 40 48 19.

Undertecknad beställer härmed »Elektroteknik för bilar» med äganderättsförbehåll.

Handboken önskas mot

Kr. 64:— pr kontant vid leveransen.

Kr. 32:— plus porto vid mottagandet och kr. 32:— pr 30 dagar.

Kr. 14:— plus porto vid mottagandet och kr. 10:— pr mån. tills full betalning erlagts.

Sätt vid det önskade.

Namn:

Titel:

Adress: TV 9-58

(Beställningssedeln kan insändas i öppet kuvert för 15 öre.)

Kopplingscheman för cirka 270 olika bilmodeller.

Tekno's

Elektroteknik för bilar

Tekno's Elektroteknik för bilar ger allmän vägledning och detaljerade anvisning på cirka 270 olika bilmodeller. Omfattar inte mindre än 870 sidor med ca 580 struktura bilder och ca 60 sidor tabeller. Handboken är tryckt i klassigt träfritt glättat tryck inbunden i prima konstläder.